

ПОЛИТИКИН

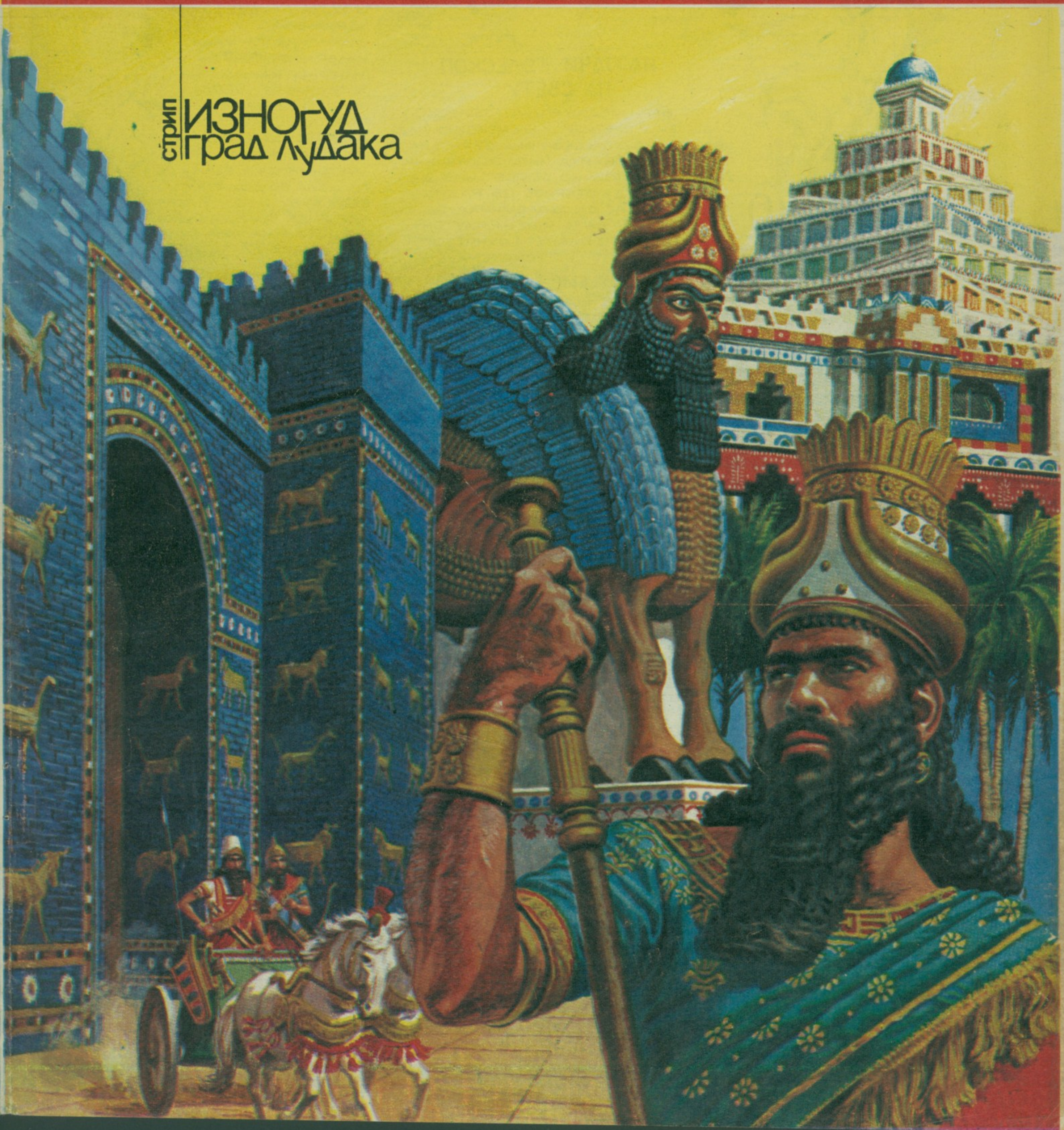
4. 6. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН.

БРОЈ
1588

ЗАБАВНИК

ИЗНОГУД
С ГРАД ЛУДАКА

Фирма

Веровали или не!

ФРАНСИСКО ПИСАРО (1475-1541)

ШПАНСКИ ОСВАЈАЧ ПЕРУА, КИДНАПОВАО ЈЕ ВЛАДАРА ИНКА АТАХУАЛПУ ЗА ЧИЈИ ОТКУП ЈЕ ДОБИО СОБУ ПУНУ ЗЛАТА. ВРЕДНОСТ ЗЛАТА ДАНАС СЕ ПРОЦЕЊУЈЕ НА 120 МИЛИОНА ДОЛАРА (ОКО 550 МИЛИЈАРДИ СТАРИХ ДИНАРА).

НАЈЈАЧИ ТЕЛЕСКОП НА СВЕТУ

ЈЕ, У СТВАРИ, ЈЕДАН РАДИО-ТЕЛЕСКОП СМЕШТЕН У ПЕРИЗИ У ЊУ МЕКСИКУ (САД). ОВАЈ РАДИО-ТЕЛЕСКОП ИМА 27 АНТЕНА ТАЊИРАСТОГ ОБЛИКА ЧИЈИ ЈЕ ПРЕЧНИК 26 МЕТРА И ТОЛИКО ЈЕ ОСЕТЉИВ ДА МОЖЕ ДА ОТКРИЈЕ ЦБ РАДИО-СИГНАЛЕ СА ОТПРЕМНИКА ОД ЈЕДНОГ ВАТА ЧАК НА ПЛУТОНУ (ДЕВЕТОЈ ПЛАНЕТИ СУНЧЕВОГ СИСТЕМА).

ЛИСТ ЦИМЕТОВОГ ДРВЕТА

ПРОНАЂЕН ЈЕ У СТЕНИ БЛИЗУ ФРИДЛАРА (СР. НЕМАЧКА)

8000 КИЛОМЕТАРА ОД НАЈБЛИЖЕГ ЦИМЕТОВОГ ДРВЕТА. ЊЕГОВА СТАРОСТ ПРОЦЕЊУЈЕ СЕ НА 2000 000 000 ГОДИНА КАДА ЈЕ У ТОМ КРАЈУ, ВЕРОВАТНО, РАСЛО ТО ДРВО.

СРЕЋАН БРОЈ 7 ЗА ПРЕДСЕДНИКА РЕГАНА

ДОК ЈЕ РАДИО КАО СПАСИЛАЦ НА ПЛАЖИ, ПРЕДСЕДНИК РЕГАН ЈЕ СПАСАО 77 ОСОБА. БИО ЈЕ И ГЛУМАЦ, А ПРВИ ФИЛМ СНИМИО ЈЕ 1937. ЗА ПРЕДСЕДНИКА УДРУЖЕЊА ФИЛМСКИХ ГЛУМАЦА ИЗАБРАН ЈЕ 1947. ГУВЕРНЕР КАЛИФОРНИЈЕ ПОСТАО ЈЕ 1967. И ПОНОВО ИЗАБРАН 1970. ПРОСЛАВИО ЈЕ 70. РОЂЕНДАН 17 ДАНА ПОШТО ЈЕ ПОСТАО ПРЕДСЕДНИК САД. РАЂЕН ЈЕ 70. ДАНА ПО ДОЛАСКУ У БЕЛУ КУКУ И ТО У 7 РЕБРО. АКО БУДЕ ОБАВЉАО ДУЖНОСТ ПРЕДСЕДНИКА ДВА ПУНА МАНДАТА, ИМАЌЕ 77 ГОДИНА.

МОРСКА ПОМОРАЊИЦА

МЕДИТЕРАНСКИ СУЊЕР, ОМОТА СЕ ОКО ОКЛОПА РАКА ПУСТИЊАКА ДА БИ ТАКО ОБЕЗБЕДИО СЕБИ ПРЕВОЗ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● јаки и несносни болови у будућности ће моћи да се отклоне ако се преко одређеног нерва пређе течним нитрогеном, тврди доктор Лод са клинике Кошен у Паризу. Ово је један

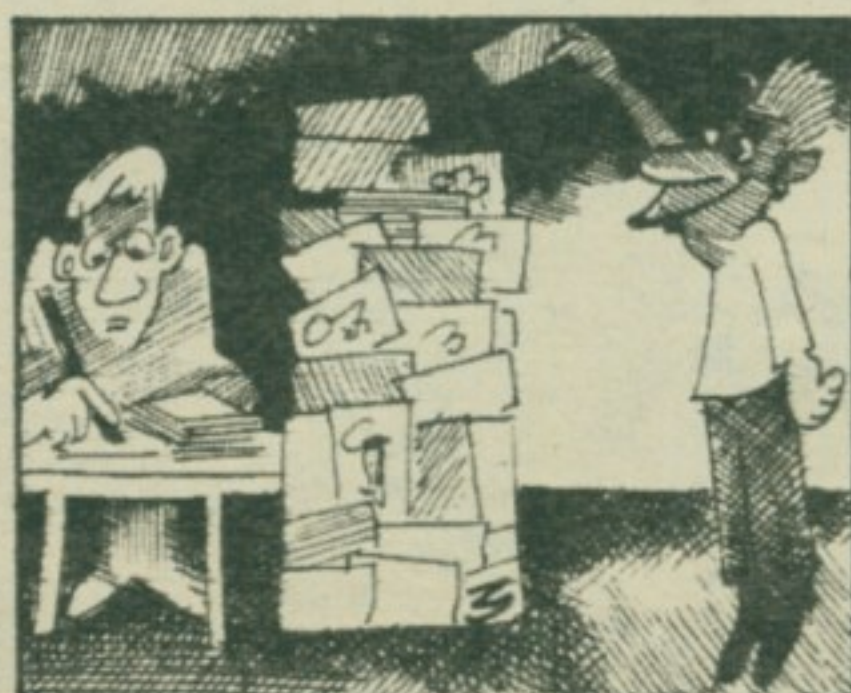

потпуно нов метод који се примењује под локалном анестезијом и мада нитроген изазива опекотине првог степена, пацијенти га одлично подносе.

●●● у сто грама першуновог листа има чак 190 милиграма витамина Ц.

●●● слон највише може да живи 50 година. Женке су дуговечније и доживе до 60 па и 65 година. Ипак, просечан „слоновски век“ износи само 35 година.

●●● два студента из Илиноиса (САД) направили су макету грађевине од 50 спратова а у њу су уградили 7725 разгледница.

●●● највеће рибе су две врсте ајкула. Обе су безопасне и хране се планктонима. Једна је кит-ајкула из тропских мора која може да буде дугачка преко 14 метара. Друга је циновска ајкула или голема псина из умерених вода — њена ду-

жина достиже и 15 метара. Ове рибе лове се харпуном из чамца, а њихов најцењенији део је јетра из које се добија уље за штављење коже. Тако, на пример, ајкула од 12 метара, тешка четири тоне, има јетру од 400 килограма.

●●● Кинези су све виши и дуговечнији, потврђују статистике. Од 1946. до 1975. просечна висина деце до седме године повећала се за три центиметра. Такође се повећала и

просечна старост Кинеза. Новинске агенције управо јављају да је и највиша жена на свету једна Кинескиња — висока је 2 метра и 41 центиметар.

●●● рибе спавају отворених очију јер немају капке и ако живе у јату, пре него што утону у сан, одвајају се од оних које су будне.

И стакнути париски лекар и члан Француске народне скупштине Жозеф Гијотен (1738—1814) свим силама се залагао за укидање погубљења мачем или вешањем и захваљујући њему Тобијас Смит је по нацртима доктора Антоана Луја конструисао направу помоћу које је смрт долазила муњевито и безболно падом оштрог тешког сечива на врат жртве. Та, касније озлоглашена и тек недавно укинута, справа направљена из најбољих побуда, заувек је понела име ГИЉОТИНА.

Капетана Чарлса Канингама Бојкота (1832—1897) ангажовао је племенити ерл од Ерна да скупља високе кирије и порез од осиромашених ирских наполичара. Ватрени Ирци дочекали су га не може бити леденије праведни се једноставно да га не примећују. Другим речима, БОЈКОТОВАЛИ су га.

Љуј Брај (1809—1852) ослепео је несрећним случајем кад му је било само три године, а научио је да чита у школи за слепе у Паризу помоћу великих испупчених слова специјално штампаних у три тома једне незграпне књиге намењене људима који не виде. Полазећи од тог искуства Брај је у петнаестој години усаверио азбуку за слепе уводећи систем комбинованих испупчених тачака. Код нас се ова азбука зове Брајова, а у већини светских језика једноставно БРАЈ.

Војник Наполеона Бонапарте по имену Никола Швен рањаван је седамнаест пута пратећи свог идола из боја у бој. Кад је задобио седамнаесту рану, пензионисан је уз бедну годишњу новчану накнаду. Уместо да буде разочаран и огорчен неправдом, Швен је до гроба остао веран Наполеону не престајући да га хвали и гласно му се диви. Због тога је по његовом имену скована реч ШОВИНИЗАМ која означава слепу и неселективну припадност некој етничкој групи, нацији, земљи, раси или покрету.

Рудолф Дизел (1858—1913), немачки машински инжењер за послен у великој и чувеној Круповој фабрици, изумео је нарочит мотор с унутрашњим сагоревањем који ради на јевтино плинско уље. Мотор је назван ДИЗЕЛ и веома је популаран јер користи велики проценат енергије горива.

Капетан Вилем Линч (1742—1820) из Вирџиније узео је једног дана закон у своје руке и с групом људи из Питсилванија Каунтија организовао потеру за бандом сиљација и убица. Линч их је

ПАКАО ЈЕ
ПОПЛОЧАН
ДОБРИМ НАМЕРАМА — КАЖЕ
ЈЕДНА ИЗРЕКА.
ОВО ЈЕ НА
СОПСТВЕНОЈ
ГРБАЧИ ИСКУСИО
ВАТРЕНИ ПОБОРНИК
ХУМАНИЈЕТ
ИЗВРШЕЊА
СМРТНЕ
КАЗНЕ У
ФРАНЦУСКОЈ
КРАЈЕМ
18. ВЕКА.

ЉУДИ КОЈИ СУ ПОСТАЛИ ЗАЈЕДНИЧКЕ ИМЕНИЦЕ

стигао и пресудио им на лицу места. Њему у „славу“ остао је глагол ЛИНЧОВАТИ, тако често примењиван у Сједињеним Америчким Државама нарочито над Црнцима. У великом броју енциклопедија погрешно стоји да је ова реч настала по пуковнику Чарлсу Линчу из Вирџинија Хауса, али овај набеђени Линч никад у животу никога није линчовао.

Јавни живот Џона Монтерјуа (1718—1792) четвртог ерла од Сендвича, био је компромитован политичким скандалима, а приватни сумњивим друштвом и пороцима. Лорд Сендвич је, поврх свега, био и тако страствен гоцкар да нипошто не би напустио игру кад би дошло време обода. Уместо прописаног ручка или вечере он је у тим приликама, а биле су честе, наређивао послужу да му се донесе комад печеног меса и између два парчета хлеба, односно СЕНДВИЧ.

Завреме дипломатске мисије у Португалији француски амбасадор Жан Нико (1530?—1600) добио је на дар стабљику дувана из далеке Флориде

КРАСНА СПРАВА-ОДЕ ГЛАВА!

у Америци. Кад се вратио у Париз, Нико није заборавио да са собом понесе дуван. Видевши да је потражња за „америчким

прахом“, како су у Европи називали дуван, све већа, предузимљиви дипломата бацио се у бизнис и убрзо се прилично обогатио. Нај-

важнији састојак ове биљке погубне по здравље зове се, по њему, НИКОТИН.

Фашистичког лидера омрзнуте норвешке Партије националног јединења мајора Видкуна Квислинга (1887—1945) поставио је на чело марионетске владе ове земље лично Хитлер у време кад су нацисти заузели Норвешку, у чему им је Квислинг од свег срца помогао. Он је после ослобођења стрељан, а отад се сваки издајник који сарађује с окупатором назива КВИСЛИНГ.

Добрим делом и због крвавих прича страве и ужаса којима му је у раном детињству пунила уши настрана дадиља аустријски писац Лесполд фон Захер-Мазох (1836—1895) налазио је неопозиво задовољство кад би га неко физички злостављао. Тако се родила реч МАЗОХИЗАМ која значи уживање у физичким и, у проширеном значењу, психичким патњама и боловима.

Мада припадник високог француског племства маркиз Де Сад (1740—1814) провео је доста година по затворима због својих за својих, а можда и данашње време, настраности. У затвору је написао и највећи број књига с безброј описа уживања у мучењу и злостављању љубавних партнера. Отуда реч САДИЗАМ која данас означава болесни нагон да се нека особа, или чак и животиња, подвргава малтретирању.

Антоан Жозеф Сакс (1814—1894) је у очевој радионици за израду музичких инструмената у Бриселу изумео више металних дувачких инструмената од којих је најпопуларнији САКСОФОН понео његово име.

У очајничком покушају да обнови француску економију у пропаћену ратом генерални финансијски контролор Етјен де Силует (1709—1767) увео је низ нових пореских намета од којих је већина ишла на терет богаташа. Само осам месеци касније, принуђен да поднесе оставку усред општег привредног хаоса, бишеи генерални контролор почео је да се издржава помоћу бесмислених (бар се тако сматрало) изума међу које спадају панталоне без цепова и „портрети“ прављени према сенци, такозване СИЛУЕТЕ, у ствари контуре профила од црне хартије налепљене на белу позадину или обрнуто. Реч је касније постала синсним за обрис, сенку, нејасну линију.

МОЈ
КУЋНИ
ЉУБИМАЦ

ЛИНДА МЕШАНАЦ ЗА СВА ВРЕМЕНА

Било је то пре два-наест година, а ипак сећање не бледи, вероватно добрим делом и због осећања кривице аутора ових редова. Крајем шездесетих и почетком седамдесетих година радила се у пријатељској афричкој земљи Замбији, удруженим радом наших грађевинаца, брана „Кафуе“ на истоименој реци, притоци далеко познатије реке Замбези. Ја, десетогодишњи дечак, дакле у годинама када сте неизмерно радознали и љубопитливи, када тражите праве одговоре на озбиљнија питања од оних која сте до јуче постављали имао сам довољно времена да се удружим са осталом децом, да посма-

трам једну нову земљу, њене људе и да их од почетка прихватим као део себе.

Увек сам осећао равнодушност према мачкама и велику љубав према псима. Био је ово прави тренутак да и ја добијем љубимца јер је дворишна кућа са великим простором околу пружала, за разлику од београдских станова, све услове за држање пса.

Често сам с оцем обилазио градилишта, стављао шлем на главу, улазио у тунеле, био сведок постепеног израстања бране. У тим тренуцима осећао сам се важан, годило је то и подстрекавало моју машту и вероватно се некако у тим тренуцима стварала идеја о

будућем позиву грађевинског инжењера. Једном смо сазнали да се оштенила куја власника локалног бифеа, па нам није било тешко да после обиласка градилишта свратимо у кафе крај пута. Добро се сећам те слике. Прохладна афричка ноћ, негде крајем марта или почетком априла, десетак малих псећих прилика, као по каквој замишљеној команди, окружавало је ватрицу која се гасила. Налик на сабласти, онако изгладнели, прљави, на човека који би им се приближио остављали су утисак својим очима, поглед им је био пун поверења, притајене наде у избављење. Жуту, женску штене, имало је среће.

Возећи се ландрOVERом, који је поскакивао по изрованом, прањавом путу, убрзо је заспало у мом шлему.

Ускоро је Линда осетила да нема више места за страх — није више морала да се бори за ретку порцију качамака. Умела је да узврати оданости која је толико својствена њеном псећем роду а и више од тога, била је беспримерно пожртвована и храбра у улози пса чувара, а према укућанима питома и кротка. На прекорни поглед није одвањала режањем, на позив би сва устрептала и усплахилено ободрено ишчекивала заповест господара. Најсрећнија је била у игри којој се препуштала до краја.

Дошло је време растанка, али растанак ми није тешко пао јер сам знао да ћемо за који месец поново бити заједно. По доласку у Југославију убрзо сам из писама сазнао да је Линда оштенила шесторо младих и да је тата од целог легла задржао црно мушко штене које је назвао Џеки.

Писали су ми и о догађају који је само потврдио Линдину оданост и интелигенцију. Тата је имао јаку грозницу, толику да није могао да устане из кревета. Линда је схватила да нешто није у реду, почела је да гребе о прозор као да је хтела да ободри болесника, после чега је неколико пута ишла до суседне куће где је завијала, враћа-

ла се, поново пребала и тако све док татини другови нису схватили у чему је ствар.

За тих неколико месеци колико је нисам видео силно сам је се пожелео и та обострана жеља као да је експлодирала при нашем првом следећем сусрету. Линда је скакала, вртела се у круг, махала репом, цвилела од среће.

Једног јутра пробудили су ме забринути гласови родитеља. Схватио сам и истог тренутка претрцуо. Линду је закачио камион. Донели смо у кућу и полако положили на ћебе.

Тада сам први пут у животу видео сузе у очима пса и поглед пун неизмерног поверења. Извукла се, остало је само сећање на овај непријатан догађај који је још више учврстио наше пријатељство.

Недељом смо редовно одлазили у Лусак, како би се између осталог снабдели намирницама за наредну недељу, а када би се увече враћали. Линда би нам још из далека похитала у сусрет препознавши жуте фарове нашег пежоа. Тада би обично трчала неколико стотина метара уз аутомобил, а када би ауто стао, пела би се на каросерију, после скакала на нас, једном речју њеној срећи није било краја. Као да је у тим тренуцима увек изнова предосећала да се ближи дан дефинитивног растанка, дан нашег повратка у Југославију. Линду и Џе-

АЦКО

Са првим омладинским бригадама на изградњи Ваљаонице бакра у Севојну стигао је и Ацко. Тај ружњи јарац суре длаке и буљавих крупних очију и рогова који су се при врху савијали у шестичу, веровали или не, био је један од првих градитеља Ваљаонице бакра, од њеног почетка до завршетка. Са којом бригадом је стигао у Севојно не зна се, али иако није био леп, био је симпатичан и постао миљеник хиљада бригадиста који су се смењивали. Једноставно, био је миљеник читавог насеља. Држао се охолу, помало надмено и понашао као неки војсковођа али је умео да буде и доброћудан. Завиривао је свуда, долазио пред свакију кућу и спавао у барица са бригадирима. Зором је устајао са њима и одлазио на акцију и читаво време док су омладинци замањивали крам-

повима и допатама, Ацко је био изнад њих као неки настојник. По завршетку рада враћао се са бригадирима у насеље. Бригаде су долазиле, смењивале се, а Ацко је остајао и стварао нова пријатељства. Ништа није могло без њега. Кад се бригада построје да подигну заставу, Ацко је у строју, кад се дају приредбе опет је ту, а кад се бригадисти построје испред казана са порцијама за ручак, Ацко је у првом плану. Знало се, у посебну чинију треба спремити оброк за Ацка, сервирати му, а кувари су знали да је он пробирач и да неће свашта да једе, ни из прљаве посуде. За траву, сено или жито није уопште марио, највише је волео комаде хлеба натопљене у чорби — али са комадима меса.

Да ли је неко хтео да се нашали или је стварно тако било, тек једнога дана утледасмо Ацка ка-

ко достојанствено језди кроз насеље носећи о врату ударничку значку. Изгледало је да је свестан тог значајног признања и просто се шептурио као да је хтео да каже: ето, ово сам заслужио својим радом. Причало се да му је Штаб бригада доделио ову значку и да је он то стварно заслужио иако физички ништа није радио, а можда му је и неки од бригадиста поклонио своју и нашалио у жељи да докаже како и животиње могу да буду корисни градитељи. Било како било, Ацко је стекао статус градитеља и остао једини који није тражио смену. Остао је на изградњи све док фабрика није била завршена и док из високог фабричког димњака није почео да куља густ дим дајући на знање да је почела производња и да су изливене прве тоне црвеног злата.

У време када је при Ваљаоници бакра формиран први фудбалски клуб „Раднички“, његов оснивач био је познати спортски и фудбалски ентузијаста Мишо Дамјановић, Ацко је међу пр-

вима постао члан фудбалског клуба. Једноставно, тако је желео Мишо Дамјановић који је поред пуно смисла за организацију спортског живота био изузетно духовит. Ацко је добио чак и фудбалску легитимацију, као помоћни члан, и то прописно оверену, са печатом и потписима. Ова одлука да и Ацко постане члан клуба примљена је са симпатијама. У то време „Раднички“ је био јак клуб и борио се у крагујевачкој зони, једне године чак и у Српској републичкој лиги, а Ацко је стално присуствовао свим утакмицама. Водили су га чак у друга места. Постао је у извесном смислу клубска маскота па се укоренило веровање да им он доноси срећу. Ако се деси, а догађало се, да не поведу Ацка и изгубе утакмицу, изговор је био ту: изгубили смо зато што нисмо повели Ацка.

У време изградње Ваљаонице бакра у Севојну је постојао и модеран хотел „Мејуг“ који је увек био добро посећен, а у њему су становали углавном инострани стручњаци за-

дужени за монтажу машини и уређаја у фабрици. У башти хотела скоро свако вече одржаване су игранке. Догађало се, а то је била свакодневна појава, да и Ацко дође у хотел, прошета се између столова, „поздрави“ са пријатељима и дуго, дуго остане на игранци врзмајући се око парова. Знало се — где год је неки скуп ту је Ацко, па и у хотелу. Према њему су се сви, почев од конобара па до гостију, односили пријатељски и никоме ни на крај памети није пало да га удаљи. А да је којим случајем и дошло до тога, умео би Ацко да покаже рогове.

Догађало се каткад да Ацко закасни да се врати у насеље, ухвати га ноћ а онда свраћа у неку од кућа, односно стаја у селу и ту законачи. Био је убеђен, а за то је имао пуно разлога, да му се неће ништа лоше догодити. Тада сам станао у школској згради испред које је био прилично мрачан подрум. Пошавши у подрум по дрва, једнога јутра моја супруга улете у кућу узбуђена и бледа. Пошто се прибра, успе

ШТО СУ ПТИЦЕ ЧИСТУНИЦЕ?

Стварно, зашто су птице такве чистунице? Из чисте нужде, тврде упућени. Запуштено перје претвара летење у врло тежак или немогућ задатак, а пернатим прљавцима прети још једна опасност: кроз ненеговано перје телесна топлота једноставно — чили... Ајд' сад, не купај се ако смеш...

Кад се зна да лабудови имају око 25 хиљада, а сићушни колибри чак хиљаду пера, никакво чудо што птице (јаднице!) добар део живота утрше на одржавање чистоте.

Кад у близини нема каквог језерца или рибњака да по њему млатарају крилима, чистунице ће се задовољити — дизањем прашине. Пошто добро

напраше крила, почиње право дотеривање — птице се, зна се, улепшавају кљуном и то тако што из једне жлезде близу репа захватају уље које потом наносе на перје. Овај природни „брилијантин“ врло је важан јер лепотице и лепотане чини отпорним на воду.

Све и да им се хоће, патке, рецимо, не би смеле да се запусте: без чишћења и подмазивања перја потонуле би са све оним пловним жицама на ногама...

Али, и у птичијем свету има лењиваца: постоје врсте којима на памет не пада да се саме требе од паразита. Пуштају да их ови грицкају? Ни говора. Сналажљиве ленчуге нежно захватају и стављају мраве на перје. Вредни мрави луче мрављу киселину која тамани паразите. Шта ли нам само значи онај израз „птичији мозак“?

коси, умела је само да верује, да воли и да буде вољена. Тада, и стално након нашег расанка, Линда је била збуњена. Никада се није привикла на нове господаре. Стално се врзала око наше куће, дубоко верујући својим псећим инстинктом да ће нас поново угледати. Када? Није важно, Линда је била спремна да чека. Дуго су се још могле видети две псеће прилике како стоје на немој стражи испред наше бивше куће, њиховог јединог, правог дома. Цеки је након извесног времена нестало. Остала је Линда, упорна, верна. Али није издржало псеће срце. Свладао ју је очај и у агонији лутања нашла је смрт под точковима. Њеном смрћу умро је део мог детињства које тако љубоморно чувамо од свих малих и великих повреда, негде дубоко у нама.

Има четири године како сам набавио црног кокер-шпанијела, по имену Јумба. Никада не бих набавио Јумбу да некад нисам имао Линду. Јумба на прекорни поглед одвраћа режањем, на позив се невољно диже, хода нахерено, као да цео живот отаљава. Вероватно су прадски услови умртвили његове псеће инстинкте који су били тако распаљени у Линди. Па ипак, волим Јуцу намћора.

Драгољуб Ђаконовић,
студент,
Делиградска 22,
Београд
(хонорар 1500,00 дин)

кија наумили смо да оставимо пријатељима за које смо знали да треба још извесно време да проборава у Замбији, а да зви касније нађу неког кога би Линда нашла коначно уточиште. Неколико дана пре поласка од-

вели смо је код нових господара, како би се на њих постепено привикла. Узалуд, чим бисмо крећући кући, Линда нас је непогрешиво следила и чак стизала пре нас. У тим тренуцима била је неизмерно тужна, дрхтала

би сатима, док се не би напоскон умирила.

Линду нисам могао погледати последњи пут, не бих могао издржати њен поглед пун неверице. Не, њен поглед није уопште знао да оптужује, Линда није знала да пр-

само да проговори „Неке светле очи у подруму. То је вулк!“ Помислих да је можда нека звер заиста ушла у подрум, потрчах да видим. На моје велико изненађење угледах Ацка како мирно лежи у углу подрума и прежива. Очи су му стварно сијале као зубље луча. Викнух на њега, али се он и не помери с места. Тек касније, када је одјутрило, Ацко изађе из подрума и онако охол и надмен, какав је иначе био, упути се према насељу бригадиста.

Омладинске бригаде су се постепено повлачиле. Било их је све мање и мање, јер се изградња фабрике приводила крају. Дуго после одласка бригаа виђали смо Ацка како шета улицама и сокацима Севојна већ остарео и њукако тужан. Не знам како је завршио, али верујем да није дуго живео. Ацка одавно нема, гри деценије је прохујало од тада, али прича о Ацку још увек живи.

Добривоје Стјеповић,
Севојно,
Х. Дејовића 43
(хонорар 1.500,00 динара)

НА АТЛАНТИКУ

ПРЕ

40 ГОДИНА

КАТАСТРОФА

ПАРОВИРОДА

ПЕТАР.

Први пут на видео
излази цела истина
о трагичном догађају
на Карибском мору
над се збила
једна од најтежих
несрећа у историји
нашег поморства.

П одржавале су руке капетану С. С. Рејнолдсу, команданту брода „Кенбек“ из састава Ратне морнарице САД, док је 20. марта 1942. године писао извештај свом претпостављеном, команданту Атлантске флоте. Већ неколико пута оглашавао се његов клаксон: био је то позив стјуарду да му донесе нешто за смирење.

— Још чујем њихове крике... — промрљао је пред морнаром. — Сви знају да тај југословенски брод доиста нисам видео у тренутку судара и да је несрећа била неизбежна...

— Јес, сер... — стјуард је механички климнуо главом замоливши дозволу да изађе.

Капетан Рејнолдс је у заглавље свог извештаја ставио „Строго поверљиво“ а у наслову акта: „Судар са паровиродом „Петар“ 8. марта 1942. на позицији 11° 34' северне ширине и 59° 09' западне дужине. Хитно“.

Чује ли се музика?

Тек данас, на основу докумената пронађених у америчком архиву, као и из разговора са ретким преживелим члановима посаде нашег брода, могуће је потпуно реконструисати ту ратну трагедију, једну од најтежих у историји нашег поморства.

Тог дана се „Петар“, један од најмањих југословенских трговачких бродова који су на време отпловили из Јадрана и Средоземног мора и спасли се заробљавања, пробијао узбуљаним Атлантиком на путу из Џорџтауна у Британској Гвајани, возећи ка Сент Томасу на Девичанским острвима. Посада је била измешана — претежно наши људи, Далматинци, али је током последњих месеци било укрцано и пет домородаца из британских афричких колонија, неколико Бразилаца, Португалаца. Упркос свему, била је то сложна посада, скуп људи којима рат није дозвољавао да се врате кућама, породицама

складу са правилима ратне службе — потпуно замрачен. Никоме то није било по вољи, али рат је беснео и Атлантиком. Радио-телеграфиста Јосип Ивањишић, Сплићанин, који је намеравао да прослави сутрадан свој 32. рођендан за што се посебно припремао и о чему је цела посада знала, стално је одржавао радио-везу са обалском радио-станицом на Тринидаду. Истовремено је покушавао да врши радио-снимања пратећи рад до-калних радио-станица у карибском подручју — на Барбадосу и североисточном рубу Венецуеле.

— Чује ли се каква музика? — весело га упита Јурај Вичевић, други машински официр, родом из Котора. — Баш ми је дојало да стално буљим у ову тмину...

— Шта би хтео да чујеш? „Липе ли су младе Каштеланке“, а?

— Мани... Одавно смо отишли од куће. Нико од нас не зна шта је тамо. Нити они знају где смо ми, јесмо ли живи...

Захутапе. Нису ни слутили да им се великом брзином приближава амерички танкер „Кенебек“ препун бензина, мазута и нафте, укрцане у бразилској луци Вахији за потребе Ратне морнарице САД.

Ноћни фантом

Капетан Војо Ожанић, стари и прекаљени поморац, управо је предао дужност првом официру палубе а онда се још мало задржао на мосту, проверавајући позицију и неке детаље у бродском дневнику. Онда је нервозно почео да премерава скучени простор на мосту.

— Барба, не спавајте се?

— Некако се чудно осећам...

Мук. Само је парна машина дахтала доле дубоко. Под ударцима таласа брод је споро савлађивао водено пространство. Пре једног часа дао је наређење да се брзина смањи. То је мера сигурности за мирнодопске услове а сада... У овом подручју немачке подморнице су биле необично активне, немилосрдно потапајући трговачке бродове. Кад подморница потопи три оваква или нешто већа брода са теретом, то одговара следећим губицима: 42 тенка, 8 хаубица од 200 милиметара, 88 топова средњег и 40 топова мањег калибра, 24 оклопна кола, 5.210 тона муниције, 600 пушака, 428 тона материјала за тенкове, 2.000 тона залиха и 1.000 бачви бензина. Американци су прорачунали да би требало извршити чак 3.000 бомбардерских полетања да би се уништила иста количина опреме и наоружања!

Осим подморница, вребају и друге опасности. Немачка шпијунажа је веома јака у Латинској Америци. Ко зна, можда је приликом укрцавања подметнута и паклена машина која сваког тренутка може да разори брод. Можда...

— Барба, да упалимо бочна навигациона светла? Овако накрцан, брод је изак...

— Учините то...

Само минут касније чули су крике са палубе. Преживели се сећају грдосије тамних обриса како стреловито јури на њих. „Судар, судар...“ — одјекнуло је кроз ноћ.

Згрозен, капетан Војо Ожанић је такође угледао неосветљени фантомски

брод који се устремљо на мали југословенски пароброд.

— Гром и пакао... — јакнуо је немоћно.

Жао нам је!

Ударац је био тако снажан да је капетан Ожанић са командног моста полетео далеко у море. Не зна кад се освестио од изненадног шока и почео да плива према неком светлу. Неко га је прихватио, и звучао.

На америчком броду су му нешто усплахилено објашњавали. Схватио је убрзо да се догодила несрећа.

Капетан је живнуо тек кад су из мора извукли још тројицу Југословена — Николу Вуковића, Вјекослава Милоша и Франу Пајкурића као и тројицу тамнопутних морнара из Британске Гвајане —

Фридриха Хопкинсона, Хармона Петерса и Џона Алинеа.

— Нема више живих... — саопштено је Ожанићу.

— Има, морате их тражити. Људи су у мору...

— Не смемо се задржавати. Брод нам је оштећен. Послали смо S.O.S. сигнал. Ако је ко преживео, биће спасен.

— Хоће, вражју матер... — протестовали су Југословени. — У овом подручју има много морских паца.

— Жао нам је...

Нешто касније сачињен је списак несталих. То су Марко Портолан, други официр палубе, родом са Корчуле. Узалуд га је, годинама касније, чекала мајка Катица у Дубровнику. Нестао је Јурај Вишевић, други машински официр, нежењен као и Портолан. Следио је трећи машински официр Антон

Дормиш, кадет Славко Пајкурић, радио-телеграфиста Јосип Ивањић, конобар Нико Прзица, вођа палубе Петар Лазанин, вођа машине Шанто Пурош и мазац Анте Грашо. Страдало је и девет страних помораца.

Наређење команданта Атлантске флоте

У тренутку судара заповедник „Кенбека“ налазио се у кабини. У 20 часова и 8 минута неко му је снажно залупао на врата: „Капетане, моле вас да дођете на мост. Хитно...“ „Сместа сам кренуо у кормиларницу и док сам пролазио кроз навигациону кабину, чуо сам команду: — Налево сасвим! — Затим сам угледао јако црвено светло испред нас и нејасне обресе брода. Чуо сам узвик официра палубне

ђењу команданта Тактичког пловног састава 23, формиран одбор да испита како је дошло до трагедије југословенског пароброда. Први је морао да одговара помоћник команданта „Кенбека“ поручник фрегате Ричард Ј. Банкс.

Сплавови у светлости рефлектора

Овај искусни поморац који је већ 18 година пловио, са испитом за самостално обављање дужности, каже:

— Примио сам дужност официра палубне службе у 20 часова. Проверио сам курс, брзину, број окретаја пропелера. Затим сам издао рутинска наређења члановима посаде у кормиларници. Док сам то радио, одједном су сви осматрачи на броду почели да јављају да виде пред собом црвено светло...

Он каже да је одмах предузео све да избегне судар са непознатим објектом. Наредио је кормилару „Десно сасвим“, а машини да се заустави. Дата је узбуна и наређење да се посада припреми за напуштање брода. Надајући се да ће можда избећи судар дао је затим нову наредбу „Лево сасвим“ и „Машина свом снагом напред“.

— Тренутаком затим — удалили смо... — сведочио

је човек. — Затим сам машинским телеграфом наредио „Напред, полагано“, настојећи да свој прамац држим прислоњен уз бок брода који смо ударили, да не бих отворио рупу кроз коју би одмах продрла вода. Али, узалуд, пароброд је био пресечен на два дела. Зауставио сам машину.

— Колико је времена протекло од тренутка кад сте опазили светло до потапања пароброда „Петар“?

— Мање од два минута. — Шта је урадио командант, капетан Рејнолдс?

— Ја сам одмах организовао да се провери колика су наша оштећења. Прамчани танк је пробијен с обе стране, осовина брода је помакнута, толики је то ударац био. На левом боку рупа од пет стопа дужине и три ширине. Палубни бубањ ишчупан, два ребра поломљена. На десном боку настала је рупа од 17 стопа дужине и две стопе ширине...

— Да ли је ко повређен на „Кенбеку“?

— Нико.

— Шта сте после тога учинили, капетане Рејнолдс?

— Наредио сам да се брод окрене у противкурс (да се врати на место несреће). Чули смо гласове а у светлу рефлектора угледали два сплава и на њима пет преживелих. Пришли смо им ближе и покупили их. Један преживели појавио се на левом боку (ка-

петан Ожанић). Још смо претраживали рефлекторима по површини мора али више није било трагова живота.

Но је криз?

Решење Одбора за истрагу било је веома занимљиво и зато га наводимо:

„Одбор се састао на броду „Кенбек“ по наређењу команданта Тактичког пловног састава 23, капетана фрегате Г. Е. Мајнарда из Ратне морнарице САД. Мислимо да оба брода подједнако деле одговорност за судар. Капетан фрегате Рејнолдс и поручник фрегате Банкс треба да буду саслушани због кажњиве неспособности.

„Петар“ је потонуо повукавши са собом 18 људи. „Кенбек“ оштећен али нема повређених“.

Ниједном речју није објашњено зашто су и људи са пароброда „Петар“ били одговорни за судар. Пловени у ратној зони, са теретом за ратну индустрију САД, овај, као и низ других наших пароброда, доприносио је, колико је могао, борби савезника. Морао је, по војним правилима, да плови замрачен. У чему је онда њихова кривица?

На ова и друга питања још нико није одговорио.

Радован Ковачевић

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ДЕДА СТАЈА ВЕЋ ТРИ ДАНА
НЕ ИЗЛАЗИ ИЗ ГАРАЖЕ...
ШТА ЛИ СМЕРА?

САМО ДА НИЈЕ ОПЕТ НЕКИ
ЕПОХАЛАН
ИЗУМ!

О-О-Х! ШТА ЈЕ САД
ПА ОВО, ДЕДА СТАЈО?

ЕПОХАЛАН ИЗУМ, ДЕЧКО!
НАШ НОВИ ГЕНЕРАТОР!

ОН ЋЕ НАМ ДАВАТИ СТРУЈУ ЗА
ГРЕЈАЊЕ, КУВАЊЕ, ОСВЕЋЉЕЊЕ...
НЕЋЕ НАС ВИШЕ ЕЛЕКТРОДИСТРИ-
БУЦИЈА ДИРАТИ!

ЕПОХАЛНО...
А КАДА ЋЕ ПОЧЕТИ
ДА РАДИ?

ОДМАХ,
МАЛИША...

Copyright © 1982
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

... САМО ДА
ГА УКЉУЧИМ!

Али Ани Бленкарн је живела у Лидсу, мањем индустријском граду у покрајини Јоркшир. Напунила је већ и 80. годину а још је напорно радила у својој продавници слаткиша забаченој међу стотину кућа поређаних у низу у којима су становале занатлијске породице четврти Бистон.

Сви у месту знали су Лили Бленкарн као стару Ани. Радњица није доносила велики приход па је она живела сама скромно и повучено у стану изнад радње.

Остали су отисци

Административном реформом полицијске снаге Лидса, Бредфорда и западног Јоркшира ујединиле су се 1. априла 1974.

Снаге су се ујединиле тог, а већ сутрадан суочиле су се са првом истрагом убиства по којој се цела област прочула.

Поподне 2. априла 1974. мања група муштерија чекала је да их стара Ани послужи. Како је време протицало, људи зачуђени тиме што се она не појављује, узнемирили су се. Један купац прошао је иза пулта и ушао у омању просторију иза радње. Пронашао је стару Ани у веома необичном положају — лежала је лицем према поду, колена су јој била скупљена. Било је очигледно да ју је неко вукао или гурао према степеницама које су водиле на спрат. Призор се купцу учинио још необичнијим кад је видео торбу везану преко старичине главе.

Неко од присутних позвао је полицију.

Истрага је утврдила да је нападач прво претукао старицу, сломио јој вилицу и неколико ребара. Њене наочаре лежале су даље, а просторија је била у нереду. Све је указивало на чињеницу да су нападача узнемириле муштерије које су звониле за пултом. Иследници су били убеђени да је нападач вукао стару Ани и покушао да сакрије тело пре него што је побегао кроз стражња врата.

На креденцу се налазила стара конзерва од карамела „Раданс“. У њој је Ани држала ситнице: дугмад, игле, укоснице. Конзерва је била испразњена. Несумњиво, то је учинио нападач.

Стручњаци под вођством детектива Свана открили

су много отисака у соби где је почињено убиство. Током следећих недеља, принципом елиминације, број отисака сумњивих сведен је на минимум. Издвојени су отисци пронађени на конзерви од карамела. Били су исти као они остављени на резиме стражњих врата.

Прегледана је евиденција криминалаца. У тој уредно сређеној гомили није било отисака пронађених у радњи старе Ани.

Дођите у брвнару

Око 150 детектива кренуло је у проверавање становника — од човека до човека. Испитано је 24 хи-

љаде грађана. У обзир није узето само 60. Једноставно, тих шездесеторо људи давно се иселило и живи широм света!

Испитивање није донело плода.

Инспектори су сада били начисто да их до убице може довести само узимање отисака свих људи који живе у целој области! Таква подухват није изведен нигде у свету, али друге није било! Из ове акције изузета су само деца млађа од 12 година.

Шеф покрајинске полиције Роналд Грегори одобрио је привођење грађана и узимање отисака.

За место обављања целог посла одређене су две брвнаре на различитим крајевима четврти Бистон. Преко штампе и телевизије

био потврду у виду отцепљеног дела картона у који су унети његови подаци и отисак.

После прикупљених 23 хиљаде отисака полиција се нашла — на почетку. Убице није било међу онима који су дали отисак! Како је то могуће, питали су се. Проверили су по списковима да ли су сви грађани извршили обавезу. Утврдили су да изузетка нема.

Детективи су били сигурни да је убица из тог краја, а нису могли да одгонетну како је избегао „мрежу“.

Намва грешна!

Цела акција сигурно би пропала да касно једне ноћи детектив Вилијам Баркас није био позван да интервјуише. У некој кући била је седељка на коју је група незваних тинејџера покушала да упадне. Најбучнији међу њима, младић Ентони Дејвид Хантер бацно је циглу и разбио прозор.

Детектив Баркас је пронашао Хантера. Намеравао је да га сутрадан изведе пред судију због преступа. Сетио се наређења да се свакој особи приведеној у полицијску станицу поново узму отисци. Хантер је невољно пристао да их да.

Због штете коју је починио судија га је казнио новчано и пустио кући. Детектив Баркас послао је његове отиске детективу Свану на упоређивање. Више реда ради, јер је Хантер већ дао отиске приликом масовног прикупљања.

Истог дана, прегледајући по ко зна који пут хиљаде отисака, наредник Том Кларк уморно је задржао поглед и на тек приспелим, Хантеровим. Подигао је наочаре и протрљао очи! Да ли он то добро види! Упоредио их је с убициним! Били су исти! Поскочио је на столицу. Најзад!

Хантер је порицао, а онда признао да је убио стару Ани. Знао је да у конзерви од карамела држи мало новца. Ушуњао се, старица је наишла, он се препао и...

Полицију је највише занимало како је избегао обавезу давања отисака. И то је објаснио. Помогло му је пријатељ Марк Палмер који је дао отиске у једној брвнари под својим, а у другој под Хантеровим именом.

Шеф детектива који је водио истрагу изјавио је после суђења Хантеру и Палмеру:

— Ако бих опет имао задатак да спроведем масовно узимање отисака прстију, сигурно бих се сетио лекције коју сам добио у овом случају — узимао бих отиске становника испред врата њиховог дома!

Денис А. Кобан
виши детектив и
врховни надзорник
западнојоркширске
Метрополитен
полиције

становништво је обавештено на изненадну обавезу. Цела енглеска јавност заинтересовала се за овај несвакидашњи случај.

Одмах по упућивању апелла, река људи кренула је према брвнарама. Сви су желели да дају отисак и помогну полицији да се нађе убица старе Ани. Један отац довео је паралисаног сина у колицима, премда је у таквом случају полиција била дужна да дође у кућу оболелог!

Штампа је свакодневно пунила ступце о акцији у Бистону. Из Канаде је стигла телевизијска екипа да сними ток масовног узимања отисака јер у полицијским аналима тако нешто није забележено.

Отисци су упоређивани у присуству даваоца. О извршеној обавези он је до-

ЈЕДРИЛИЦОМ ОКО СВЕТА

СЕДАМ ДУГИХ МЕСЕЦИ

— Што је нешто опасније, о томе треба мање причати — сматрају учесници јединствене трке која се организује сваке четврте године.

Кормила на једрилицама тодико су велика јер њима, у појединим ситуацијама, мора да управља и по неколико чланова посаде.

дина кад је Британац Франсис Чистер, потпуно сам, у једрилици (касније проглашен за витеза) опловио свет. После овог смело изведеног подухвата пуковник Бил Витбред, потомак старе енглеске породице произвођача пива, одлучио је да се прихвати покровитељства трке јакти-једрилица широких размера. Ко год је имао специјално опремљену јакту за брзинска такмичења и, наравно, одговарајућу посаду, могао је да се пријави. Поред покровитељства Витбред се обавезао да ће сваку једрилицу снабдеи неограниченим количинама пива.

„Летач“ доноси срећу

Трка је први пут одржана пре девет година. Од тада се одржава сваке четврте године и то у четири етапе: плови се од Портсмаута до Кејптауна у Јужноафричкој Републици, што износи 7010 миља, затим од Кејптауна до Окленда на Новом Зеланду, 7001 миља, онда Окленд — Мар дел Плата у Аргентини, 6030 миља и, коначно, четврта етапа од Мар дел Плате натраг до Портсмаута, 6149 миља. Победник трке добија компас од сребра, и много више од тога — светску славу.

Корнелиус ван Ритшотен који је био победник трке и 1977/78. године (али са другом једрилицом која се такође звала „Летач“) надмашио је све досадашње рекорде и завр-

„Летач“ у тренутку када је, после 27 хиљада пређених миља, упловио у енглеску луку Портсмаут.

После 27 хиљада пређених миља, ношена ветровима и морским струјама, холандска једрилица „Летач“ стигла је прва на циљ. Ова, 23 метра дугачка јакта упловила је у мореуз Соулент и приста-

ла уз док енглеске луке Портсмаут. Тако је почетком априла ове године почела да се приводи крају трка једрилица, најнапорнија које се уопште организују у свету. Корнелиус ван Ритшотен, заповедник и „мозак“

„Летача“ примио је огроман букет лала које су специјално за ту прилику послате из Ротердама. После седмемесечних нолора само се задовољно смењкао. Капетан Корнелиус и његова посада, заједно са

28 других једрилица, испловили су 29. августа прошле године из енглеске луке Портсмаут у оквиру Витбредове трке јакти око света. Идеја за овакав интернационални подухват родила се пре петнаест го-

Двадесет осам једрилица започиње четврту етапу пловидбе око света: од Мар дел Плате у Аргентини до Портсмаута у Великој Британији.

И поред великих напора, на лицу заповедника победничког брода Корнелиуса ван Ритшотена није се видео умор.

шио трку са фантастичним временом. Последњу етапу прешао је чак за 14 дана мање од досадашњег најбољег резултата који је износио 134 дана.

„Летач“ је први брод који је све четири етапе прешао у најбољем року и забележио најдужу пловидбу у току једног дана — 327 миља, и то по најгорим таласима Јужног Пацифика. Јакта „Керамко“ са Новог Зеланда стигла је следећа на циљ у Портсмаут — 17 часова после „Летача“.

Пут наминаза

Друга етапа је можда најтежи део ове замашне руте, посебно пловидба бурном зоном јужног дела Пацифика на географској ширини између 40. и 50. подеока. У овом делу Тихог океана нема копна које би заустављало ужасне налете ветра, и до 70 чворова, па није ни чудо да ову руту сви називају — Пут камиказа!

Норвешки брод „Берге Викинг“ забележио је овог пута пловидбу до највеће географске ши-

рине — до 56. подеока. Како су после пристајања у Портсмауту причали, палуба њихове једрилице изгледала је као права ледена плоча. За три недеље, колико су туда пловили, видели су више од 50 ледених брегова, понекад и више од десет одједном. „Берге Викинг“, као и остале јакте, дневно су, брзином и до 20 чворова, прелазиле просечно 300 миља по таласима високим и до 2 метра. Само пре десет година то се сматрало самоубилачким темпом.

Пут, као и обично, није прошао без потешкоћа. Једном је силовити налет ветра оборио „Летачу“ јарбол тежак око 900 килограма и бацио га на палубу. Требало је много труда и вештине да се врати на своје место. „Керамко“ је доживео још страшнији удес — био је оборен на бок читавих десет минута; да је мало дуже потрајало — ко зна шта би се догодило са члановима посаде.

Све ове јакте направљене су специјално за брзинска такмичења, што значи да су величи-

ном и опремом подешене не за необавезна крстарења већ за изузетно тешке временске услове. Обично су дугачке од 13 до 24 метра и примају 10 до 16 чланова посаде. Ове године међу 400 учесника, колико их је укупно било на свим једрилицама, нашло се 11 жена.

Цена јакти креће се од 150 хиљада долара (око 7 милиона динара) до 3 милиона долара (138 милиона). Пошто их покреће ветар, морају да имају изузетно јака једра. Иако резервна заузимају трећину потпалубља сваке једрилице готово сваки бродић, као неопходну опрему, има и машину за цвићење и за мање поправке. „Летач“ је само у другој етапи „поцепао“ седам великих троугластих једара чија цена износи 70 хиљада долара (преко 3 милиона динара).

Нао савршен механизам

Међу члановима посаде обавезно је и један лекар, а како је у току вишемесечних путовања такмичарима досадила дехидрирана и конзервисана храна, све више рачуна воде и о куварима.

Свака јакта опремљена је најсавршенијом електроником. Ту су, између осталог, телефони (веза са целим светом), затим веома прецизни компјутери и сателитски навигациони системи који у сваком тренутку могу да дају временске мапе.

Међутим, за успешну трку најважнија је физичка и психичка спремност сваког члана посаде. То су заљубљеници овог спорта па им напори којима се излажу не представљају никакву потешкоћу.

Посаду обично чине људи различитих националности. Живот на бро-

ду тече као савршен механизам — свако зна своје задужење: дск се једни одмарају, други раде и сви се слажу у једном — једрилица треба што брже да се креће напред. Наравно, стигну они и да прочитају књигу у току пловидбе, да слушају музику, попричају. На неким бродовима понешто се и хопије, уколико капетани дозволе утовар пића. Корнелиус ван Ритшотен није дозволио да се понесе чак ни Витбредово пиво! Требало се одрећи свега што би и најмање отежало брод.

Нико у овој трци не учествује ради пара, уосталом учествовање се и не плаћа. Заповедници једрилица обавезују се само да сваком учеснику обезбеде одговарајуће одело, храну и плаћају пут од и до куће. Само мали број посаде добијао је и дневнице, и то док су на копну.

Трка је, после седам месеци, завршена, а већ се мисли на ону која ће се одржати 1985/86. године. За њу се до сада пријавило 15 учесника.

Корнелиус ван Ритшотен продаје свог „Летача“ за 900 хиљада долара (око 40 милиона). Да ли ће се пријавити за следећу трку, још не зна. Сви учесници, међу њима и ветеран Џон Витали, нерадо говоре о следећој трци. Њихов мото је: што је нешто опасније, о томе треба мање причати.

В. С.

МАЈМУНИ НИСУ ИЗДРЖАЛИ

Научни сарадници универзитета у Мајамију одлучили су да провере како на лабораторијске мајмуне делује градска бука, како она коју стварају људи тако и индустријска. После девет месеци живота у средини уобичајеној за савременог градског човека крвни притисак код мајмуна скочио је за 25 процената.

ПРВА САОБРАЋАЈКА

Прва саобраћајна несрећа у вези с бициклизмом забележена је у енглеском градићу Кортхилу 1842. године. Кривац је био Шкотланђанин Кирпатрик Макмилан који је бициклом ишао за Глазгов. Већ при самом крају путовања бициклиста само што ни-

је налетео на девојчицу која му је пресекла пут. Да је не би прегазно, возач је нагло окренуо управљач и преко њега слетео на плочник. Девојчица је задобила само неколико огреботина али је месна полиција ипак саставила записник о несрећи у коме стоји да се за такав удес пре тога никад није чуло и да се непажљиви Макмилан кажњава са пет шилинга глобе.

»ЗЛАТНИ« ЗАКОН

Закони се праве, како је једном рекао неки хумориста, и зато да би их људи кршили. Недавно је једна група енглеских правника проверавала како се и колико поштују поједини закони. Показало се да у историји енглеског правосудја до сада није био прекршен само један закон. Тај закон је донет у 14. веку и њиме се забрањује „претварање обичних метала у злато“. Коментар, верујемо, није потребан.

ЈЕДАЧИ ЗЕМЉЕ

Земља се и данас једе на свим континентима! Негде је на првом месту глина, али ту су и друге врсте.

На вашарима у унутрашњости Ирана могу се данас купити бели комадићи земље који се лако дробе под прстима. Потиче из плодних кирманских равница, меша се са водом и пије — за боље здравље. Неки становници бивше Персије предност дају финој белој глини која се продаје у кесицама, а допрема се на пазаре из планине Малахар.

Црначка племена у Гвинејском заливу традиционално бирају посебну врсту земље жућкасте боје, масну и мирисну. Екипа истраживача међу којима је било и лекара, дошла је до закључка да домороци узимају ову земљу као превентиву против болести и — тровања месом, али и као послатицу, и додаток јелима. Кад су их питали зашто једу земљу, нису умели да објасне, али загонетку је решио пријатан мирис који указује на присуство извесних корисних материја, такозваних одорифера.

Када су прадедови данашњих становника Гвинеје силом одведени на амерички континент као робови на плантажама дувана и памука, у грозним условима живота релативно брзо су се привикли на климу, недостајала им је, нормално, домовина, најближи, али и мирисна жута земља која је тамо у отаџбини јачала њихов организам. Сваки слободан час користили су да пронађу сличну земљу и били су срећни кад су наишли на жуту земљу специфичног мириса. Али, била је то земља сасвим другачијег хемијског састава, многи су се једући је поразбољевали, па и умирали...

Црвене куглице

Кад је Колумбо стигао на Карипска острва, приметио је да на неким отоцима домороци једну црвену земљу коју пре тога пеку. На другој страни света, на острву Јави, постоји и данас обичај да се од црвене мирисне глине праве куглице које се пеку на ватри и једу као гарнирунг уз другу храну. Јужноамеричко племе Тиква, настањено високо у Андима (данашњи Еквадор) веома цени на трпези фино глинину, којој, да би јој побољшали укус, додају као зачин најситнији песак.

Познати истраживач Хумболт забележио је пре стотинак година да индијанско племе Отомака, које живи уз обалу реке Ориноко, има веома занимљив календар исхране. Хране се углавном, од лова и риболова, док жене сакупљају биље. У летњем периоду, међутим, река плави предео у коме живе, отежава риболов и сакупљање хране. Тада припадници овог племена прелазе на „земљану исхрану“: од жутосиве мекане земље која се наталожи за време поплава праве „ћуфтице“ и пеку их у жару. Отомаци једу ову земљу и кад поплаве прођу, и то не помало већ у обилним количинама. Они тврде да им то даје снагу и помаже варењу.

Европски досељеници брзо су запазили на америчком континенту једаче земље. Занимљиво је искуство

Пре сто година, забележено је у литератури, у немачком месту Кифхојзеру рудари су уместо бутера или масти на хлеб мазали „камени маслац“ који се правио од фино глине у близини рударских окана.

Једног од преживелих из експедиције шпанског капетана Нарваеза 1528. чији су бродови страдали у близини негостољубивих обала Тексаса. Војник Кабеза де Вака је више година лутао с групом морнара од племена до племена док није стигао у Мексико. Међу многим догађајима и чудима које је доживео посебно је интересантна прича о племенима која су јела жуту песковиту земљу као какву послатицу. Шпански авантуристи су је пробали и закључили да је — веома укусна.

У преријским пределима источно од Стеновитих планина први бели истраживачи и трапери изненадили су се кад су наишли на поједина племена која као свакодневни додаток уз ручак узимају тамну мирисну земљу.

У 19. веку, у југозападним деловима Сједињених Држава, од Јужне Каролине до Мисисипија појавио се и брзо проширио читав покрет чије су присталице јеле земљу. Нису били у питању Индијанци већ бели досељеници. Њихови земљаци са севера никако

ниду могли да разумеју како могу да једу „прљаву земљу“. Тек много година касније разјашњено је да су једачи земље били жртве једне врсте глиста: кад би појели земљу осетили би олакшање, бол би уминуо а временом би чак и потпуно оздравили!

Мамац од миловне

Пре осамдесетак година појавила се и једна посебна секта људи који траже и једну посебну земљу. Она данас броји неколико хиљада чланова. Према њиховим „теоретичарима“, све човекове болести потичу отуда што он, за разлику од животиња, не једе земљу. Временом, они су постали прави стручњаци у проналажењу одређене врсте земље — масне црпице која им, по њиховом веровању, даје чудну моћ и снагу. Узалудна су упозорења лекара на опасност од тровања и разних болести органа за варење. Кад се једном навикну за земљу, тешко се одвикавају.

Од најдавнијих времена људи су запазили да поједине животиње воле да једу земљу, посебно глину. Пси једу земљу, слично је с јеленима, ирвасима у Сибиру. Чак су ловци од ове земље правили мамац: на згодно место оставили би глину или миловку, па у заседи чекали кад ће наићи животиња и почети да се

слади. (Миловка је масна, сасвим мекана земљаста руда, која служи за израду разних креда и украсних предмета.)

Ако је глина корисна за животиње, што не би и за људе? То је вероватно и навело човека да проба да једе глину и — она му је пријала.

У време римског цара Августа Римљани су мешали глину с једном житарицом и од тога је настало чувено римско јело „алика“. Најбоља глина, звана „крета“, копала се код Путолија (данас Поцуоли) близу Напуља и на њу је Август имао монопол: плаћао је Напуљу годишње високу суму злата за ексклузивно право коришћења крете. Претпоставља се да је то глина настала као резултат активности Везува који је у близини. Да ли је била чиста или мешана с другим састојцима, данас се не зна, али је била укусна а хлеб који се од ње пекао заситан. Касније, после пропасти Римског Царства нестало је глине из хлеба. Само у изузетним приликама, забележено је, употребљавала се да би се зава-рао признат стомак.

Тако се за време велике глади у Паризу 1843. године јео хлеб од 30% брашна и 70% глине! И за време опсаде Париза у француско-пруском рату (хиљаду година касније), забележено је, јео се хлеб у коме је било подоста глине, назван „опсадни хлеб“. Кад је потписан мир 1871. године, енглески туристи који су долазили да виде рушевине Париза где су се водиле битке, као сувенир куповали су по комад „опасног хлеба“. Ко зна шта су вешти

трговци потурали називним туристима?

Споља, не изнутра

Савремена медицина се поново окреће према глини, поновно је открива. Постоје и разне „школе“ о коришћењу глине у медицини. Њена спољна употреба у разним облицима примењује се за многе болести у облику намаза, купки, топлех и хладних облога, и ту нема већих разлика међу лекарима.

У западним земљама међутим, има доктора који препоручују да се пије раствор глине код недостатака појединих минерала у организму, затим оштећења црева, чира у желуцу... У Француској и другим западноевропским земљама можете у апотекама или посебним радњама купити глину припремљену на разне начине.

Раније је било и код нас лекара који су препоручали глинени раствор код неких болести. Данас се у Југославији медицина одлучно противи пијењу глине у воденом раствору, док се, с друге стране, све више шири спољна употреба глине, јер она заиста благотворно делује на велик број обољења.

Што се тиче животиња ситуација је нешто другачија. Њима се често даје благи напатак од глине тзв. глинено млеко. Оно делује дезинфекционо, затим на варење и уопште здравље животиња, из једноставног разлога што је њихов организам за разлику од човека, знатно осетљивији на напатак од глине.

М. Ч.

У ЛОНЦУ
И НАРИНАТУРИ

ШИЛАВ ЗА ВЕЛИКОГ ВЕЗИРА

Један од најстрашнијих облика турског зулума у нашим крајевима био је данак у крви. По налогу Порте домаћи Турци Бошњаци отимали су децу од родитеља, одводили их у Цариград преводили у ислам а затим их обучавали за јаничаре. Изузетно бистре и даровите дечаке Турци су школовали у посебним школама да бих касније постављали на разна висока места.

Док је као ђак службовао у милешевском манастиру, Бајо Соколовић

је запао за око Скендер-бега који је у околини купио децу за потребе Цариграда. Сви покушаји игумана Јоакима да приволи бега да му остави момка били су узалудни. Тако се млади Бајо Соколовић са хиљаду друге несрећне деце нашао у турској престоници.

У то време, под утицајем нових кретања у трговини, ренесанса је почела да пушта корене и у Цариграду. Све је више оживљавала античка фи-

лософија, проучавала се стара поезија Рима, Арабије и Персије. Нашавши се у таквој узвратној средини, а помиравши се са судбином, млади Бајо, бистар и даровит дечак, није губио самопоуздање већ се свом снагом бацао на учење. Оштроумношћу и даровитошћу млади Мехмед (Бајо) Соколовић (1505—1579), наметнуто се врло брзо својим учитељима. Завршивши све високе школе, убрзо се обрео у дворској служби где је невероватно брзо напредовао. Од адмирала османске флоте, беглербе-

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

ЗНАШ ШТА
ЈЕ НОВО? ЧУО
САМ ДА ЋЕ
ЗАБАВНИКОВЦИ
ДА КУПЕ
ЖИРАФУ!

БАШ ЛЕПО ШТО
НАМ ДРУШТВАНЦЕ
РАСТЕ, ВИШЕ НАМ
ЊЕЋЕ БИТИ
ОВАКО
ДОСАДНО!

УРА ЗА ЖИРАФУ!

Специјални жири „По-
литикиног забавника“ пре
бројао је 30. маја гласове
које су послали наши чи-
таоци: жирафа је добила
12094, бели медвед 10008,
а носорог 4321 глас.

Према томе, читаоци
„Политикиног забавника“
одлучили су да се од при-
купљеног новца купи жи-
рафа.

Акција је у току. Јав-
љају се читаоци из целе
земље и шаљу прилоге.

Ученици III/1 Основне
школе „2 октобар“ из Срп-
ског Итебеја послали су
450,00 динара. По 30,00 ди-
нара уплатили су: Вера и
Мирослав Доброњски, Ста-
ра Пазова, Марјан Јер-
мен, Трбовље и Примож
и Томаж Ковачич из Ма-
рибора; по 50,00 динара

послали су: Татјана и
Драгана Јовичић, Бујано-
вац, Бојан Томашев, Ки-
кинда, Борис Малетић,
Рума, Иван Ивановић, Ри-
јека, Јоже Разигнер, За-
горје, Барбара Водовник,
Т. Велење, Јасмина Кач-
ник, Т. Велење, Сунчана
Јовић, Лесковац, Алек
Семеншек, Шентјур, Ју-
лијана Крајшек, Н. Ме-
сто, Слађана Калајџије-
ска, Охрид; по 100,00 ди-
нара послали су: Ђорђе
Стијепоновић, Београд, Вла-
дан Лутров, Београд, Ни-
кола Паунковић, Н. Бео-
град, Валентина Дими-

тров, С. Итебеј, Ирис Ву-
ковић, Београд; а по 200,00
динара су послали: Вје-

кослав Бего, Младеновац
и Невена Марковић, Бео-
град.

Драги „Забавнике“,
Веома нас радује што сте покренули акцију
за прикупљање прилога од којих ће се купити
једна животиња за београдски ЗОО врт. Ми
смо ових дана послали 1000,00 динара. Овај но-
вац смо одвојили од свог депарца и сматрамо да
би то могли да ураде сви читаоци „Политики-
ног забавника“.

Позивамо школе широм земље да се прикљу-
че овој акцији како бисмо што пре сакупили
новац за — жирафу.

ученици V/2
ОШ „Никола Тесла“
Кљажићево

га Румелије и везира
Порте доспео је до звања
великог везира. За време
његовог службовања на
турском двору су се про-
менила три султана.
Мехмед-Паша Соколовић
прославио се као мецена
књижевности и уметно-
сти, а са архитектом Си-
наном изградио је бројне
прелепе грађевине широм
Турског Царства. Никад
није заборавио своје по-
рекло — захваљујући
њему турска влада је у
то време водила попу-
стљиву политику према
Србима и давала им по-
властике за подизање
манастира, отварање
штампарије и обнављање
Пећке патријаршије 1557.
године.

Иако је био окружен не-
измерним богатством није
живео раскалашно. Ње-
гови кувари су свакод-
невно припремали безброј
јаконија али он је нај-
више уживао у обичним
јелима, нарочито јатње-
ћем пилаву. Ово јело у

основи је само пиринач
динстан на масти. Обично
служи као прилог, али у
неким случајевима може
бити и главно јело. На
Блиском истоку и у Се-
верној Африци налази се
на столу тако често као
код нас кромпир. У и-
сточњачкој кухињи по-
стоји безброј варијанти
пилава. „Има исто толико
различитих пилава као
што има и минарета“,
каже стара турска посло-
вица. Од свих пилава
најпознатији је баш овај,
јатњећи, који се у прво-
битном облику припремао
само са шафраном и ру-
жином водичом. Време-
ном се рецепт изменио па
се данас припрема и са
паприком или са парадај-
зом. За припремање пи-
лава потребно је следеће:
3 кашике уља, 1 чен бе-
лог лука, 2 кашике огу-
љених бадема, 2 главице
лука, 500 грама јатњећег
меса (од буте), со, алева
паприка, 2 кашике ек-
стракта од парадајза, 250

прама пиринча 3/4 литра
месне супе, 100 грама су-
вог грождја, на врх ножа
мало шафрана.

Уље загрејемо у посуди
па на њему испржимо
бели лук и бадеме. Затим
извадимо чен белог лука
и додамо ситно нарезан
црни лук, мало пропржи-
мо па додамо месо исече-
но на коцке и пржимо га
док не добије смеђу боју.
Додамо соли и алеве па-
прике, а екстракт пара-
дајза размутимо у месној
супи и тиме прелијемо
месо. Оставимо да се ку-
ва око 60 минута у по-
кривеном лонцу па му
затим додамо опран пи-
ринач и суво трожђе. За-
чинимо шафраном па
пустимо да пиринач кува
на слабој ватри око 20
минута. Пилав износимо
са салатом од печених
паприка преливених
хладним овчијим киселим
млеком.

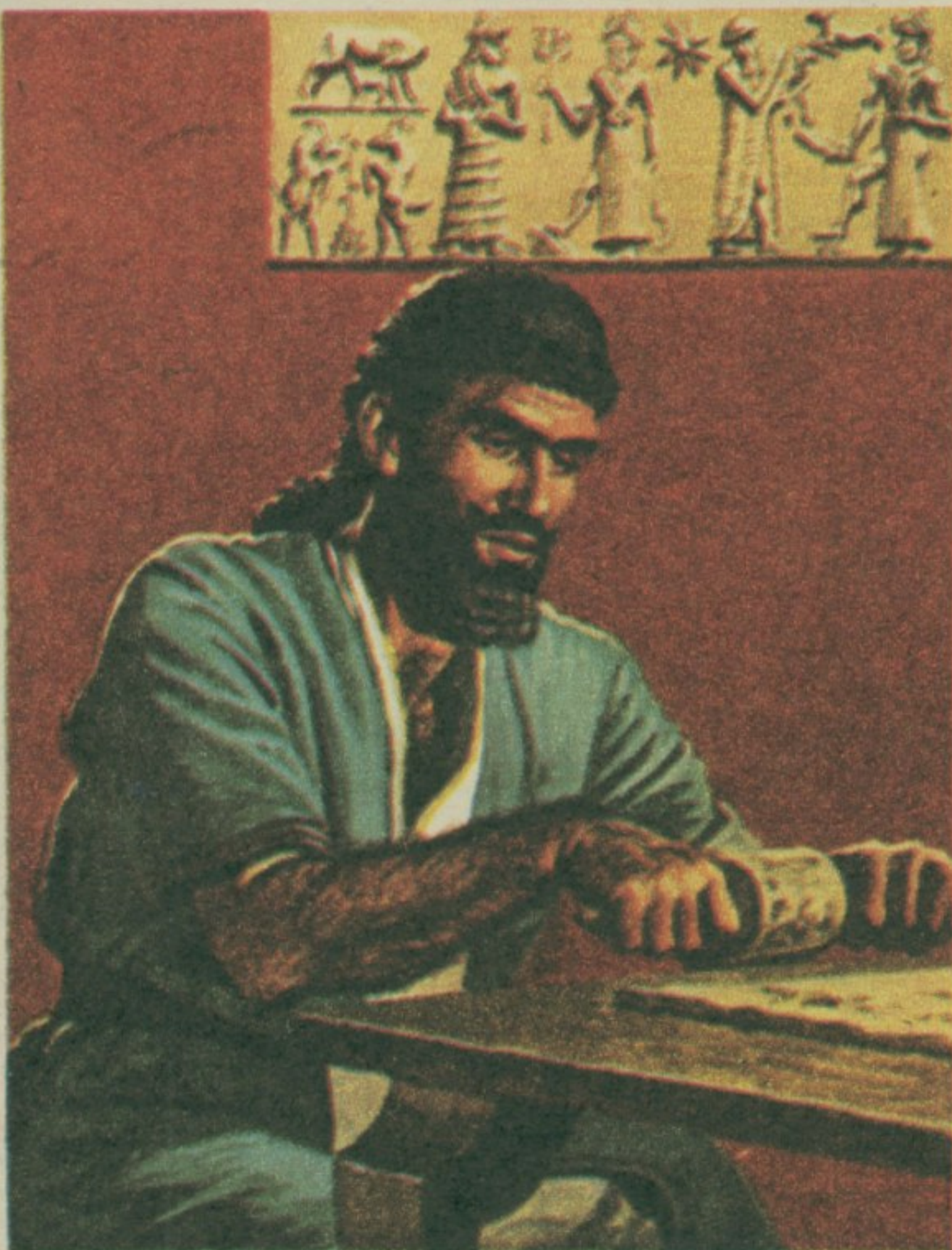
Црта и пише:
Бошко
Стаматовић

ГРАД-ДРЖАВА: ВАВИЛОН

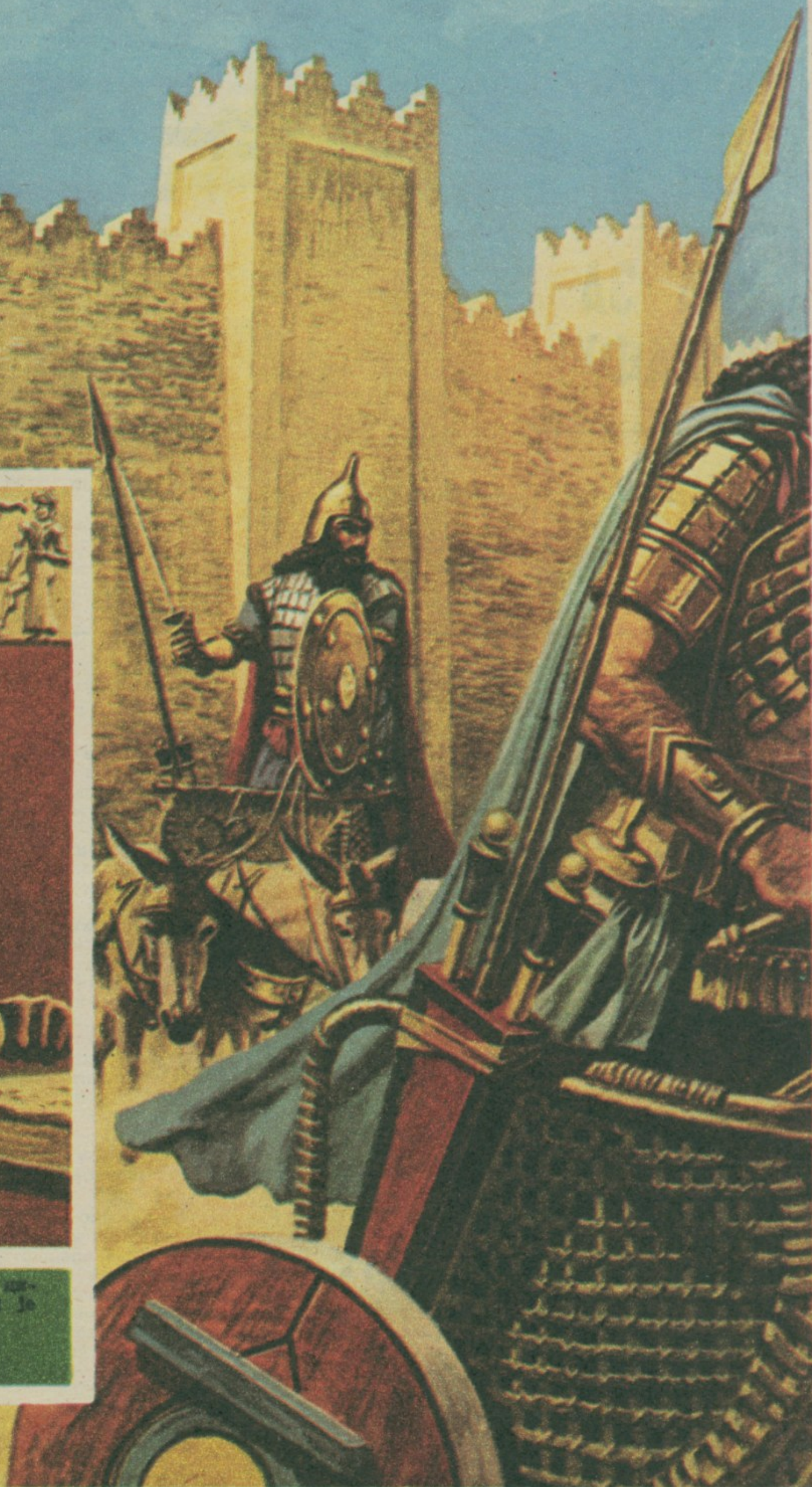
НАБУКОДОНОСОРОВ

Уз променљиву срећу живео је двадесет пет векова у области која је с правом названа колевка цивилизације.

Краљ Хамураби креће у бој. Његова кола вуку магарци јер се коњи у Вавилонији још нису кориштили за вучу.

Писар уписује законе на писану плочу помоћу димаричког пера. Горе: сцена из таблице која је имала улогу закона.

ДАР

Држава која се звала Вавилонија лежала је у средњем току река Тигар и Еуфрат. На западу се граничила Сиријском пустињом, на истоку планинама старе краљевине Елам, а на југоистоку мочварним земљиштем кроз које су протицали Тигар и Еуфрат и уливали се у Персијско море. Сада део Ирака, ова област је с правом названа „колевка цивилизације“.

У старо време земља око Тигра и Еуфрата била је много плоднија него данас па није ни чудно што је привлачила многа номадска племена, пре свих Сумере. Они су, вероватно, ту и основали прве градове на свету још 5000 година пре наше ере. У почетку су то били независни градови-државе, а с времена на време неки од њих би постао моћнији од других и наметао своју власт. Један од тих сумерских градова-држава био је и Вавилон.

Ту, на тлу Вавилон и Вавилоније, Сумери су створили клинасто писмо које се сматра првим писмом у свету. Клинасти знакови, урезивани на глинене плоче или на зидове пећина, означавали су делом слова, а делом слоге и појмове. За Сумере на тлу Вавилон већано је и револуционарно откриће точка. Први цртежи кола с точковима појављују се на глиненим плочама из 3200. године пре наше ере. Ту су први пут за грађу кућа и палата Сумери користили циглу од глине која се сушила на сунгу или у специјалним пећима. Од ње су прављени чувени зигурати (или зигуре) од којих је најпознатија Вавилонска кула. Била је то степенаста кула-пирамида чији је темељ износио 90 метара, први спрат био је висок 33, а остали 57 метара, док се на врху налазио храм. Зигурати су грађени и у другим градовима Вавилоније. Према библијској причи, те грађевине су подизане у жељи да се допре до неба.

Моћна немоћна власт

Под првим краљевима Вавилон је био само један од многих градова

Акада и Сумера, како су се звали северни и јужни делови будуће државе Вавилоније. Ти први вавилонски владари настојали су да увећају моћ свога града и донесу благостање његовим житељима. Међу мерама које су предузимали била је изградња канала за наводњавање без којих не би било живота у овом сувом и пасивном крају. Будућа моћ Вавилон у многоме је зависила и од његовог положаја. Смештен у средњем току Тигра и Еуфрата, он је био раскрсница главних путева за север и југ, а ту су се укрштали и пу-

пошмо за руком и створена је моћна држава са Вавилоном као главним градом царства. Да би могао да влада тако великом државом, Хамураби је донео законик, назван његовим именом. „Хамурабијев законик“ је обухватио све области живота

судили су свештеници. Суднице-храмови биле су од великог значаја јер је религија играла важну улогу у животу народа. Сваки град имао је бога заштитника и људи су плаћали таксе, често у намирницама, и краљу и свештеницима. Успон Вавилон повећао је углед његовог локалног бога Мардука, кога касније обожавају у читавој земљи.

Хамураби је створио моћно царство, али није установио и власт која би била у стању да управља државом и после његове смрти. Када је Хамураби умро 1750. пре наше ере, без његове чврсте руке моћ Вавилон је опала. Владари који су га следили нику били у стању да воде некад јаку државу и супротстављају се спољашњем непријатељу. Тако је од 13. до 8. века пре наше ере земља постепено потпала под власт Асираца којих се ослободила тек 626. пре наше ере.

Семирамидини вртови

Моћ Вавилонског Царства успео је да поврати Набукодоносор II (604-562) који је престоницу Вавилон украсио многим велелепним грађевинама, храмовима и баштама и још више разградио мрежу канала за наводњавање. У то време град је опасан бедемима и имао је правоугаону основу. Од осам градских капија, названих именима божанстава, у град је водило осам широких равних улица. Преко Еуфрата, који је протицао кроз град, била су саграђена два моста. Археолози су на месту Вавилон открили грађевину неправилног четвороугаоног облика са сводном конструкцијом. На њој су, како се верује, били подигнути познати Семирамидини висећи вртови.

Прича каже да се Набукодоносор оженио девојком по имену Семирамида. Њој је, изгледа, дојавио једноличан изглед простране равнице Вавилон, па је Набукодоносор, око 600. године пре наше ере, одлучио да је усрећи градњом једног зигурата с квадратном основом дужине 120 метара и степенастим терасама на којима су подигнуте палате и вртови украсени цвећем и дрвећем из свих познатих крајева света. Градитељи су изумели и машине у облику великог вијка за пумпање воде из Еуфрата да би се покретали водоскоци и наводњавали вртови. Бујно дрвеће и цвеће заклањало је зидове и терасе тако да се чинило као да врхови више у ваздуху. Мора да је то био прекрасан приказ, па није ни чудно што су га антички народи убрајали у седам светских чуда.

После Набукодоносорове смрти Вавилон опет постаје мета многих освајача, пре свега краља Кира 539, Александра Македонског 331, а у новој ери, за време владавине династије Сасанида (3. век), од њега су остале само рушевине.

С. И.

Портрет Хамурабија на једном савременом рељефу.

теви из Персије (данашњег Ирана) који су водили на исток.

Године 1792. пре наше ере на престо Вавилон дошао је Хамураби чија је 42-годишња владавина изменила ток историје овог града. Хамураби је настојао да ојача своју краљевину, па је као заповедник војске лично водио своје борбе у рат против суседа, за уједињење свих градова у једну државу. Њему је то и

— од кажњавања крадљиваца до дужности и обавеза његових чиновника.

Сваки град имао је управника, али краљ је често интервенисао и у сасвим безначајним случајевима. Као архивни судија, Хамураби је сам доносио одлуке или давао упутства судовима како да решавају многе парнице. Постојале су две врсте судова: грађански и верски. У овим другим

Војдраг Берчић је чест гост београдског Фестивала краткометражног и документарног филма. Ове године приказан је његов документарни филм необичног назива »De hoc tristissime eventu« — о усташком злочинцу братру Мирославу Филиповићу Мајсторовићу који је, што својом руком што наредбом, лишио живота више од седамдесет хиљада људи. Памтимо га и по играном дугометражном филму о Првом сплитском одреду, као и по документарцима „Хероји не умиру“ (о Ради Кончару), „Гиганти на Цетињу“ (о изградњи хидроелектране), затим „Де-

валвација једног осмијеха“, „Оружје од злата“ и многим другим.

Међутим, мало ко зна да је Војо Берчић човек који је радећи сваки од својих филмова сакупљао толику документацију да се то претворило у историјски посао: само о Првом сплитском одреду архива коју је сакупио — а каже да није готов — сложена папир на папир висока је око шест и по метара!

Тај стрпљиви и педантни научник, међутим, живи у малом стану у Загребу окружен „креативним нередом“ као већина уметника јер, мада је по струци правник, радо наплаћава

уметничко-историјарски рад...

Окренеш, па гори?!

Крајем 1944. године већ се учвршћивала у нашој земљи нова народна власт, па су, да би се поштовали њени принципи, основани војни судови. Тако је Војдраг Берчић постао судија Војног суда VIII корпуса НОВЈ и с јесени 1944. године нашао се на обронцима планине Свилаје, заједно са целом XX дивизијом која је обезбеђивала суд:

— Ми смо сви, каже он,

ногавице тако да му се виде јаки мишићи, сав „важан“ врти педале које служе за пуњење акумулатора за радио-станицу. Сељаци су били задивљени приказом, али нису знали шта то овај ради и чим сам пришао, један ме осло-

ви:

— Еј, партизан, шта је оно?

— А оно ти је летрика — одговорим им по њиховом. Међутим, једна млада жена заустави ме речима:

— А шта је то летрика?

— Ма знаш, то ти је оно окренеш, па гори — објасним јој показујући прсти-

на била страшно збуњена. У том убијеђивању и сјајашњавању шта је то електрика и како то гори, док њени земљаци повлађују мени, још додам: „То ти је као и вода, окренеш, а она тече!“ Међутим, жена је сад била просто ошамућена од чуда. Неко време је јако напето мислила, а онда ме упита:

— А слушај ти! Јес'ти то имао у кући?

— Јесам, кажем јој, а „хор“ око мене повиче:

— Ол' не видиш да је он господин?

— Па који те онда ђаво донија амо? — дрекне жена на мене.

... Остала ми је још у-

СМЕШНЕ (НЕ)ЗГОДЕ ПОЗНАТИХ

Војдраг Берчић на снимању, поред споменика на Сутјесци. Иза њега се види „музика од злата“.

НЕЋЕ СЕЛО

Живот је озбиљна појава, нарочито у рату.

В'АМЕРИКУ

Ипак, знали су партизани слатко да се насмеју. О томе, а и каснијим згодама којих је имао безброј, говори режисер Војдраг Берчић.

да је уметност његов прави позив. То је бием који не окушава ни црну кафу, а камоли алкохолна пића, о цигаретама и да се не говори. Био је, од 1948. до 1953. режисер у Сплитском казалишту где је доживљавао овације, али му „ђаво није дао мира“ и напустио је даске за филмску камеру. Режисер Берчић снимао је са Латуадом, Антонионијем и другим светским великанима, био је пријатељ са Албером Камујем, Орсоном Велсом и Бондарчуком, говори седам језика и — да даље не набрајамо. Треба ли нагласити: Војо Берчић је човек који има шта да исприча.

И пре него што пређемо на неке згоде које он памти до у детаље, рећимо још само да је он изданак старе сплитске професорске породице, да је био илегалац, партизан и, као правник, судија војног суда (био је иследник и братру Филиповићу). Чим се демобилисао, уписао се у Београду на позоришну академију и од тада почиње његов

били тада подгријавани надом у скору и неминовну нашу побједу, али јести нисмо имали што. Доживљавали смо халуцинације и дословце падали у несвијест од глади. Сјећам се да ми се једном саслушавајући одједном замутило пред очима тако да сам се једва одржао на ногама. Морало се хитно нешто подузети како бисмо дошли до хране јер, како је у шали речено на једном састанку — шта ће нам побједа ако је не доживимо! Одлучено је да се пође у економске акције прибављања хране.

— Нашли смо се тако једног облачног дана у селу Цривац и Чавотлаве (то су два спојена села високо у Свилаји). Пролазим тако кроз село и видим, испред зграде у којој је био смјештен Штаб XX дивизије и наша радио-станица, велику групу народа и пуно дјеце, како усклићу гледају у нешто високо. Приђем и видим: један снажни брчко који је „далијевски“ уфитиљео своје иначе бујне брке, заврнуо

ма како се окреће прекидач. Али, она ће на то:

— Е, однија вас ђаво, свашта ли лажете!

Још је иронично додао:

— Окренеш па гори!

Али, сељаци на то, мада ни они не знају, подрже мене:

— Је, је, гори!

Како ће горит? — упорна је она жена.

— Је, је, код њи у граду гори! — одговара „хор“, не би ли од мене чули још о том чуду. Она је једна же-

вијек неиспуњена жеља да посјетим то село и потражим ту жену и да је упитам је ли ипак гори кад окренеш. Од таксиста у Сплиту — има их доста из ова два сеоца — сазнао сам да они већ одавно имају и воду и струју. Наравно, и телевизоре... Можда су пратили и искрцавање људи на Мјесец...

Непосредно после тог догађаја, истога поподнева, сишли смо у поље и ту су нас напали њемачки тенкови. Налазио сам се не-

како испод Мештровићева маузолеја, камење је праштало по мени и помислио сам да ћу ето баш ту завршити... Још живо видим наше партизанске болничарке како преносе носила са којих је текла крв, просто се сливала...

Мртви кипец, живи кипец

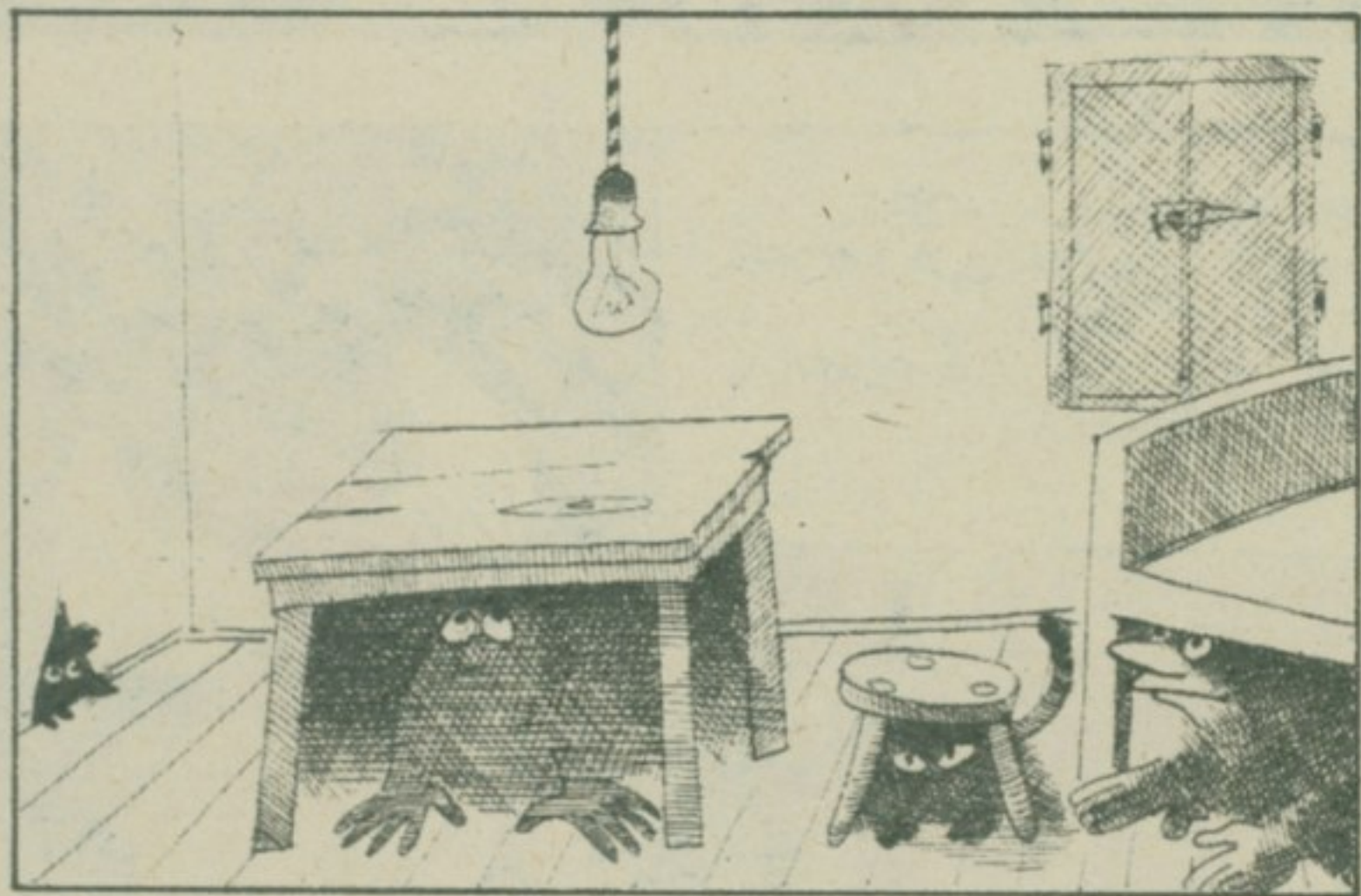
Рат је остао највећа инспирација Воје Берчића, па и анегдоте које он памти са снимања, некако обично стоје у вези са партизанским догађајима:

— Била је 1948. година — сећа се он снимања нашег трећег по реду играног филма „Заставе“. — Режиер је био Бранко Марјановић, а сценарист Јожа Хорват који је био комесар

снимање ту и још су нам говорили како су они и у стварности дочекивали партизане, па знају шта треба да чине.

Сутрадан је дошла екипа, а нигдје никога. Прескачемо плотове, загледамо свуда — ни живе душе. Идући од дворишта до дворишта наиђемо на милиционера који је био само у кошуљи и хлачама јер је пилио дрва. То је било негдје на крају села. Упитам га гдје је народ, а он каже да је у селу. Како у селу, кажем му, кад нема нигдје никог? Позовем га да и он дође и види. Тако смо кренули заједно, па се и он почео чудити гдје је народ нестало.

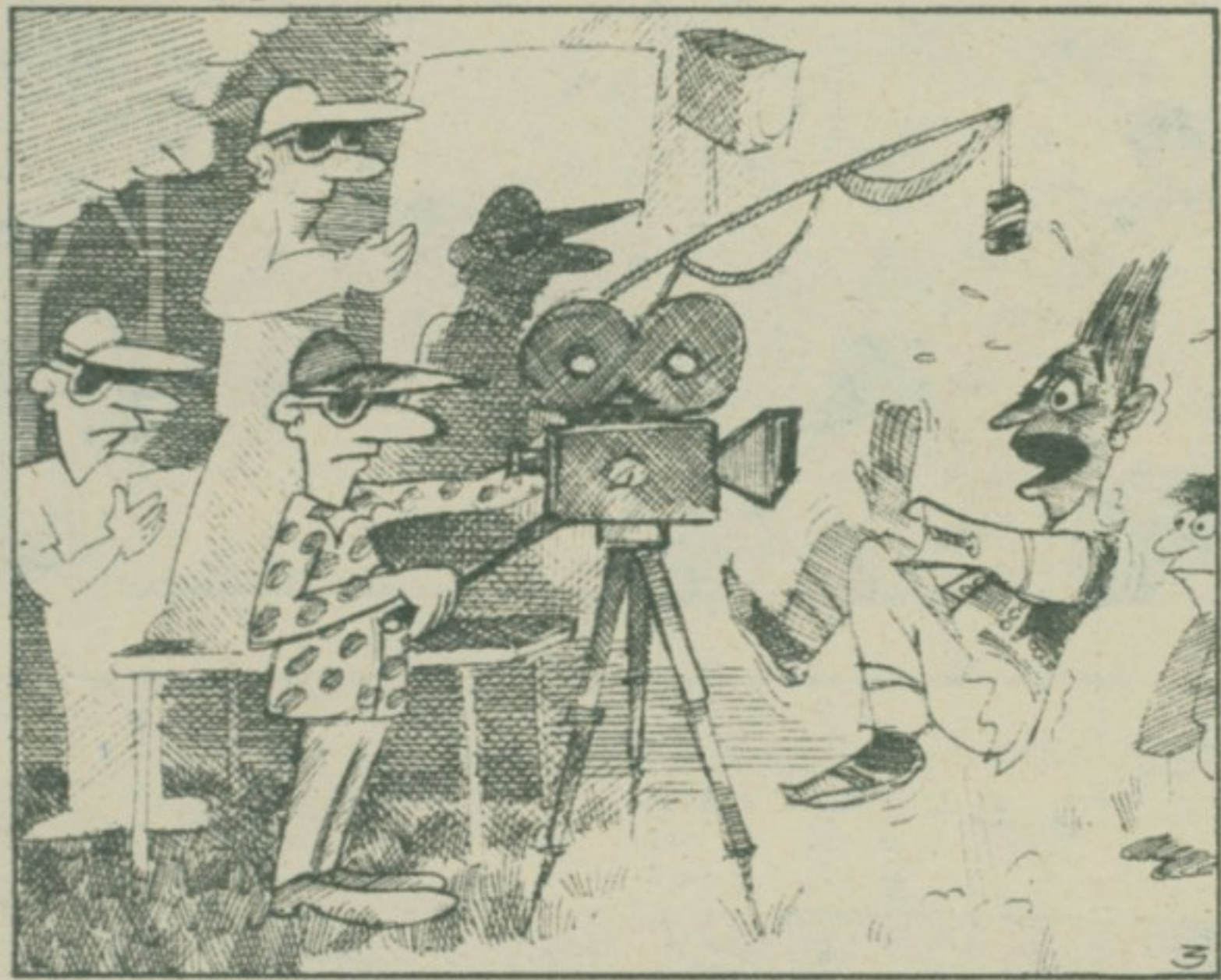
Почнемо улазити у куће, а ни у кућама никог! Онда се загледамо под кревет, кад тамо — људи,

Калничког партизанског одреда, па и његов филм говори о том одреду. Радња се догађа 1942. а главна личност је загребачка балерина која је-послије низа перипетија успјела да се извуче из града и дође у партизане, гдје доноси још и заробљену партизанску заставу.

Наша екипа се смјестила

жене, дјеца! Почели смо их извлачити и тада их упитам зашто су побјегли кад смо се договорили да се снима. Најзад су ми објаснили: ово кај смо ми дошли снимати, то ни мртви кипец (фотографија), него то је кипец где људи скачејо (крећу се), а кад овај „живи“ кипец би ишел у Америку, то бују

на Калнику, у близини Вараждинских Топлица. Требало је снимити сцену како партизани улазе у село и како их народ одушевљено поздравља. Ми смо отишли због припрема у село Свибовец. Тамо смо разговарали са сељацима, објаснили им шта хоћемо и рекли им да ћемо доћи сутрадан да снимамо. Они су обећали да ће бити за

они морали ићи у Америку скакати, а гдо (ко) бу онда краве хранил и пдо бу воће брал, итд...

Наравно, свима је лакнуло кад се разјаснило да се филм снима једном за сватда и не треба понављати, па су се сви заједно слатко насмејали „техничком“ неспоразуму.

Забележила:
М. Крстуловић

ЗАБАВНИК ПРЕ 30. ГОДИНА

ЛОВЦИ ПОД ВОДОМ

Има већ неколико година како један нови спорт осваја свет. Његова драж је у томе што човеку омогућава да пушком лови рибу у дубинама мора.

Први разговор са неким ловцем који се бави том врстом лова изгледа као прича даровитог писца фантастичног романа. Ако човек стави на очи ловачке наочари и зарони у море, пред њим ће се ukazати нов и диван свет. Мали комад стакла који је помоћу гуме причвршћен уз лице омогућава да се у бистрој морској води види доста јасно. Тек тада човек може да закључи колико су његове претставе о свету риба биле сиромашне. Затим га запањују облици стена, дна, растиња и морске животиње, њихови покрети и нарочито боје. То је оно што овом спорту даје лепоту коју други спортови немају.

Опрема подводног ловца

Подводни ловац је наоружан пушком из које се помоћу гумене или челичне опруге избацује харпун. Поред пушке, наочари за роњење су најважнији део ловачеве опреме, јер без њих он у води не би могао да види. Нарочита гумена пераја која ловци навлаче на ноге као чарапе омогућују им да брже пливају. Са њима би сваки просечан пливач могао да обори многе пливачке рекорде.

Понеки ловац носи на каишу и ловачки нож, који му више служи да би са дна отсекао неки сунђер, шкољку или великог пужа, него за одбрану, јер у мору, као и на земљи, многе животиње тешко ће прве напасти човека. Има само једна риба у нашем мору која, када је нападнута или рањена, хоће да нахури на ловца. То је мурена. Та змијолика риба, мрке боје, са зеленим пегима, има чељусти као пас, пуне ситних и врло оштрих зуба. У свим књигама о подводном лову саветује се да мурину треба да гађају само они ловци који су сигурни да ће је погодити у главу.

Данас је Ханс Хас, родом из Беча, један од најпознатијих подводних ловаца у Европи. Он је још 1938. године почео да се бави овим спортом и до сада је обишао многа мора и у њима ловио. У

три књиге он је изнео своја запажања и искуства о овом спорту. Нарочито су занимљива поглавља у којима говори о лову у Кипарском мору, јер је тамо често наилазио на ајкуле.

Сусрет с ајкулом

Он прича да је једнога дана, док су његови другови ловили рибу, с филмском камером ронио за њима. Одједном се из морског плаветнила, на једног од његових другова, устремила велика ајкула. Ловац се ужасно уплашио од те морске немани, али је ајкула изненада акренула и опет отпловила у дубину. Ханс Хас је све то снимио.

Код нас се овај спорт јавио у лето 1939. године, прво у Дубровнику. Браћа Мате и Иво Штакула први су почели да се баве подводним ловом. Они су данас сигурно најбољи ловци на нашој обали. Они одлично роне и могу да се опусте на дубину од 20 метара.

У Дубровнику је у јесен 1949. године Иво Штакула уловио досад највећу рибу. Једног дана

он је пошао у лов око Лопуда. Рибари су мрежама хватали орхане. Иво их је видео, узео пушку, за коју је везао харпун челичном жицом, а њу за руку. Једном руком држао је се за стену а главу је загнурио у воду очекујући да орхане наиђу. Није дуго чекао. Убрзо му се приближило једно велико јато крупних риба. Он је одабрао орхану која му се учинила тешка око 20 килограма. Кад му се риба приближила на око два метра (она је врло радо знала и плива право према ловцу), он је на нишанио и пробо је харпуном. Рањена орхана је као стрела запливала према пучини, али Штакула није испуштао пушку из руке. Риба га је вукла, а он је из свет гласа звао у помоћ. Рибари су снажно завеслали према њему. Када су стигли, био је већ 50 метара удаљен од стене, исцрпљен борбом са орханом. Прво је додао рибарима пушку за коју је његов лов био чврсто везан, а затим се попео у чамац. Уловљена риба била је тешка 26,5 килограма.

DIK
BROWNE

ХОТАР

СТРАШНИ

ОБРАЧУН КОД БУКВЕ „Д“

Породица Давидовски запуцала је из свег оружја, али се грдосија није предавала...

Почело је изненада, поткрај лета 1971. Мештани Маврова, Нићифорова и Леунова, села покрај Мавровског језера, нашли су се на муци. Преко ноћи нестајале су им овце, ни говеда нису била поштеђена. Страдали су и неки пси, велики, шарпланинци. Страх се увукао у људе. Знали су да ту вукови нису умешали своје зубе, то је могао да направи само медвед.

Ускоро им је то потврдио и један на смрт преплашен чобанин. Док је напасао стадо на источним обронцима Бистре, изненада се појавио огроман медвед каквог, узбуђено је причао, никад није видео, нити сањао да толики може да буде. Мирно је, не обазирјући се на режање два велика пса, пришао стаду, шапом убио овцу и одвукао је у шуму. Ваљда од силног страха, пси нису ни покушали да га следе.

Више се није смело чекати. Искусни ловац Драган Давидовски окупио је једне вечери своја четири сина и одлука је брзо пала — у зору за медведом. Нимало лака одлука главе породице јер су тројица синова још били голобради момчићи. Истина, сваки од њих је ловачком пушком баратао још од малих ногу, али ипак...

Кренули су те зоре и многих наредних. Узалуд. Од медведа ни трага, као да је у земљу пропао, а и даље је правио пустош. Драган Давидовски се у очајању просто хватао за главу, толико година је већ довац и никад му ниједна дивљач није овако измицала. Али се није предавао, ни он ни његови синови. И исплатило се, нашли су траг, заправо пећину у којој је медвед донедавно лежао. Неколико дана су безуспешно вребали пред њом, али медвед као да је осетио опасност и није се појављивао.

Већ се и зима приближила, а од лова и улова ништа. Драган Давидовски је на крају, мада тешка срца, одлучио да сачекају неку згоднију прилику, можда наредно пролеће и лето. Пре него што су кренули натраг на буковом дрвету недалеко од пећине ножем су урезали иницијал свог презимена „Д“, да би касније лакше могли да је нађу...

Медвед као да је после зимског сна добио неку нову снагу, још чешће и жешће нападао је стадо. Неколико пута се приближио и кућама па су мештани били приморани да се бакљама бране од немани која очигледно није знала за страх.

И поново је Драган Давидовски са синовима кренуо у потрагу за медведом. И поново безуспешно, медвед је после тога нестајао без трага. Ни заседе нису помогле, звер се кретала неким само њој познатим путевима. Тако се више не може, одлучио је на крају Драган. Морамо наћи неки други начин како да јој доскочимо, рекао је синовима, није ваљда једна мечка паметнија од човека?! Мислио је и смислио: сачекаће зиму кад медвед утоне у сан и онда

ће покушати да га изненаде у једном од легала.

Стигла је зима а са њом и нада породице Давидовски да ће напаснику коначно доћи главе. У свитање 12. марта 1973. жива се спустила до 15 подеока испод нуле, кад је породица ловаца — отац Драган са синовима Родољубом, Тихомиром и Момчилом — кренула кроз дубок снег. Недостајао је једино најстарији син Миливоје који је био на послу у Скопљу. Запутили су се према пећини пред којом су урезали слово „Д“. Прво ту да провере, одлучили су.

Шкрто сунце већ се клањало западу али породица Давидовски због високих сметова никако да нађе тражено дрво. Већ су помишљали да се врате и сутра поново покушају кад је Тихомир, сасвим случајно, наишао на толико тражену букву. Отац је одмах заповедио синовима да заузму бусију, а он је лопатом почео да одгрће снег и ускоро се пред њим указао невелики отвор пећине. С откоченим карабином пришао је рупи и готово задржавајући дах провирио унутра. Ништа, само мрак. Направио је грудву и убацио је унутра, опет ништа. Још неколико грудви

Давидовски пред својим трофејима, лево је кожа медведа о којем говори наша прича.

улетело је у пећину и онда као да је зачуо мумлање, мало затим кроз таму је успео, бар тако му се учинило, да назре главу медведа.

„Брууум“, одјекнуо је карабин Драгана Давидовског а потом се из пећине зачуло крклање. Драган је одскочио док су Тихомир и Родољуб репертирали пушке. Непоходно, јер се медвед није појављивао. Знали су да није мртав пошто је, с времена на време, из пећине допирало мумлање. Медвед је вероватно само рањен а рањена звер је, знали су то из искуства, увек најопаснија.

Нису смели да се приближе улазу у пећину јер је звер могла изненада да искочи и нападне. Како је ускоро запретио и мрак, ловци су одлучили да се врате и ујутру покушају поново. Да би заварали медведа, о грану букве окачили су цемпер са шеширом и за стабло привезали упаљену батеријску лампу. Тешко да ће се,

надали су се, звер усудити да изађе, мислиће да је човек и даље пред пећином.

Још се честито није ни разданило, а упорна четворка је поново стигла код букве „Д“. С радошћу су приметили да око излаза нема трагова и да је, према томе, медвед још унутра. Да би још једном проверили, Родољуб је на дршку лопате привезао дугачку грану и гурнуо је унутра. Кад је извукао, на врху су били остаци усирене крви. Мало затим зачуло се и мумлање, али медвед није излазио. Запалили су ватру не би ли га димом натерали да напусти склониште. Узалуд. Звер је изгледа знала „за јадац“.

Сада се Драган поново приближио пећини и опет насумице испалио неколико метка. Из пећине је допро стравичан урлик. Ловац се повукао уназад али је, не гледајући, пао преко обореног стабла и остао прикљештен. Ускоро је над собом угледао огромну силуету, медвед је изишао из пећине и кренуо према њему.

Међутим, зауставио га је Тихомиров хитац. Грдосија је застала и, заслепљена пучњем, кренула према звуку. Тихомир је, поново повукао ороз и промашио. Тада се огласила Родољубова малокалибарка, па онда опет Тихомирова двоцевка. Али, медвед као да није марио за сачму која му је пунила тело, само се окретао укруг као да премишља кога прво да нападне.

На срећу, отац Драган се некако искобљао из грања и припуцао из свог карабина, али звер се још није предавала, као да је имала стотину живота. Ипак, не задуго. Прецизан хитац петнаестогодишњег Тихомира докрајчио је грдосију.

* * *

Медвед је, утврдили су то касније, имао преко 400 килограма. Његова кожа, данас окачена на зиду својеврсног ловачког музеја породице Давидовски у Маврову, избуше на је на 15 места. Поред ње висе још две коже нешто мањих медведа, такође трофеји ове породице. И чега ту још нема, безмало сваки примерак дивљачи који је бар на часак „навратио“ до Маврова ови страствени ловци су успели да ухвате и препарирају — од, рецимо, вивака са Галапагоса до беле ласте...

Петар Милатовић

ПЕРИНАРИ

ИЗНОГУД: ДАН ЛУДАКА

Једном годишње
у Бардаду се слави
дан лудака када
робови постају гос-
подари, господари
робови, а велики
везир долази на
место калифа.

Међутим, у
поноћ је све
опет по ста-
ром...

Тог јутра велики везир
изногуд био је срећан
што ће бар један дан би-
ти испуњена ње-
гова давнаш-
ња же-
ља...

Назад, данас
сам калиф!

Можда ћу успети да
тај положај и задржим
ако будем вешт...

Дигат лара-
те? Устају?
На по-
сао?

А не?
Данас сам ја
газда и не увла-
чи ме у своје
завере!

У реду?
Схватам?

У 7 ЧАСОВА...

ПРВО,
ПРАВИ
КАЛИФСКИ
ДОРУ-
ЧАК!

ЕЈ, РОБЕ! ДОНЕСИ
МИ ДОРУЧАК!

ДОНЕСИ ГА
САМ!

ШТААА?!

ДАНАС САМ ЈА ГОСПО-
ДАР, А ТИ РОБ!
АКО СИ ГЛАДАН,
СКУВАЈ
СЕБИ
НЕШТО!

УЗГРЕД, СКУВАЈ И МЕНИ ТРИ ЈАЈА,
АЛИ ПАЗИ ДА БУДУ РОВИТА!

АПА КЕШ МИ ЗА
ОВО СУТРА ДА
ПЛАТИШ!

САД САМ КАЛИФ,
ВРХОВНИ ЗАПО-
ВЕДНИК ВОЈС-
КЕ!

ПОМОГУ ВОЈСКЕ
ОСТАГУ И ДАЌЕ
КАЛИФ!

ЈЕ Л' ТИ ПОЗНАТО,
ГЕНЕРАЛЕ, ДА САМ
ЈА ДАНАС КА-
ЛИФ?

ЈЕСТЕ!

ОНДА НАРЕДИ
СТРАЖИ ДА
УХАПСУ
БИВШЕГ
КАЛИФА!

ДАНАС НЕ ДАЈЕМ НАРЕ-
БЕНАТ. МОРАТ ДА ОЧИС-
ТИТ ЧИЗМЕ ПУКОВНИ-
КУ!

У 8 ЧАСОВА ...

У 9 ЧАСОВА ...

ОХ, НЕ-
РЕ ТО
ИЛИ
ПАКО?

АКО СУ ГЕНЕРАТИ
ОБИЧНИ ВОЈНИЦИ, ОН-
ДА СУ ОБИЧНИ ВОЈ-
НИЦИ ГЕ-
НЕРАТИ?

ЗНАМ И ГДЕ
БУ ИХ
НАБИ?

КАЗИНО
ЗА ОФИЦИРЕ

ГОСПОДО ГЕНЕРАТИ?

ТИШИНА?

ХТЕО БИХ...

ЗАР НЕ ВИДИШ
ДА СТО ЗА-
УЗЕТИ??

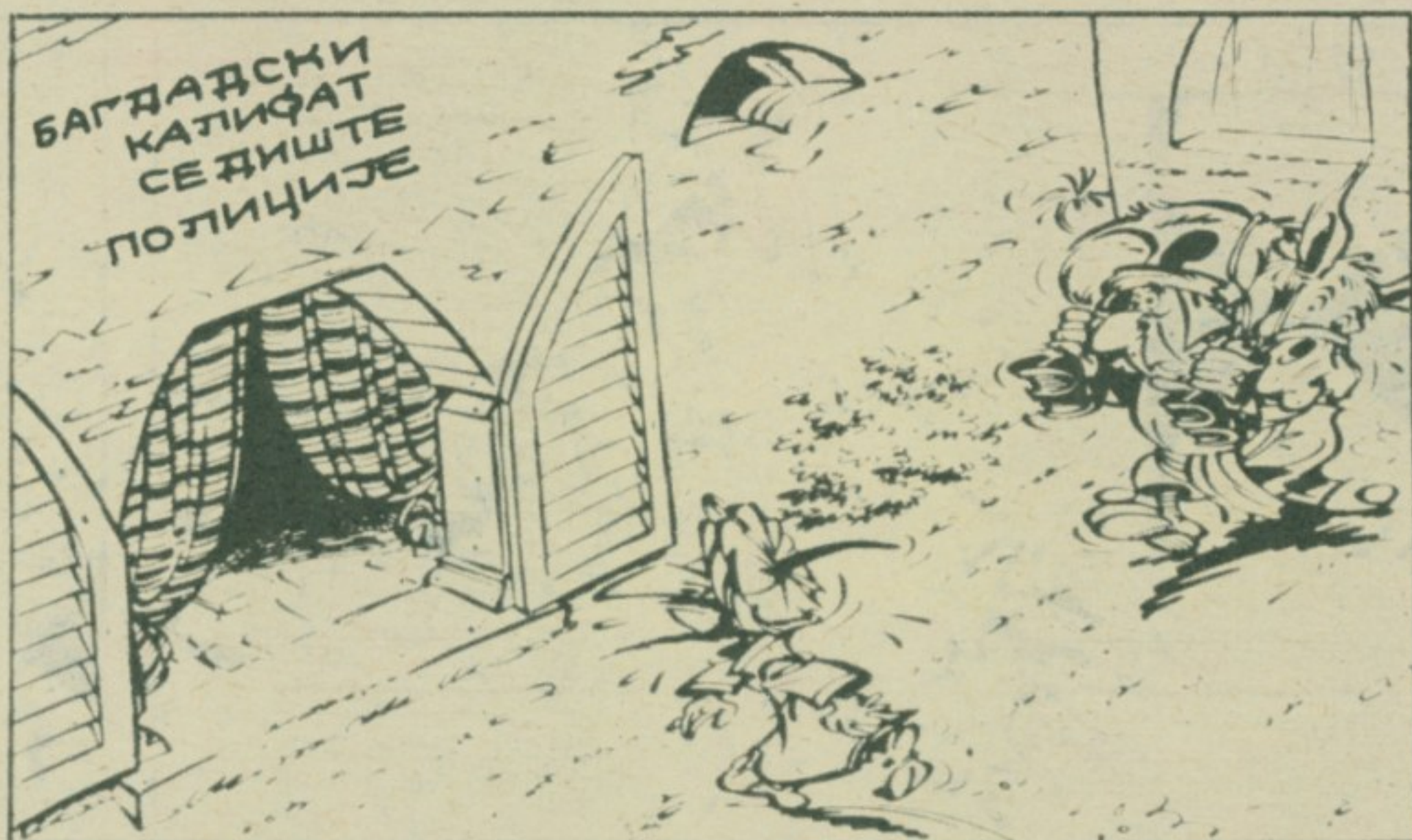

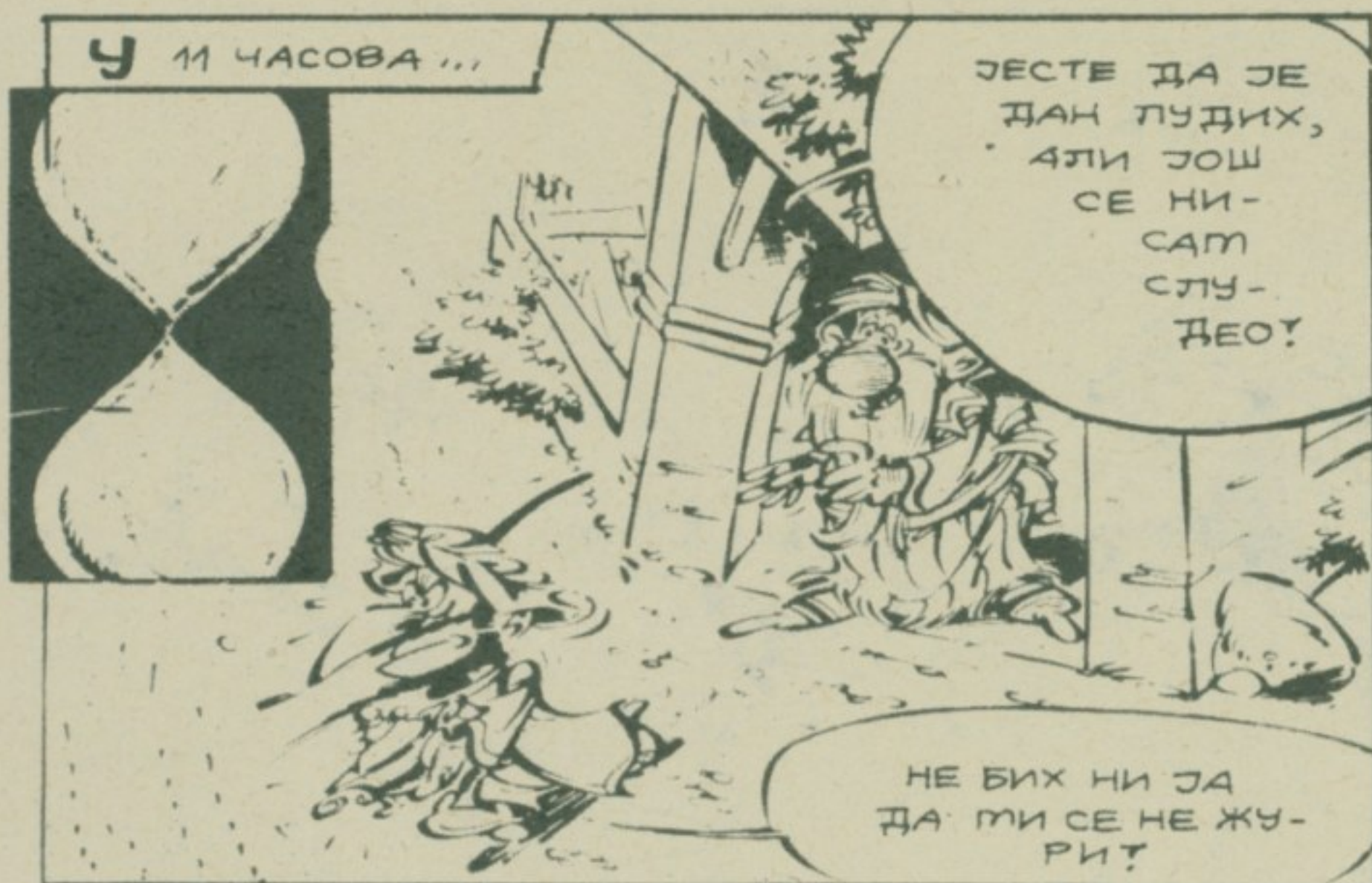
ЗАУЗЕТИ??
ЧИМЕ??

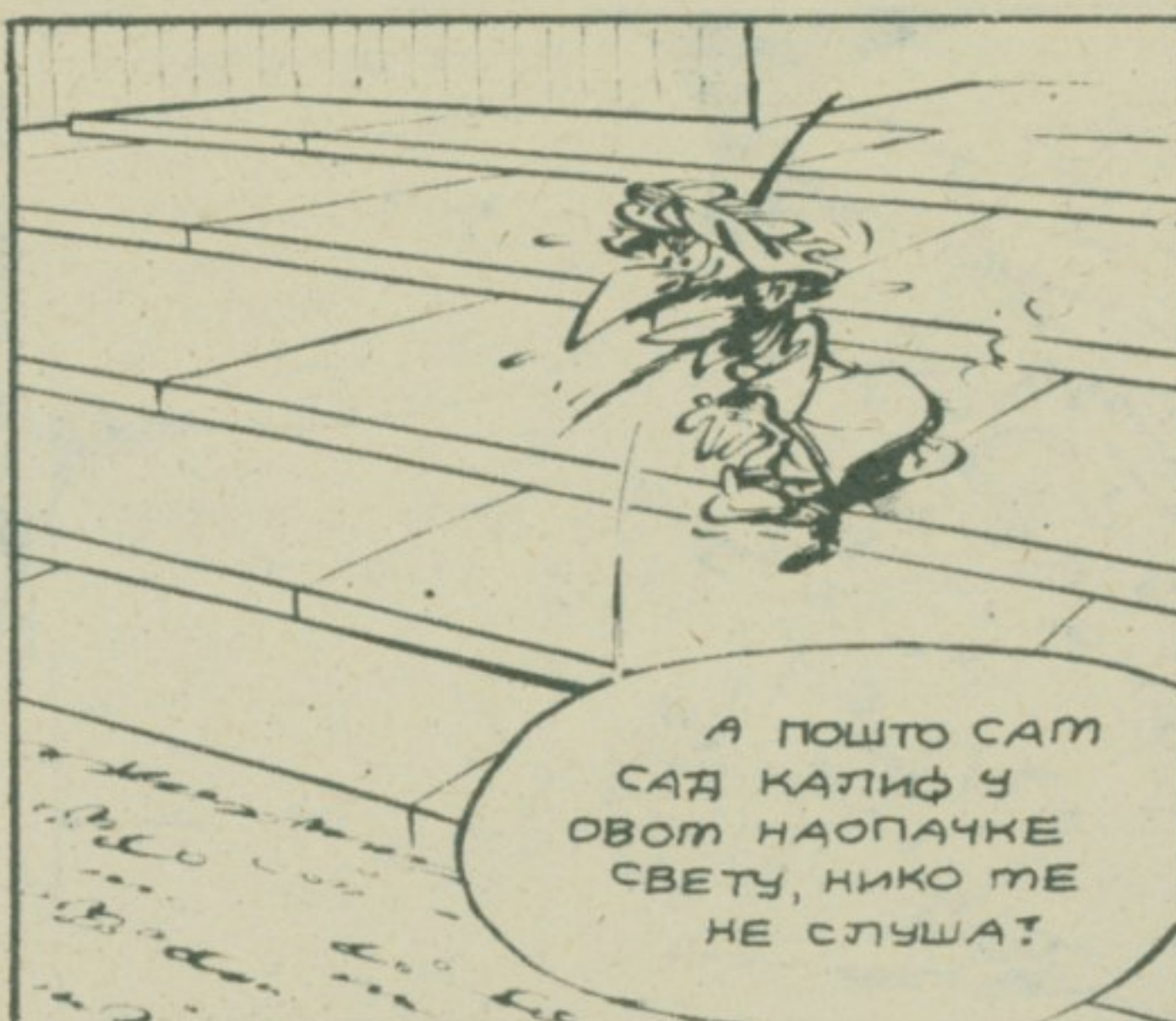

РЕШАВАМО УКРШТЕНЕ
РЕЧИ И НЕМАТО НИ
ТРУНКЕ ВРЕМЕНА ЗА
ГУБЉЕЊЕ?

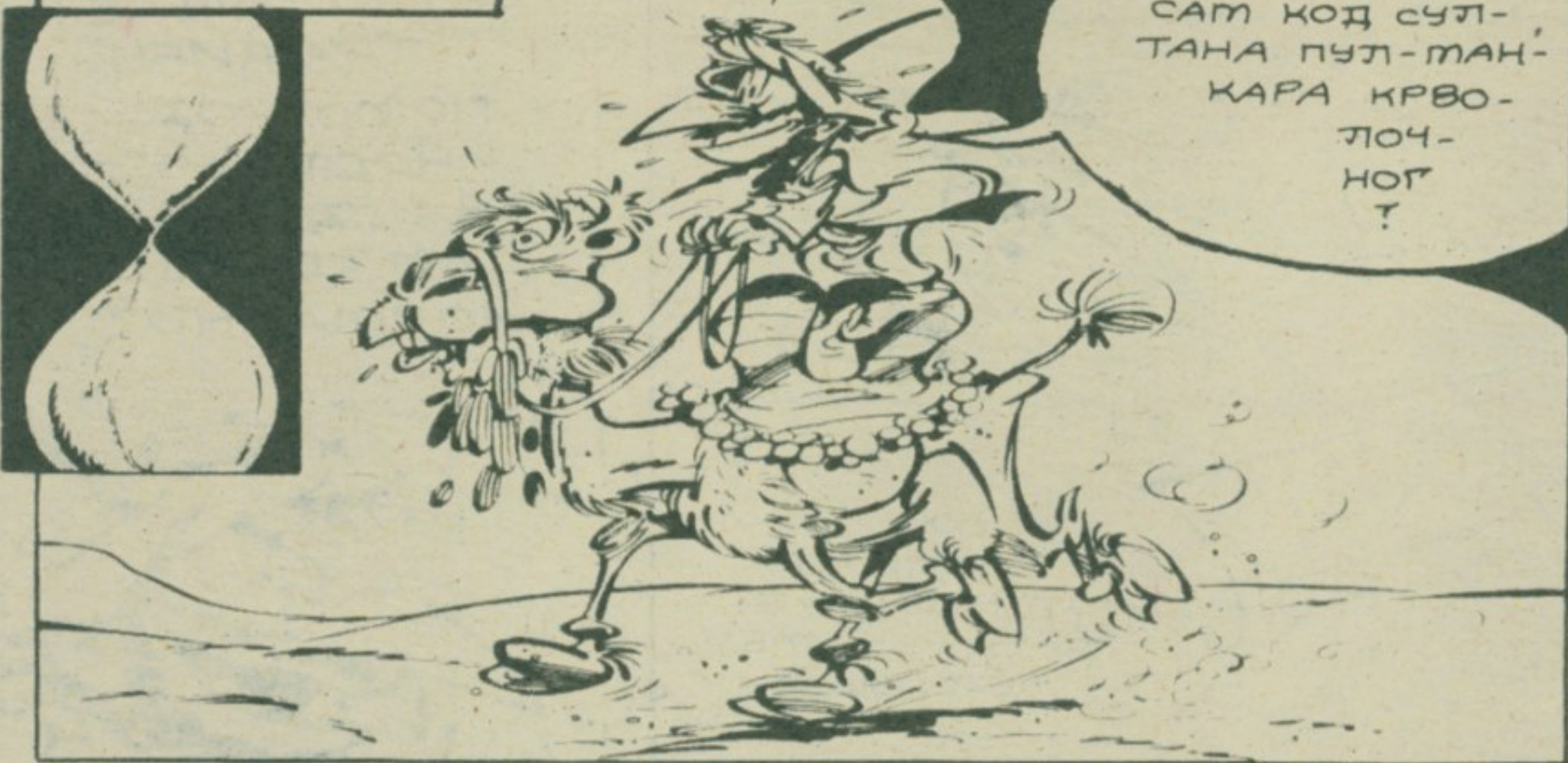

У 13 ЧАСОВА...

ПРОЗ ДВА ЧАСА
САМ КОД СУЛ-
ТАНА ПУЛ-ТАН-
КАРА КРВО-
ЛОЧ-
НОГ?

У 13 ЧАСОВА И 36 МИНУТА...

МОЖЕТЕ ДА
ПРОБЕТЕ?
НЕМАТ НИШ-
ТА ДА ПРИ-
ЈА-
ВИМ...

НА ГРАНИЦИ СУЛТАНАТА
ПУЛ-ТАНКАРА ДЕРИКОЖЕ...

СТОЈ!
СИПАЗИ С
КАМИТЕ?

НЕШТО ЗА
ЦАРИЊЕ-
ЊЕ?

БАШ НИШ-
ТА? ИДЕМ
К СУЛ-
ТА-
НА...

ПРАВИШ СЕ
ВАЖАН СА СВО-
ЈИМ ВЕЗА-
ТА?!

НЕ, АЛИ...

ПРЕТРЕСИТЕ ГА И
ПРОВЕРИТЕ ДА КАМИТА
НЕМА, МОЖДА, ЛАЖ-
НУ ГРЕБУ?

У 13 ЧАСОВА
И 54 МИНУ-
ТА...

НИШТА, НИСТО НАШ-
ЛИ, ШЕФЕ?

ШТЕТА? АЗДЕ, ПРО-
ДУЖИ ПУТ?

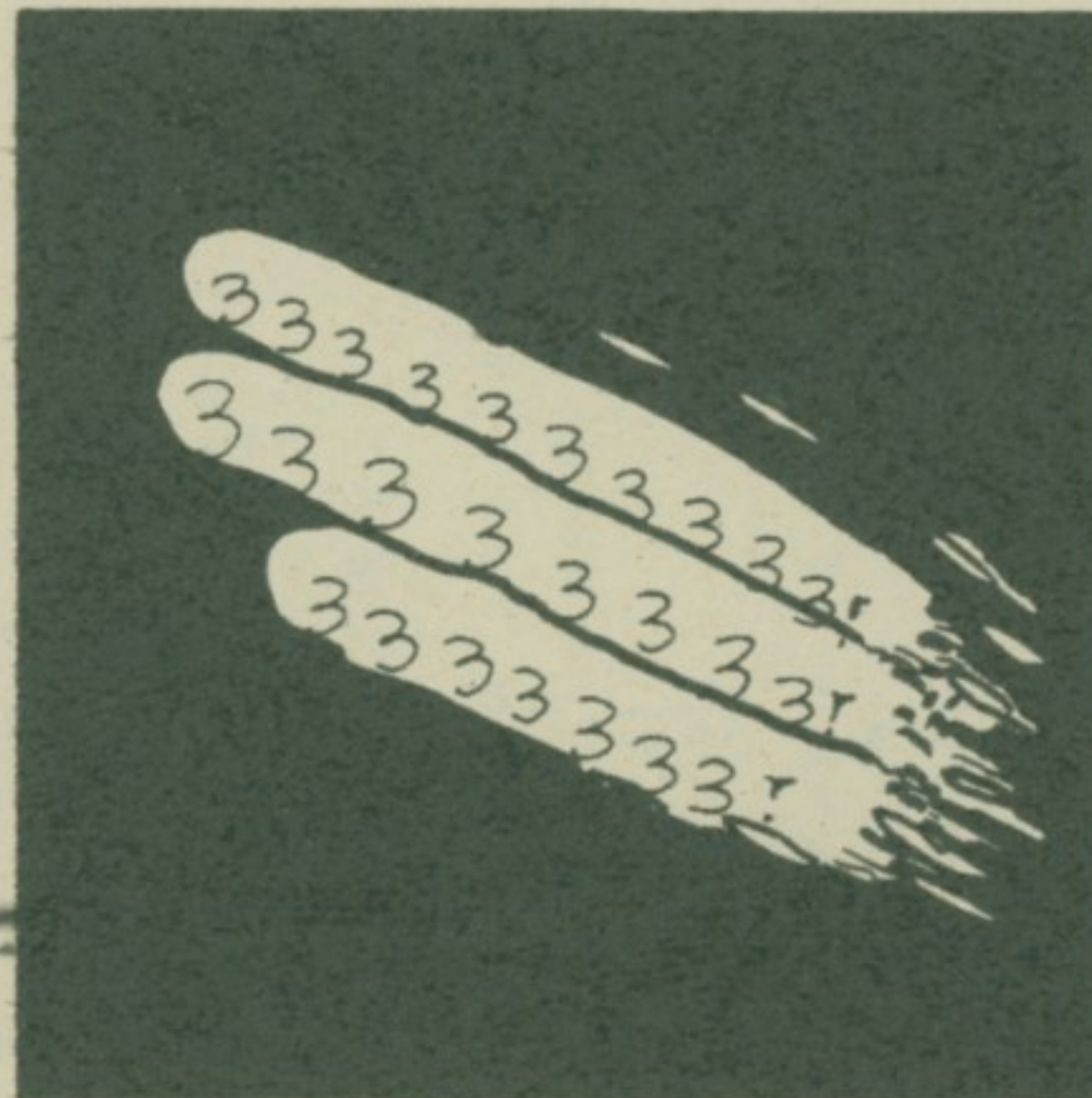
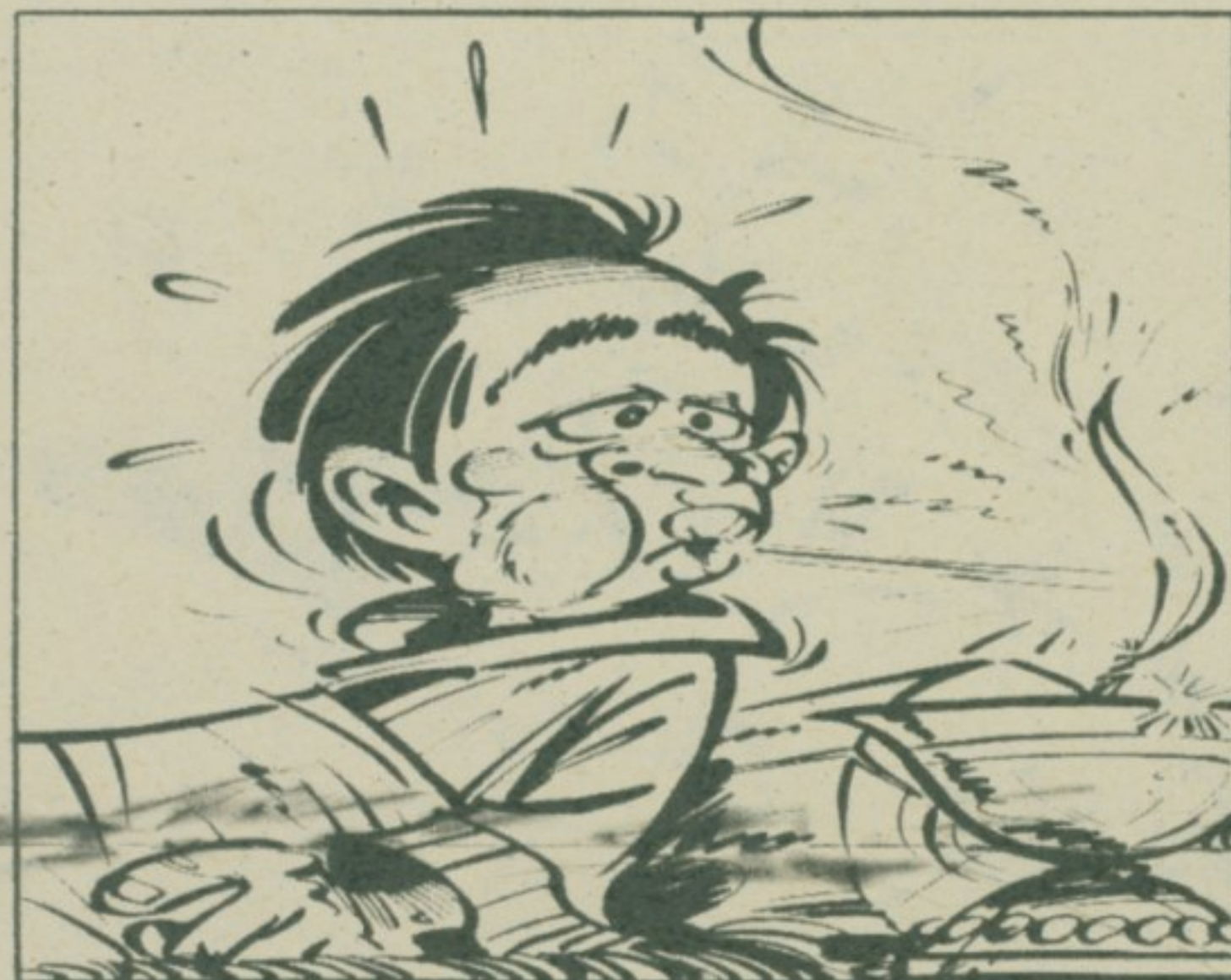
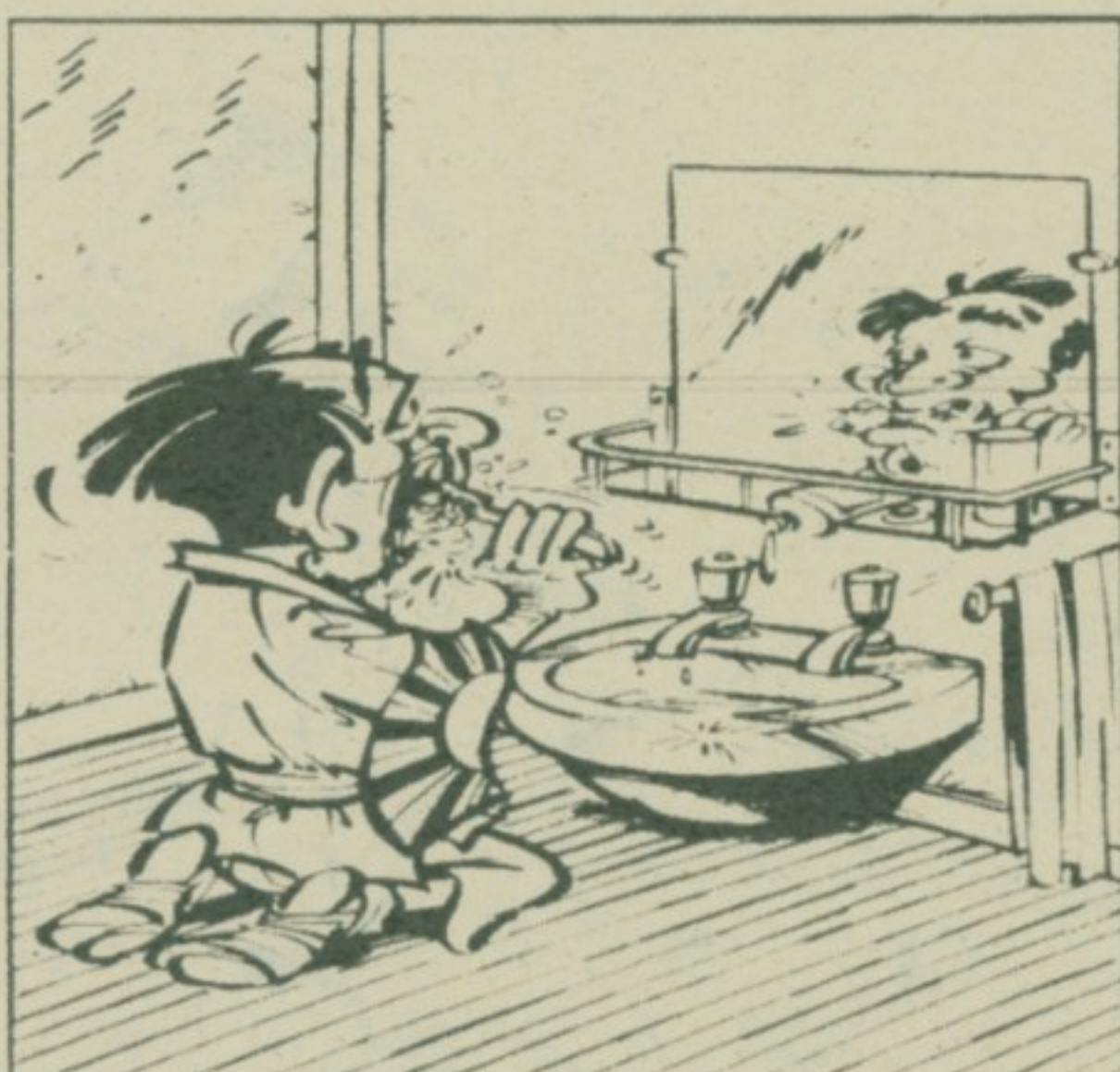
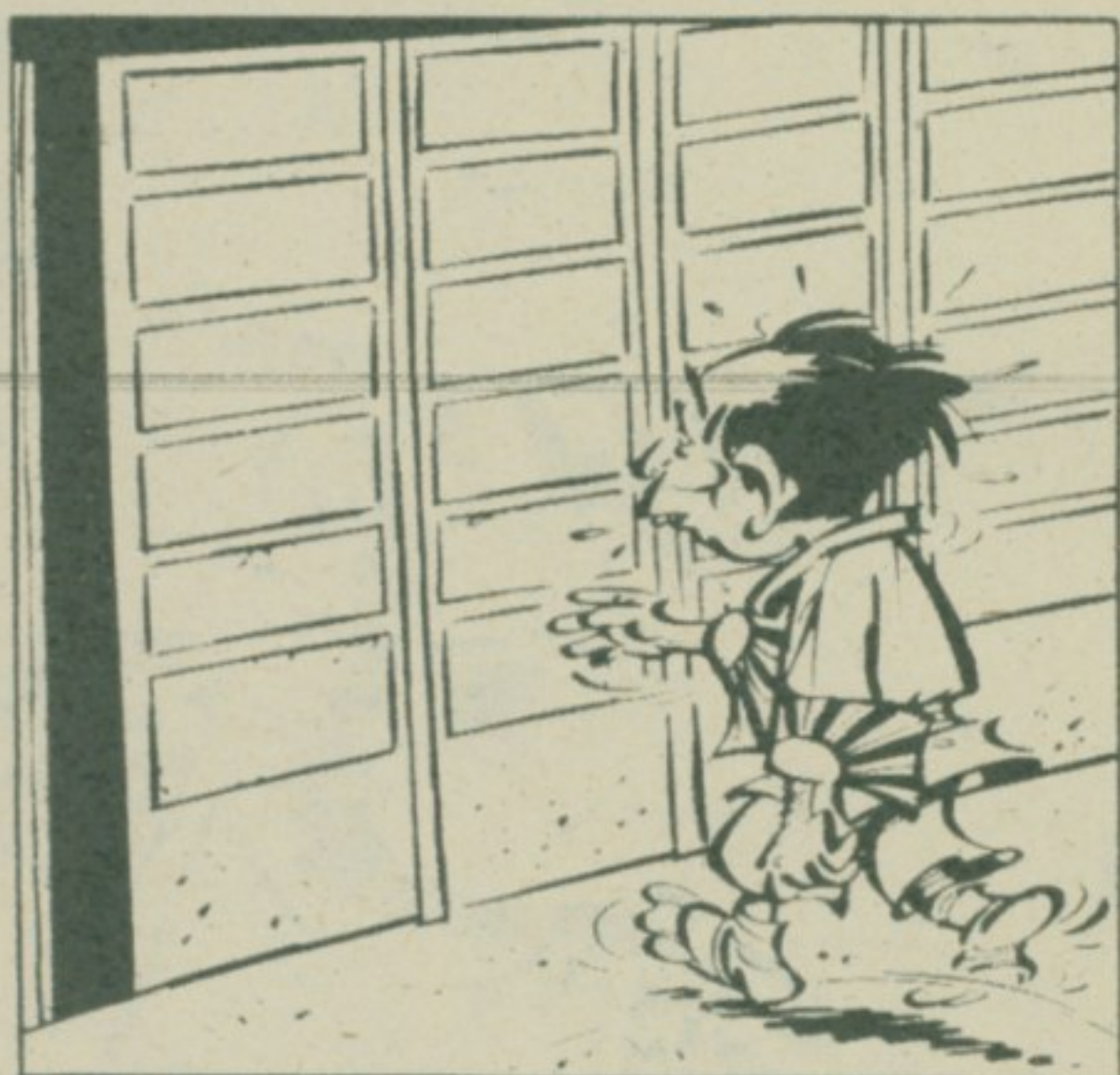
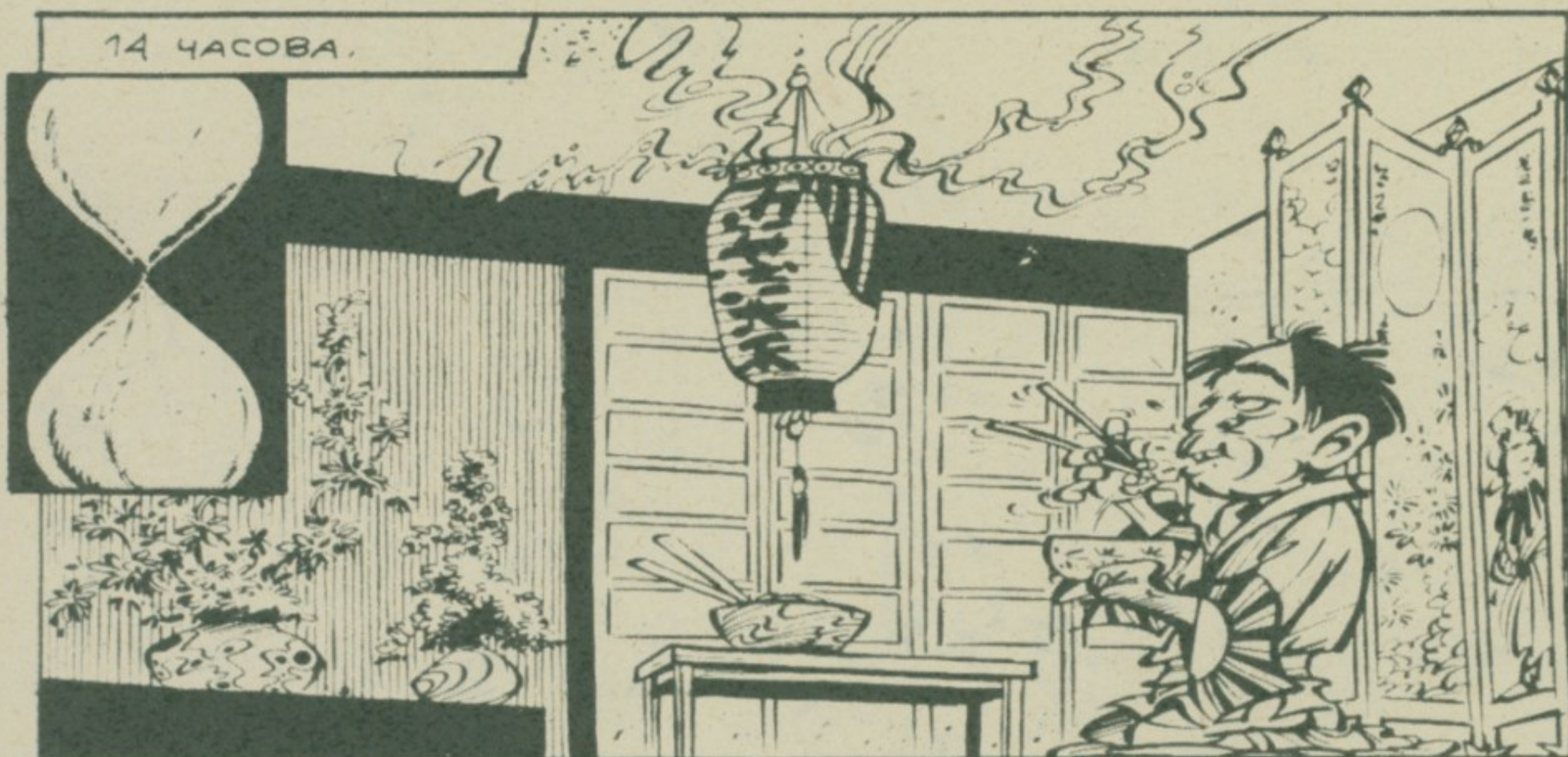
КАКВА ДИВНА ЗЕМЉА
У КОЈОЈ ЈЕ СВЕ НОРМАЛ-
НО?

ЈОШ ЈЕДАН ЧАС
ПУТОВАЊА И СВЕ
БРИГЕ ОДО-
ШЕ...

14 ЧАСОВА.

ИСКОРИСТИЛИ
СТО ОВАЈ МАТИ
ПРЕДАХ ДОК
ИЗНОГУД ПУ-
ТУЈЕ ДА ВАС
ОБАВЕСТИМО
ДА ЈЕ У ТОКИ-
ЈУ 22 ЧАСА,
ДОК ЈЕ У СУЛ-
ТАНАТУ 14
ЧАСОВА...

У 15 ЧАСОВА...

ВРАТИМО СЕ ОПЕТ ИЗНОГУДУ...

ЕВО НАЈЗАД
И СУЛТАНОВОГ
ДВОРА!

РЕЦИ СУЛТАНУ ДА
БАГДАДСКИ КАЛИФ
ЖЕЛИ ДА ГА ВИДИ!

ОХ? БАГ-
ДАДСКИ КА-
ЛИФ?

БАГДАДСКИ КАЛИФ, ЗА-
ПОВЕДНИЧЕ ПРАВОВЕР-
НИХ?

ОХ, ДРАГИ
ПРИЈАТЕ-
ЉУ!

?

НИСИ ЛИ КАЛИФ
ВЕК ОДВРАТНИ ВЕ-
ЗИР ИЗНОГУДУ?

У 15 ЧАСОВА
И 27 МИ-
НУТА...

НЕ ВОТИМ
КАД СЕ ПРАВЕ
ОВАКВЕ
ШАПЕ?

ДАЈ МИ ПЕТ
МИНУТА ДА ТИ
СВЕ ОБЈА-
СНИМ?

У 15 ЧАСОВА И 32
МИНУТА...

ДОБРО,
А ШТА ПОСЛЕ
ПОНОЊИ??

А ПОСЛЕ
ЗАВИСИ ОД
ТЕБЕ ДА ЛИ
ЋУ ЗАУВЕК
ОСТАТИ
КАЛИФ?

ОТВОРИ-
ЋУ ГРАНИЦЕ
ТВОЈОЈ ВОЈ-
СЦИ, А ЈА ЋУ
БИТИ ИЗНО-
ГУДУ ЛЕПИ,
БАГДАД-
СКИ КА-
ЛИФ?

А ШТА ЈА ТУ ДОБИ-
ЈАМ? КАЛИФ ХАРУН
ЕП ПУСАХ ЈЕ МОЈ ПРИ-
ЈАТЕЉ И РОБАК?

ТУ САМ
ТЕ ЧЕ-
КЉУ?

УТВРЂЕН ГОДИШЊИ
УВОЗ, КАПИТАЛ КОЈИ УЛО-
ЖИШ БИЋЕ ФАВОРИ-
ЗОВАН...

...РЕВИЗИЈА ГРА-
НИЦА, СПОРАЗУМ У ВЕ-
ЗИ СА ЕКСПЛОАТАЦИ-
ЈОМ РУДНИКА...

... СПОРАЗУМ
О КУЛТУРНОЈ
САРАДЊИ...

СТАЖЕШ СЕ,
ИЗНОГУДУ ЛЕПИ?

У 16 ЧАСОВА...

ОСТАЛО НАМ ЈЕ
ЈОШ ОСАМ ЧА-
СОВА...

МОЈА
ВОЈСКА УВЕК
ЈЕ СПРЕМ-
НА ЗА
РАТ

ГЕНЕРАЛЕ,
КРОЗ ПОЛА ЧАСА,
ВОЈСКА НЕКА БУ-
ДЕ СПРЕМНА ЗА
ПОХОД НА
БАГДАД

ЈЕ ЛИ МОГУЋЕ
ТАКО БРЗО?

ВИДЕЋЕШ?
СЛОНОВИ НАС ЧЕ-
КАЈУ?

У 16 ЧАСОВА, 30
МИНУТА...

ШТА САМ ТИ РЕ-
КАО?
ВИДИШ?

У 16 ЧАСОВА, 31 МИНУТА...

ИЗВИНИ?
НЕО МИНУТ
САМ БИО
НЕМ ОД ЧУ-
ДА?

АЛИ, ТРЕБА ПОЖУРИ-
ТИ...

НАРЕДИМЪУ ГЕНЕ-
РАЛУ ДА ПОЖУ-
РИ?

РАЗУМЕШ?
АЛИ, КО-
ЛИКО ЈЕ
СА-
ТИ?

У 16 ЧАСОВА, 58 МИНУТА...

ЗНАШ ЛИ КОЛИКО ЈЕ
САТИ?

САД БЕ СЕДАМНА-
ЕСТ?

ШТА,
ВЕГ
ПЕТ
СА-
ТИ??

СТОЈ?

КАКО СТОЈ??
ЗАШТО
СТОЈ??

У 18 ЧАСОВА ...

У 20 ЧАСОВА ...

ЈОШ ЧЕТИРИ ЧАСА И КАТИФ ЋЕ СЕ ВРАТИТИ НА ТО-
ЈЕ МЕСТО...

ГОРЕ ПО ЊЕГА?
ОНДА ЋУ ГА УБИТИ!
И ПОШТО НЕ ВО-
ЛИМ ДА ТО САМ
УРАДИМ...

... ОБРАТИЋУ СЕ
НАЗПОЗНАТИЈЕМ
УБИЦИ ДРВОСЕЧИ
- ГЛАВОСЕЧИ?

КАЖУ ДА ЈЕ СТРАШАН... БРРР? А
МОЖДА ЈЕ ИПАК КАО ЈАГЊЕ?

СКУПИЋУ
ХРАБРОСТ...

СЛОБОДНО?

ШТА ЈЕ
САД??

ДОШАО САМ
ДА ТЕ ЗАМОЛИМ...

ЖЕНО?
ШТА ЈЕ С ТОМ
ВЕЧЕРОМ,
А??

ТРЧИМ, ДРАГИ...

УТИКНИ, ОСТАВИ
ТО ТУ И НАТ-
РАГ У КУХИ-
ЊА?

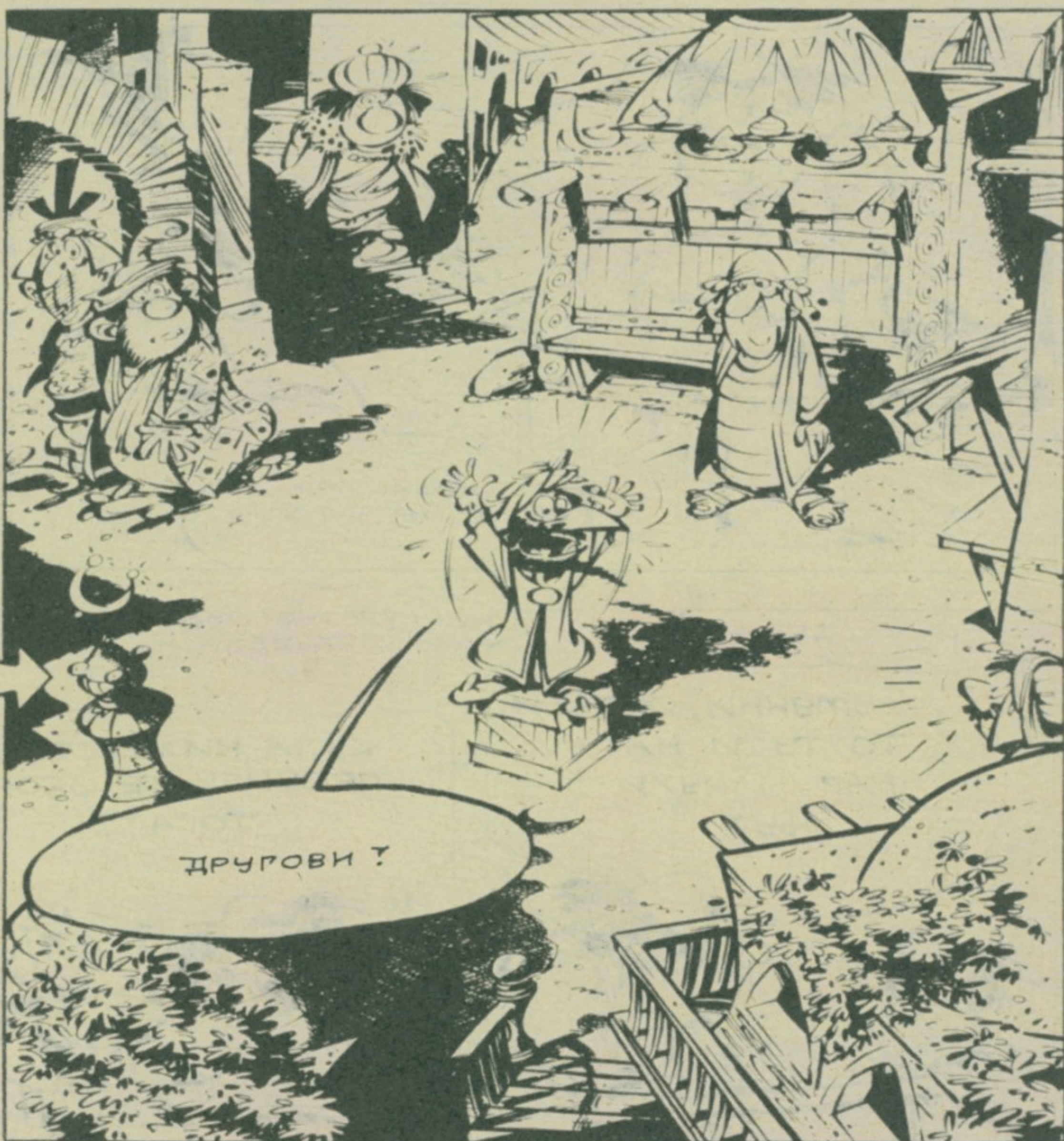
СЛАЖНО? ОВА ГРДОСИЈА НИЈЕ
ПОПЧЕЛА НА ДАН ЛУ-
ДИХ?

СУПА НИЈЕ СПАНА?
ПРЕБИЋУ ТЕ ЗБОГ
ТОГА?

ИЗВИНИ... АЛИ
ПОТРЕБНО ЈЕ ДА
НЕКОГ СМЕСТА
УБИ-
ЈЕШ...

НЕ
МОЖЕ?

У 20 ЧАСОВА, 30 МИНУТА...

У 21 ЧАС...

ДАНАС ЈЕ ДАН
ЛУДИХ, АЛИ КРОЗ
КОЈИ ЧАС СВЕ ЋЕ БИ-
ТИ ПО СТАРОМ И ХА-
РУН ЕЛ ПУСАХ ПОНОВО
ЋЕ БИТИ
КАЛИФ?

ЈЕСТЕ ЛИ СПРЕМ-
НИ ДА ПОНОВО САГ-
НЕТЕ ГЛАВУ И ТРПИ-
ТЕ СВОЈЕ ШЕФОВЕ
И ГОСПОДАРЕ??

НЕ?

У ПРАВУ
ЈЕ?

ДОСТА НАМ ЈЕ
ДЕБЕЛИХ И ДРЕМ-
ЉИВИХ ШЕФОВАТ

ДОЛЕ ХАРУН ЕЛ ПУСАХ? ХОЋЕМО
ДА ЈЕ СВАКИ ДАН ДАН ЛУДИХ?

УА??

СМРТ
ТИРАНИНУ?

УАА?

ОНДА,
СВИ ЗА
МНОМ?

А ЗАШТО
БИСТО ИШЛИ
ЗА ТОБОМ?

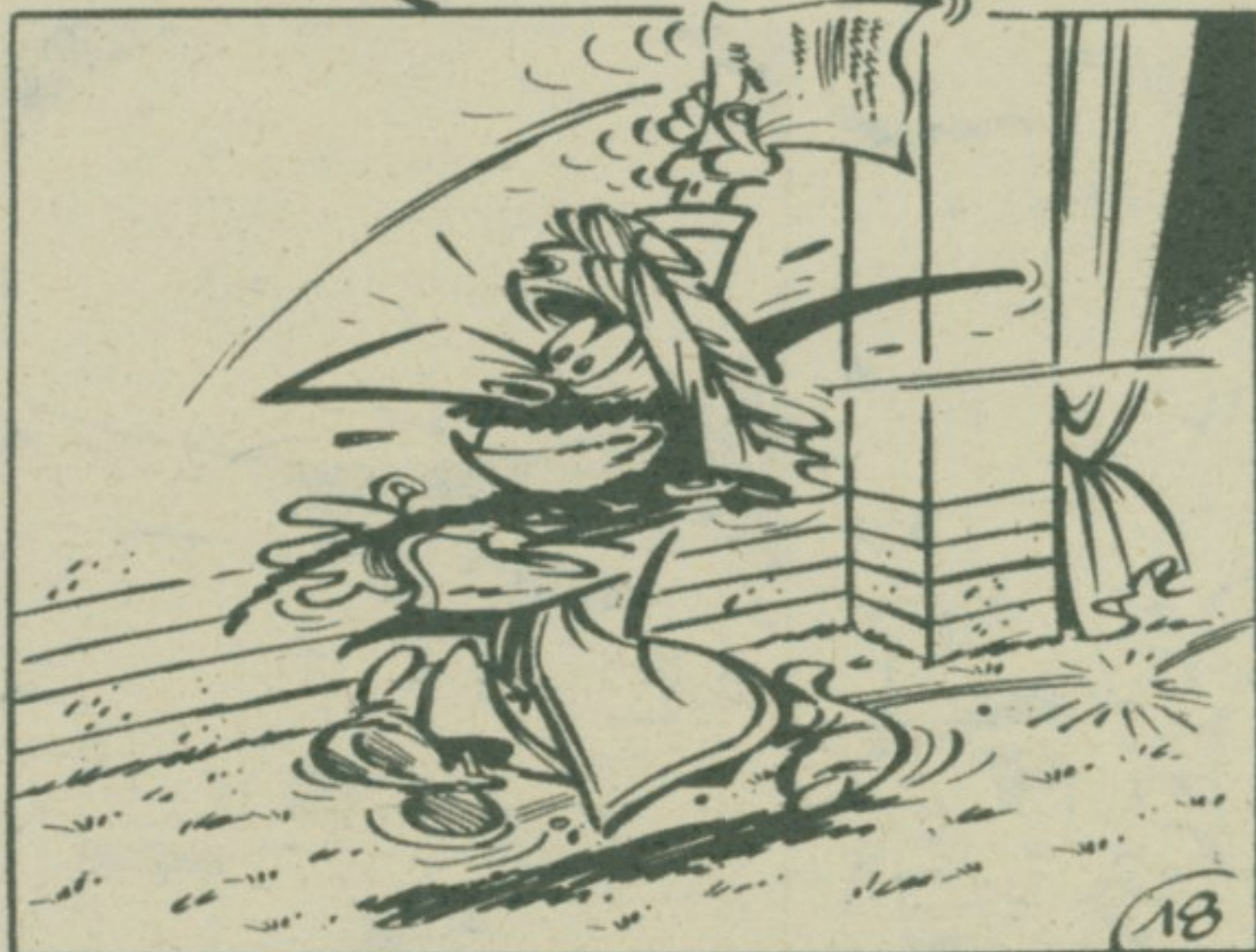
ОВАЈ... ПА ЈА САМ ШЕФ?

НА ДАН ЛУДИХ
ШЕФОВИ НЕ ЗАПО-
ВЕДАЈУ НИТИ
ПОСТАЈУ
КАЛИФИ?

ШЕФ ТРЕБА ДА БУДЕ
НАЈЈАДНИЈИ МЕЂУ
НАМА?

А ТИ СИ
ИЗНОГУД
БОГАТИ?

ЧЕКАЈТЕ?
ОДМАХ СЕ
ВРАБАМ?

У 22 ЧАСА, ОВ МИНУТА...

МОРАТЕ
ПРИЗНАТИ
ДА САМ
БИО
БРЗ?

ДРУГОВИ? НЕМАТ ВИШЕ НИ
ПРЕБИЈЕНЕ ПАРЕ? ЕВО
ПИСМЕНОГ ДО-
КАЗА?

ВИДИ
КАКО СИ
САМО
ОБУЧЕН?
НИСИ ТИ
СИРОМАХ?

ПОГЛЕ
МОЈЕ
ОДЕЛО?

ШТА ХОРЕШ?

ТВОЈЕ ОДЕЛО ЈЕ
СКУПО?

И ПО МЕРИ ЈЕ
САШИВЕНО?

ХАЈДЕ ДА МЕНЈАМО
ОДЕКУ?

ХМ? ДА ЛИ СТО
ИСТОГ РАСТА? АКО СЕ
ТО ТВОЈЕ СКУПИ У ПРАЊУ?

ПОЖУРИ?
НЕМАТ МНОГО
ВРЕМЕНА?

ДРУГОВИ,
ЈА САМ
НАЈ-
БЕД-
НИЈИ
ОД СВИХ
ВАС?
ЗА
МНОМ?

ЧЕКАЈ?
ЈОШ ЧВЕК ИМАШ
ВЕЛИКО
БЛАГО?

КАКВО БЛАГО?

СЛОБОДУ? РОБ
ЈЕ НЕСРЕБНИЈИ ОД
ТЕБЕ?

ЗНАШ, СЛОБОДА ЈЕ НАЈ-
ВЕЉЕ БЛА-
ГО...

У РЕДУ?
ИМА ЛИ ОВДЕ
ТРГОВЦА РОБ-
ЉЕМ?

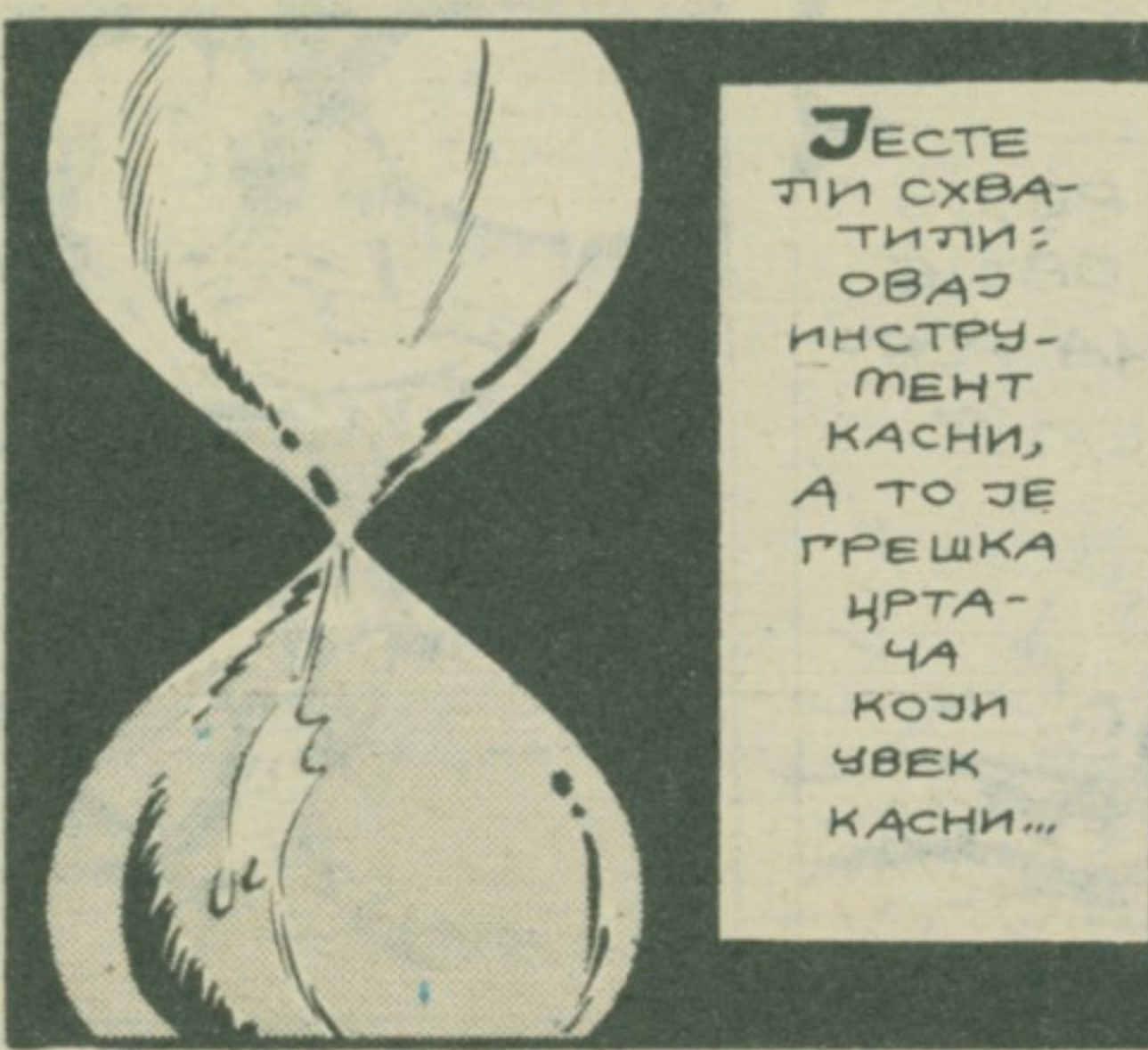
ИМА...
ЈА
САМ?

ТИ
ТРГОВАЦ
РОБ-
ЉЕМ?

ДА?
ПОСЛОВИ
МИ НЕ ИДУ
НАЈ-
БОЉЕ?

19

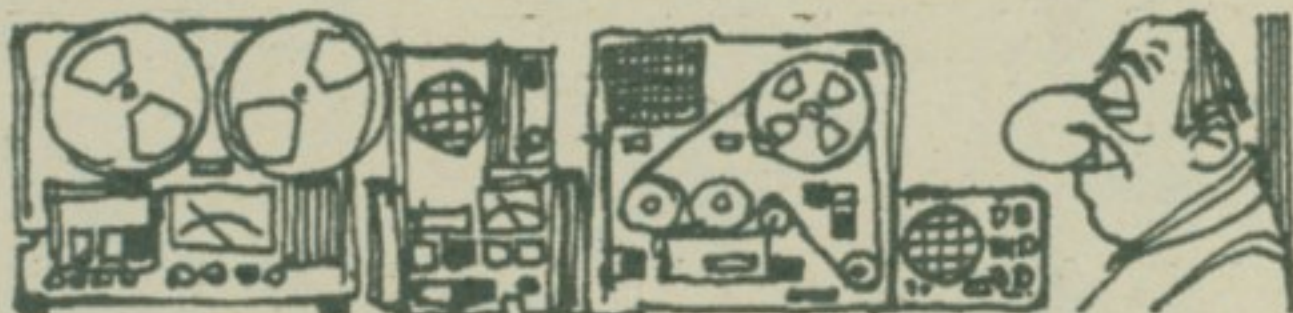

РАДАРСКИ РАТ

Због несташнице погонског горива у Сједињеним Америчким Државама брзина кретања аутомобила ограничена је на 90 километара на час. Поштовање овог прописа контролише саобраћајна инспекција помоћу радара. Међутим, убрзо по увођењу ограничења неке фирме понудиле су љубитељима великих брзина противрадарску апаратуру која правремено обавештава возача звучним и светлосним сигналом о присуству полицијског радара и на тај начин га спасава од високе казне. Саобраћајна полиција прихватила је изазов и одмах је снабдела своје патролне аутомобиле новом врстом импулсних радарских уређаја који почињу да дејствују тек кад прекршитељ прописа о брзини уђе у зону видљивости. Нови радар одређује брзину преступника у року од једног секунда. Срце малог радарског апарата, тешког свега један килограм, представља микропроцесор који аутоматски укључује фото-апарат ако аутомобил прекорачи брзину од 90 километара.

НАУЧНИЦИ ПРОГНОЗИРАЈУ

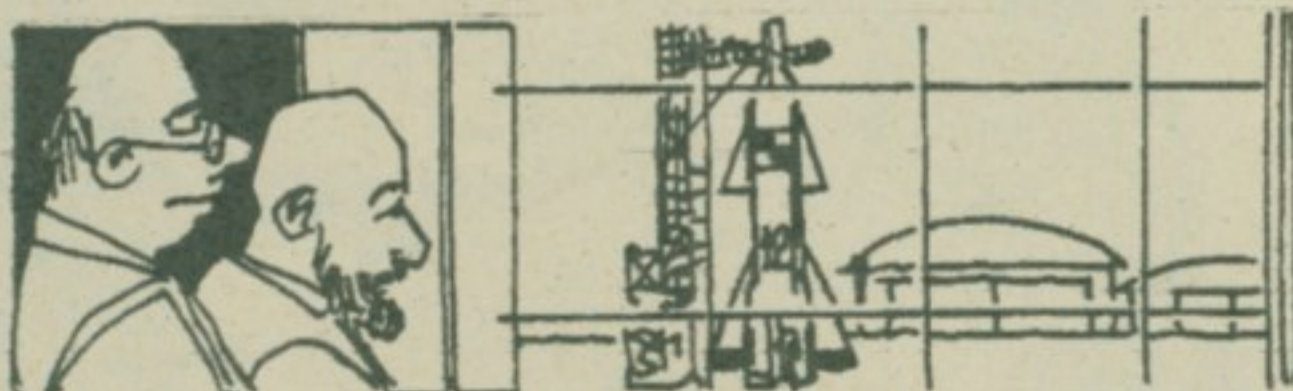
Три америчка новинара спровели су недавно обимну анкету међу најпознатијим научницима. Главно питање је било: шта се у области науке и технике може очекивати у следећих педесет година. Ево дела добијених прогноза.

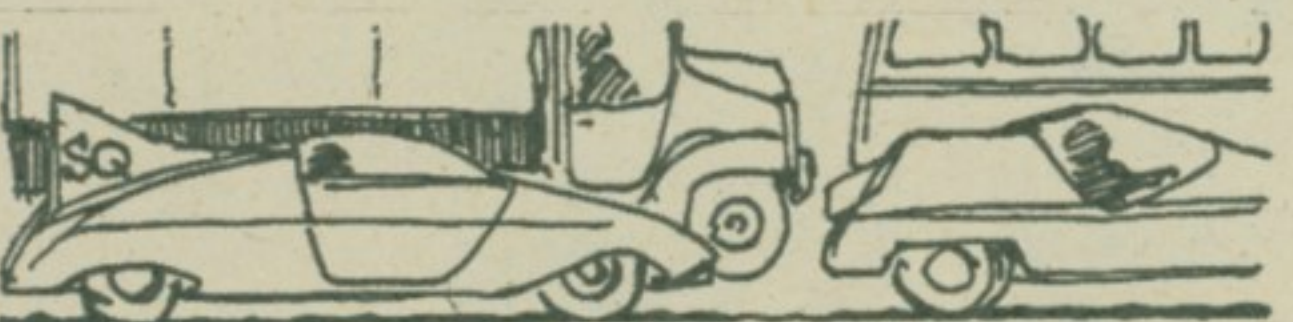
КОМПЈУТЕРИ ће се користити све више и захваљујући томе већ у првој декади живот ће се много изменити. Око 1990. године сви послови у кући паћће на терет робота. Око 2020. године роботи ће постати и нераздрвојни део свакодневног живота.

МЕДИЦИНА ће, највероватније, већ у току следећих десет година наћи лек против гојазности. Приближно између 1993. и 2020. године очекује се проналажење начина да се зуби очувају од кварења. До 2000. године могуће је да се пронађе начин лечења свих врста рака. До 2010. године биће пронађен лек који ће успорити старење и око 2030. године просечан људски век биће 130 година.

КОСМОНАУТИКА ће у периоду од 1993. до 2030. године толико напредовати да ће на Месецу и у слободном космосу бити изграђени центри за управљање људском делатношћу у космичком пространству. До 2010. године на Марс ће се спустити први земаљски брод с људском посадом и почеће изградња космичких градова. И једна још дугорочнија прогноза: око 3000. године већи део човечанства живеће у космосу, то јест ван Земље.

МОТОРНИ ТРАНСПОРТ ће већ у ближој будућности зависити не од нафте, већ од алкохола. До 1990. године сви аутомобили имаће електронску апаратуру која ће помагати да се избегну саобраћајне несреће. Око 2030. године кретање кроз град почеће да се остварује помоћу покретних улица, односно уличних плочника.

У ЗДРАВОМ ТЕЛУ

ЗДРАВ ДУХ

је која вам највише одговара. Значи, ако сте високи 176 cm (то је ТВ) одузмите 100 и добићете 76 што је ваша идеална телесна тежина (ТТ). За жене, ова формула изгледа нешто другачије:

$$ТВ - 110 = ТТ$$

Да би се постигао склад а да се не лишавамо својих слатких и сланих слабости, неопходно је да поштујемо ЕНЕРГЕТСКУ ЈЕДНАЧИНУ ОРГАНИЗМА (нека вас реч ЈЕДНАЧИНА не плаши унапред), односно да усагласимо унутрашњу енергију (храну) са изнотом енергијом тј. метаболизмом, активношћу, таложењу масти, односно гојењем.

Метаболизам (базални) или боље речено, основни промет материја је енергија која се троши за одржавање топлоте тела и рад појединих органа тела. Тај стални расход износи 4,1868 џула на час по једном килограму тежине. Наше свакодневне професионалне и остале активности „односе“ део енергије, колики, то зависи од врсте, интензитета и трајања ангажовања. Просечна вредност утрошка енергије, израчуната у процентима, износи 76,5 у корист метаболизма а 23,5 у „корист“ активности.

КРИВ ЈЕ СТИЛ

Наведени подаци кажу да треба бити добар стратег па правилно распоредити узимање хране са одвијањем неких активности. Уколико имамо само 450 g вишка телесне тежине а хоћемо да их неутралишемо, треба да утрошимо енергију у вредности од 12560 џула. То ћемо учинити тако што ћемо (то је већ ствар избора) ручно

Складна, витка фигура није модни трик. Она је човекова опсесија од давнина. Присетимо се само атлетских тела старих Грка. Али, њима је било лако. Нису аутомобилима, аутобусима и трамвајима ишли на посао и у школу. Нису, као ми, живели у смогом притиснутим градовима где се кладна кошава дочекује као најмилији гост. Како и не би, кад онако успешно растерује облаке смога? И нису као ми свакодневно долазили у напад да набаце који грам грицкајући кекс, кремпиту или тунумбе. О бомбонама и чоколадама да и не говоримо. Па како онда да се ратосиљамо сувишног сала и целулита, да достигнемо савршенство или му се бар приближимо? Једноставно, тврди професор др Жика Живановић и каже:

ПРОСТ РАЧУН

Један од битних чинилаца, кад је у питању људска фигура, је одмерена, телесна тежина коју појединац носи и која омогућава координацију покрета и успешан рад свих органа. Ту се, наравно, одмах поставља питање која је тежина права? За њено израчунавање постоји више формула и упутстава, али се најлакше памти и најчешће примењује ова:

$$ТВ \text{ (телесна висина)} - 100 = ТТ \text{ (телесна тежина)}$$

Другим речима, да бисте сазнали колика треба да буде ваша права тежина, одузмите од висине 100. Оно што остане, важи само за мушкарце, тежина

стругати дрва 6 часова или пешачити 10 часова брзином од 6 km/h.

Управо овај пример нам на изврстан начин отвара очи и објашњава зашто смо гојазнији од наших предака: боље се, што ће рећи више и разноврсније хранимо а физичку активност сводимо на минимум. То показују и изучавања академика Берга који је утврдио смањење удела мишићне активности у енергетском билансу човека.

Смањена физичка активност, последица је, или можда узрок, новог „стила“ живота који се карактерише седењем. Модеран човек — „homo sedens“ — проводи, у просеку, 2 године за воланом (под условом да је аматар) и пре седи око 150 хиљада часова испред ТВ екрана. Да се у кућним пословима не би заморио, на располагању му стоји двадесетак разноврсних апарата а сва је прилика да ће их ускоро бити и више. Зато и није никакво чудо што се фигура данашњег човека под утицајем хипокинезије (недостатка физичке активности) и појачане исхране, „изборила“ за име „homo paucos“. Наме, у земљама високог стандарда и мањег кретања, човек стиче све округлији труп а сви му постају све слабији. Захваљујући томе, створено је мишљење да је „дужина опасача обрнуто пропорционална дужини живота“.

КАКО ДА СЕ СПАСЕМО?

Да би правилно и у одговарајућој мери уносили енергију у организам, потребно је да знамо колики је просечни дневни утрошак енергије. По табели коју је израдио професор др Хрчка она изгледа овако:

БУДА ДИМ!

При умереном ангажовању деца старости до 1 године

418 цула на 1 kg TT

1-3 године	просечне	TT	13 kg	5021 цул
4-6 "	"	19 kg	6598 "	
7-8 "	"	25 kg	8798 "	
10-12 "	"	34 kg	10460 "	

девојчице

13-15 "	"	49 kg	10885 "	
16-20 "	"	54 kg	10042 "	

дечац

13-15 "	"	47 kg	13389 "	
16-20 "	"	54 kg	15909 "	

одрасли

жене TT око 36 kg мушкарци TT око 70 kg

цула	при седењу	при умереном раду	при тешком раду	при најтежем раду
8788				10460
10460				12352
12352				18840
16747				23027

Колико енергије троши-
мо на поједине врсте по-
сла и активности показује
ова табела:

Једночасовно	прање прозора	1025 цула
"	вожење аутомобила	469 "
"	дактилографија	586 "
"	канцеларијски посао	431 "
"	копање у пољу	2033 "
"	ручна косидба	1929 "
"	лешкарење	322 "
"	играње фудбала	2301 "
"	играње стоног тениса	1197 "
"	играње тениса	1925 "
"	играње одбојке	962 "
"	играње кошарке	5309 "
"	играње бадминтона	1615 "
пешачење брзином од 110 корака у минути		962 "
пешачење брзином од 8 km на час		1235 "
вожња бициклом брзином од 16 km на час		2021 "
трчање брзином од 16 km на час		2385 "
клизање на леду		1883 "
играње билијара		732 "

ТРЧАЊЕ ЗБОГ ПЉЕСКАВИЦЕ

Пошто сте сазнали која
вам активност колико е-
нергије односи, можете да
видите колико вам енерги-
је поједине намирнице до-
носе:

100 g	чоколаде	2259 цула
"	пшеничног хлеба	996 "
"	прженог шарана	397 "
"	маслаца	2300 "
"	шећера	1674 "
"	младог кромпира	343 "
"	поморанце	134 "
"	пецива	1222 "
"	говеђег меса	663 "
"	јаја	581 "
"	меда	1259 "
"	шунка саламе	795 "
"	старог кромпира	230 "
"	шљива	247 "
чаши коњака или вискија 0,3		418 "
кока-кола, тоник 1/3 l		293-502 "
литар белог вина		2301 "
литар пива		1500 "

Поуздано и
ефикасно до
здравља, лепе
линије,
доброг
расположења,
а против бора,
гојазности,
сенилности,
малодушности.

И тако, да бисте уз по-
моћ ЗДРАВОГ ДУХА У-
ЧИНИЛИ ТЕЛО ЗДРА-
ВИМ, ослободите се нега-
тивног утицаја Ненада и
Ивана, знате већ којих
(за оне који не знају мо-
рамо да кажемо да су то
она двојица из Школског
програма ТВ Београд што
се на нашим екранима по-

јављују сваке среде и то
ДВА ПУТА пре и попод-
не), не дозволите да вас
поколебају и убеде како је
ваше свакодневно уобичаје
но кретање или, рецимо,
пецање уз седење на ри-
барској столици, сасвим
довољно да утрошите ви-
шак енергије! Зато, ако
поједете:

100 g	куваног јајета	581 цула	брзо клизајте 12 минута
100 g	кајмака	958 "	веслајте 3 km/h 60 минута
тањир обичне супе		962 "	радите у радионици 55 min.
пљескавицу од 80 g		937 "	трчите 12 минута
бифтек 90 g		732 "	пливајте 21 минут
телеће печење 90 g		569 "	брзо ходајте 14 минута
макароне са сиром 110 g		1046 "	возите бицикл 40 минута
питу од јабука 75 g		837 "	шетајте 37 минута
100 g млека		251 "	пењите се и склазите
јабуку сирову 150 g		364 "	степеницама 8 минута
јабуку печену 150 g		787 "	шетајте 17 минута
ако попијете 2,35 dl пива		1004 "	возите бицикл 29 минута
ако попијете 100 g ракије		586 "	плешите 31 минут
јачине 500			радите гимнастичке вежбе
			40 минута

Јасно, пошто сви ми не-
мамо клизаљке и лед ту у
близини, а ни радионицу
па да у њој проведемо од-
ређено време, нити нам је
при руци чамац на весла,
базен исто тако, треба се
мало снаћи. Утрошак енер-
гије ће бити готово исти
ако после тањира супе тр-
чите петнаестак минута и-
ли после макарона са си-
ром не возите бицикл ко-
ји немате где да возите,
него брзо ходате 30 мину-
та. Придржавајући се на-
шег упутства ваш салдо
ће бити НУЛА!

ЗДРАВОО.

Ово је прича о човеку коме је највећа љубав у животу — спорт. Радост и туга, згоде и незгоде, страдање и достојанствена »патња« део су животне приче загриженог навијача Раифа Беширевића који за себе мисли да је најсрећнији на свету.

— Где вам је Раиф?
— Не знамо!

То је одговор који ћете најчешће добити у кући Раифа Беширевића, четдесет петогодишњег Модричанина, миљеника мештана, добро познатог „чак и у Београду“. А он је у ствари ту негде — у комшилуку, на железничкој станици, у посластичарници коју држи његова супруга, на некој породичној или општинској свечаности (снима!), прави паное где је главна тема његова „Звезда“ — можда разноси фотографије или једноставно шета тражећи теме за Модричке новине у којима је акредитовани фото-репортер — на бициклу или без њега, али увек у журби. И ако желите да га нађете, односно стигнете, и с њим разговарате, морате, богами, претходно на кондициони тренинг...

Тата у шеснастој

Нестрпљење сасвим сигурно још од најранијих дана прати овог човека изразито спортског изгледа и духа. Ваљда чим је прошао почео је да се интересује за фудбал, и да би стигао на сваку утакмицу морао је понекад да слаже оца коме је био потребан као помоћник у посластичарници, а догађало се и да тврди како је продао мање колача само да би имао пара за улазницу. Оженио се са непуних петнаест година, док је „она“ имала само четрнаест и већ гада почео да игра фудбал у сеоском тиму „Задругар“ који је са голманом Раифом Бешировићем догурао до републичке лиге Восне и Херцеговине.

Негде у исто време заволео је и фото-апарат. Своје интересовање за фотографију временом је проширио тако да данас поседује документацију са четири хиљаде аматерских снимака — са свих утакмица којима је досад присуствовао, свих културних манифестација у месту и околини и најважнијих догађаја везаних за развој привреде у општини Модрича уназад осамнаест година. Стигао је он и да снима маршала Тита на једној паради у Београду, само што тада није имао никаква овлашћења а дозволио је себи да прекорачи неке границе и нађе се с њим, малтене лицем у лице. Завршио је у милицијским колима... Али, све је на крају било добро.

Члан клуба „Црвена звезда“ постао је још 1959. године кад су у фудбалском тиму играли: Митић, Шекуларец, Станковић, Кривокућа, Јерезкић, Томашевић и други. Тада је почео да израђује рекламне паное посвећене овим својим миљеницима и заузврат добио толико жељену пропусницу за све утакмице. Одушевљењу није било краја. И управо ту почиње ново поглавље његовог живота проткано трагикомичним догађајима о којима је новинару „Забавника“, кад га је тек трећег дана коначно „устигао“, сам, веома живописно приповедао. (Док смо разговарали неки су га чекали у дворишту).

С полицијом за петама

Године 1961. купио је Раиф Беширевић свој први мо-

БРИЖНИ ОТАЦ ЖАБАЦ

Зоолог Ролф Бехтер посветио се проучавању живота безрепких водоземаца. О својим запажањима недавно је објавио књигу у којој једно од најзанимљивијих поглавља прича о размножавању жаба које живе на дрвећу у шумама Француске Гијане. Све почиње тиме што

мушјак, не већи од два центиметра, позива на брачну игру исто тако сићушну женку. Он емитује тихе звуке одвојене кратким паузама. Женка креће на тај звук и пуже по стаблу, гранама и лишћу. Пошто су угледали једно друго, они заједно полазе да нађу место где се могу положити

јаја. Ако за време тог путовања, које може да траје и неколико часова, женка застане и они се изгубе из вида, мушјак ће стати и поново почети да је дозива.

Погодно место обично налазе у пазуху листа биљке бромелије које је по правилу до пола напуњено водом. Ако су обоје задовољни оним што су нашли, почиње брачна игра: мушјак и женка се гњурају, круже око своје осе или се укипе једно према другом и само лако подрхтавање задњих шапица говори да су још живи. Церемонија може да траје сатима.

Наједном мушјак начини скок, затим још један

ЗВЕЗДАШИИ!!

тор, НСУ од 250 кубика, одлучан да прати „Звезду“ на свим гостовањима у земљи и широм Европе. Стигао је тако у Будимпешту, Беч, Торино, Букурешт... Једном приликом на самом улазу у Будимпешту покварио му се мотор. Немајући куд догубио је возило до сервиса испод једног од бројних мостова у овом граду и наставио аутобусом. Пошто се углавном споразумевао немурштим језиком, лутао је сатима унаоколо и узгред потрошио оно мало новца што је понео, али о томе није много размишљао јер је било најважније стићи на стадион пре почетка утакмице. Невоља га је, међутим, и даље пратила: уместо да га одведу међу фото-репортере, редари су га упутили у новинарске ложе где су га сви са чуђењем дочекали.

„Звезда“ је добро играла и победила, Југословени су се радовали и разишли, он је остао наред улице — без динара у џепу, без мотора, немонар да се сети где га је оставио. Шта је могао него да се јави полицији која га је „уручила“ нашем посланству. Онда су сви заједно кренули у потрагу за возилом и добро се презнојили док га, тек после два дана, нису пронашли. Затим су и њега и мотор утоварили у воз и послали за Суботицу.

— То није ништа према ономе што ми се догодило у Торину — прича даље Раиф. — Тамо сам после утакмице узео са паркиралишта мотор и кренуо својој кући. Негде у близини границе видим ја неколико италијанских саобраћајца, такође на моторима.

упорно ме прати. Ја брже, они брже... Не слутим, наравно ништа. Кад сам се зауставио на прелазу, сви се сјатили око мене, траже документа. Шта је сад ово, питам се. Они ми нешто говоре, показују на таблице, на лицима им видим да очекују моје објашњење. Не схватам о чему се ради. Онда дође један Словенац и објасни ми да сам узео туђи мотор. Почео сам да се кунем... Али, шта то вреди кад таблица говори. Шта је сад ово?

Врате они Раифа на оно исто паркиралиште, а тамо још један „хорекс“ од 350 кубика: на њему YU и добојска регистрација, његов очигледно.

Болнични астронаут

— Какви су вам то ожиљци на бради, Раифе? — питамо.

— Е, то је мало дужа прича. Страдао сам к'о нико мој! Једва остао у животу.

— Кад?

— Још 1971. баш овде у Модричи. Купио сам нов мотор „МЗ“ и пошао да га испробам. Тад у нашем месту није било асфалта. Из супротног правца долазио трактор, а ја дао мало већи гас јер мислим да имам предност. То ме је и коштао, ударио сам право у њега и пре него што сам се оне-свестио видео сам како нападају точкови и тракториста лети преко мене. Касније сам сазнао да му ништа није било. А ја... сав у комадима! Разбијене вилице, три ребра, кључна кост, поломљена лева нога и дванаест зуба! Да не говорим

о другим повредама главе и читавог тела. Имао сам и јачи потрес мозга тако да сам тринаест дана био у коми.

Али и у несрећи има среће: како се ово збило испред Дома здравља, на време му је указана прва помоћ, а затим су га милицијским колима пребацили у Сарајево. Кад је дошао свести, требало је да издржи неколико операција. Издржао је јуначки.

— Личио сам на правог астронаута: на глави хируршки шлем са неком антеном, а преостали део тела надувен од гипса. Непомично сам лежао пуна 64 дана. Хранили су ме тако што су кроз шупљину где су некада били зуби провлачили цевчицу и давали ми врућу чоколаду са млеком, путер са пасираним воћем и поврћем и чајева. Највише од свега мучило ме је то што не могу на утакмице, јер то су били шампионски дани „Црвене звезде“. Тражио сам да ми донесу радио и телевизор и да ми редовно читају извештаје са спортских терена. Нико није смео да ми се противи јер сам им јаде задавао... Породица се бојала да нисам умно поремећен.

Зауставите воз!

Успео је да збуни чак и болничко особље: после четири месеца проведена у болници захтевао је да га пусте кући. Лекари су се противили, али је он у знак протеста престао да једе, пије и прима лекове. Главни лекар на одељењу, професор Герц, није имао куд, морао је дапусти.

— Жена је дошла из Модриче са носилима и одвезла ме кући где сам лежао још четрнаест месеци и за то време, ради промене гипса, још шест пута ишао у Сарајево. Онда су ми све то скинули и из главе извадили жице којима су вилице биле причвршћене. Нисам дао да ми се из ноге извади платина. Скупо је плаћена а и не прави ми никакве сметње...

За све време боловања обилазили су га само рођаци и другови из месног клуба. Из „Звезде“ није дошао нико! Само су му писали и извинили се.

— Примио сам извињење зато што их волим — говори Раиф Беширевић — али му овог пута речи застају у грлу — онда су једног дана, 1972. године, ја таман прездравио, јавили да иду за Сарајево и пролазе кроз Модричу. Нисам могао другачије, спремио сам им огромну тарту и наредио да се заустави воз који иначе ту не стаје, уз обавезу да платим казну: сто хиљада за сваки минут (то су онда биле паре!) Изишли Џаја и Дујковић и одвели ме Миљанићу у

купе. Нису ми дали да изађем, отишао сам с њима на утакмицу са „Сарајевом“.

— А мотор?

— Последњи пут сам њиме 1976. године с братом ишао у Београд на утакмицу „Звезда“ — „Партизан“. Тада смо се нас двојица кладили: ако, Партизан изгуби, месец дана ће ми уместо „добро јутро“ три пуга понављати „Звезда, Звезда, Звезда“. Ми смо, међутим, голом Хасанагића изгубили с 1:0 па сам све до Модриче возио брата са развијеном „Партизановом“ заставом.

Изазећи из куће у улици Авдић Шефке 43 осврнули смо се још једном на пано постављен крај самог улаза. Изнад снимака са утакмице са „Андерлехтом“ писало је крупним словима: ЗВЕЗДИНИ ФУДБАЛЕРИ „ЗАЛЕДИЛИ“ 100 ХИЉАДА НАВИЈАЧКИХ СРЦА.

Диего Варагић

ПОЗИВ ЧИТАОЦИМА

Ако и у вашем месту постоји особа која попут јунака ове наше данашње приче има „хоби који живот значи“, јавите нам или нека нам се сам јави — доћи ћемо. Потребни су нам само кратки подаци о хобију и евентуално нека фотографија. Не заборавите име, презиме и адресу!

и нестаје. Женка остаје сама. Сада она полаже у воду два-три јајета, никад више од четири, па се и она удаљава.

Мада се наредних дана мужјак не враћа овамо, у јајашцету које је женка положила већ после три часа почиње деоба ћелија. Значи, мужјаково семе нашло се ту у води још пре него што су у њу доспела јаја. Овакав начин оплођавања има своја предимства, каже Бехтер: ако мужјак до истог листа дође, не истовремено, с две женке, јаја обе њих биће оплођена.

Али, мужјак не нестаје без трага. После десет-дванаест дана он је по-

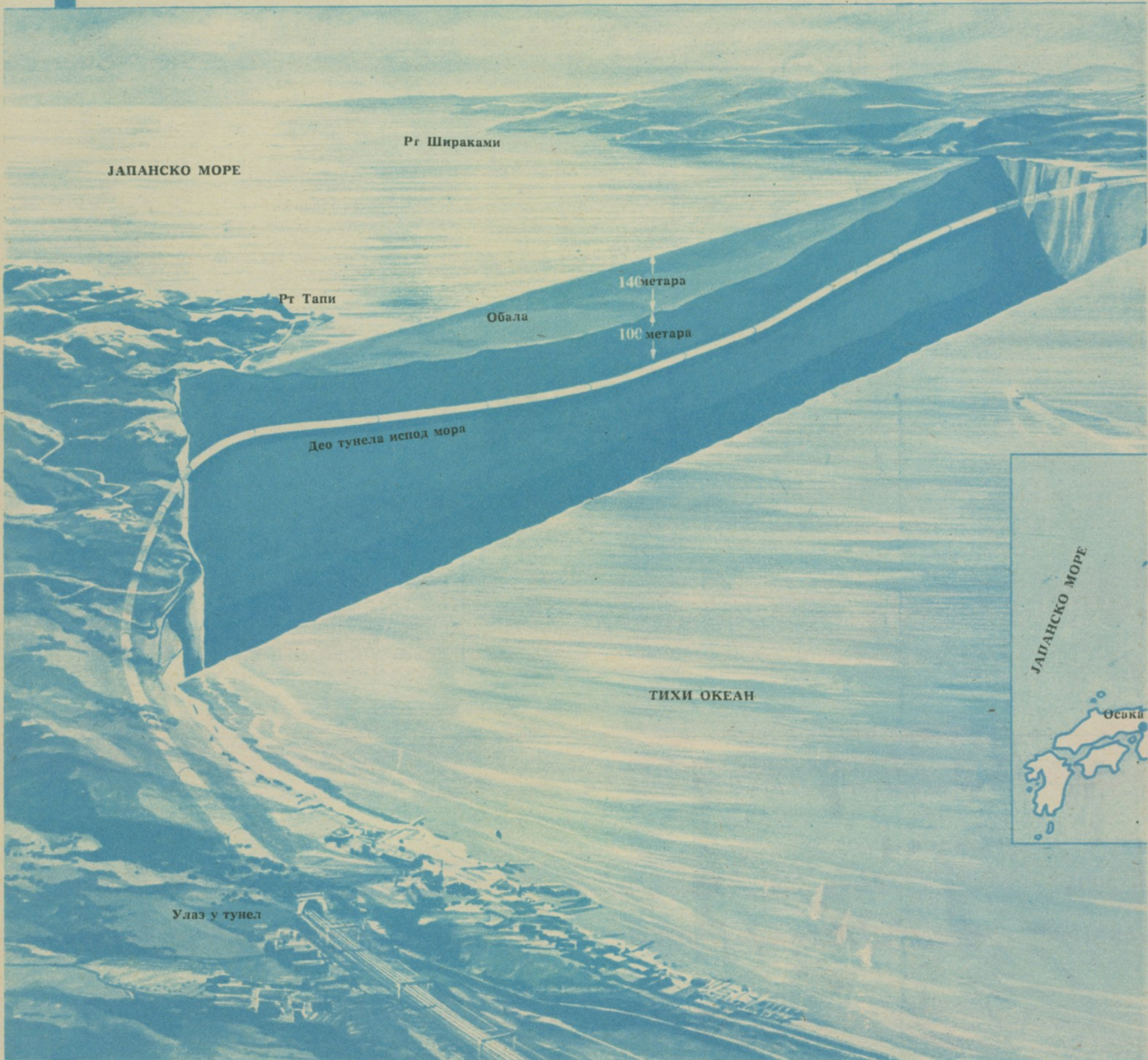
ново крај колевке у којој се развија његово потомство. Бехтер претпоставља да мужјак има биолошки часовник — отац увек стиже правовремено да узме на себе све дужности које му је природа одредила. Мужјак задржи у води и ларве, које су се већ ослободиле опне, приљубљују се уз његова леђа. Оне које још нису дозреле до тог ступња развоја остају у колевци, а оне које је узео на леђа, мужјак разноси по биљци и насељава сваку посебно. То је важно из два разлога: воде у пазуху листа нема за неколико новорођенчади, а што је још важније млади су склони

канибализму па би неко од њих могло да прождере брата или сестру. Кад се нађе крај новог „стана“, с очевих леђа ларве падају редом, истим оним којим су се на њега и попеле. Никада две ларве неће спасти у исто пазухо листа.

Најзанимљивије је ипак: пре него што ће збацити с леђа ларву која је на реду, отац спушта у воду једну од својих задњих ножица и чека неће ли га ујести пуноглавац кога је тамо, можда, оставио неки други отац. Стан се у пазуху листа не може делити!

НАЈДУЖИ ТУНЕЛ НА СВЕТУ

ОСМО СВЕТСКО ЧУДО

**„СЕЙКАН“
СЕ НАЛАЗИ
240 МЕТРА
ИСПОД
ЗЕМЉЕ,
А СА 23,3
КИЛОМЕТРА
СПУШТА СЕ
И ИСПОД
МОРА!**

Између јапанских острва Хондо и Хокаидо, у заливу Цугару, 1954. године нашло је смрт 1.414 путника на пет железничких трајеката који редовно возе на линији Токио-Сапоро. Тајфун „Доја Мару“ често пустоши овим простором, а тог септембра његов страشان данак натерас је Јапанце да размишљају о новом начину превоза кроз Цугару пролаз. Заправо, о изградњи најдуже железничког тунела на свету.

Будући тунел назван „Сеикан“ биће дугачак 53,85 километра. Геолошка и топографска проучавања и мерења Цугару залива трајала су десет година. Како је читав Јапан подручје склоно земљотресу тунел се морао обезбедити од могућег померања тла. Решење се нашло у бетонској цеви испод земље у којој ће се поставити прагови и шине.

Априла 1971. године влада је одобрила пројект и 3.000 радника и инжењера прионуло је на посао. На жалост, њих тридесет и тројица неће сачекати свечано отварање, страдали су на послу.

Тунел „Сеикан“ налази се 240 метара испод земље а на 23,3 километра свог пута спушта се испод мора: дубина воде при том односи 140 метара, плус још 100 метара испод морског дна! Улаз у тунел налази се четрнаест километара од обале, томе треба додати још 17 километра копна с друге стране залива, и она 23,3 километра „подморског“ пута који су уједно и најтежа етапа изградње. Двадесет шестог маја 1976. године замало се није догодила катастрофа: вода је продрла у тунел. Два месеца трајала је борба с морем. Најзад је човек победио, даноноћним радом уз помоћ огромних пумпи.

Други проблем искрсао је у технологији бетонирања: тек кад су јапански стручњаци открили нов начин везивања уз помоћ новог средства на бази силикона, стврдњавање бетона кренуло је много брже.

Широк 11 метара, висок 7,8 метара тунел „Сеикан“ има на зидовима бетонско обезбеђење од 70 до 90 центиметара. Све у свему, на крају изградње, кад би се кубичи грађевинског материјала сакупили износили би 16 милиона тона, довољно за брдо више од Кеопсове пирамиде!

Посебна пажња обрађена је на систем вентилације у тунелу. Немогуће је радити 240 метара испод земље без специјалне вентилације; на сваких 1.500 метара постављени су шахтови за довод ваздуха.

Свечано отварање Сеикана, предвиђено за ову годину, одложено је за 1985. Тада ће укупни трошкови износити двадесет билиона динара.

Да би се путници данас превезли преко залива Цугару потребно је четири и по часа. За три године биће то само једна етапа, тунел, за брзи Шинкансен-експрес који јури 210 километара на час. А, та етапа „трајаће“ 50 минута! Данас се путује 16 часова и 50 минута! Што железницом, што трајектом преко залива. Временска уштеда од 11 часова и 10 минута! Осим тога и редовно путовање свакога дана. Чудно звучи, али годишње се бар 80 дана не може прећи залив због јачине ветра!

Биће то ново светско чудо које ће Јапанци моћи да припишу својој техничкој способности, упорности и стрпљењу.

Љ. Т.

МАРСОВЦИ ЛАЈУ АЛИ НЕ УЈЕДАЈУ

Замислите, марсовци — па још лају! То тврди Шпанац Луис Домингес, шанкиста у једном ноћном локалу у Фуентесену. „Око четири часа ујутро кренуо сам кући“ прича он „кад сам у мраку угледао чудан метални предмет како излази из блештаве летелице за коју тврдим да је летећи тањир. Предмет који је имао облик паралелопипеда, висок метар и по и широк седамдесетак центиметара — марсовац, по свему судећи! — пришао ми је на непун метар, укључио безброј треперавих светлосних сигнала а затим истурио своје антене. Док сам ја узневерено пиљио у „његу“, почео је да лаје на мене. Додуше, то лајање је било нешто спорије него кад то чини мој пас Алфи“.

Родитељи и пријатељи којима је Луис тога дана испричао сву причу на све су се само насмејали верујући да је био преморен или је можда посредни која чашница више. Међутим, сви су се сутрадан у новинама прочитали сведочења других људи који су тог јутра доживели нешто слично томе.

ВЕЊБАЈТЕ МОЗАК!

Већ од тридесете године живота, код човека свакодневно изумири 30 до 50 хиљада можданих ћелија а размере мозга стално се смањују. Да мозак

не би пребрзо старио треба мислити — тврди јапански научник Мацузава који помоћу снимања ултразвуком проучава мозак код људи различитог узраста и различитих начина живота. Он је открио да код оних који активно употребљавају свој мозак смањивање овог важног органа почиње тек у дубокој старости. Он то објашњава тиме што напрегнуто размишљање изазива доток крви у главу при чему се крвни судови мозга шире и добро снабдевају нервне ћелије.

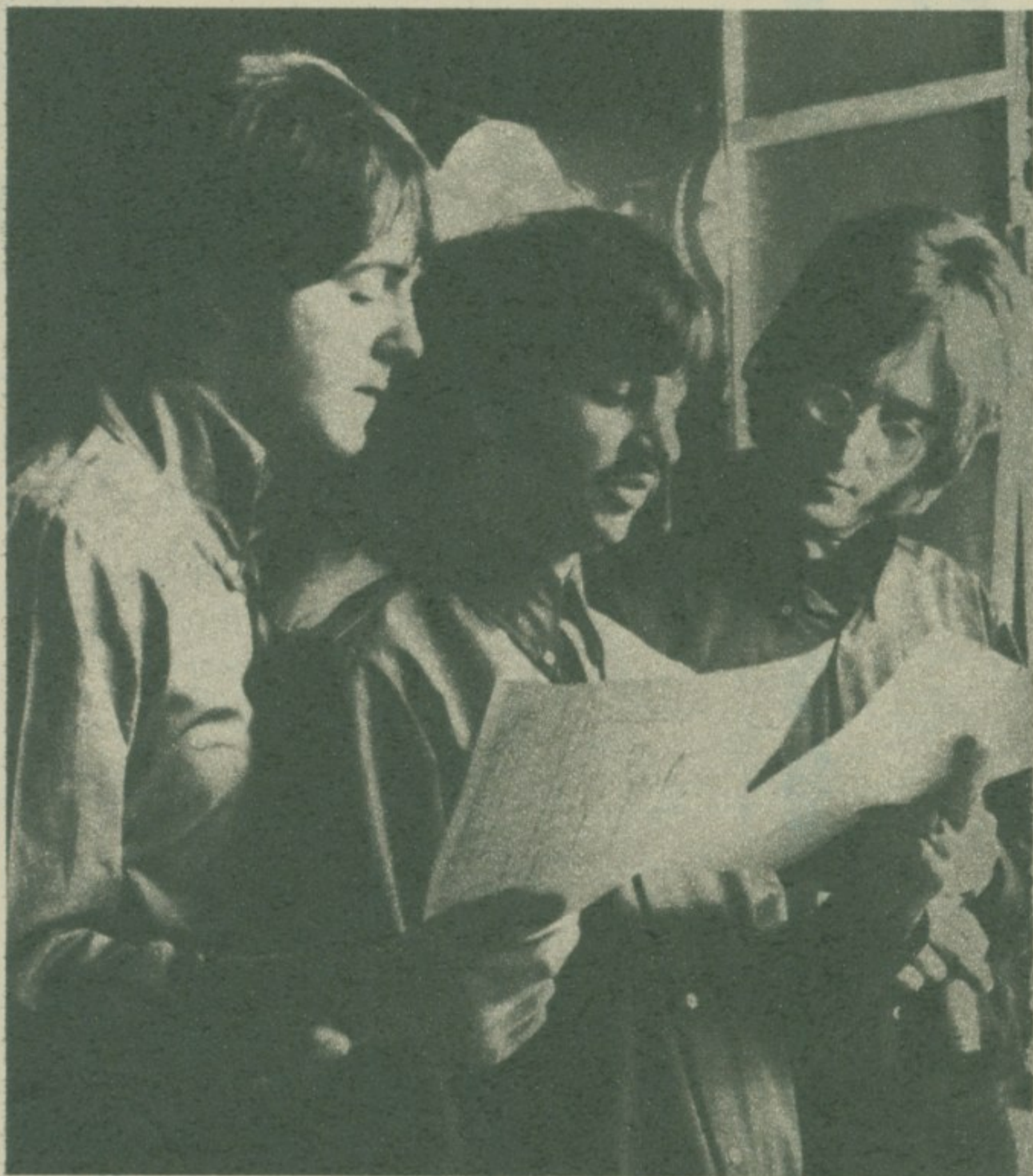
ГРИНИЧ ПОБЕДИО НЕОПСА

Географска ширина рачуна се данас према Гриничу где се налази најстарија астрономска опсерваторија у Енглеској. То правило није одувек важило и свака већа држава имала је свој нулти меридијан. На руским картама географска ширина рачунала се од Пулкова, на француским од — Париза. Да нико не би остао увређен, било је пре-

длога да нулти меридијан пролази кроз Кеопсову пирамиду или преко врха Тенерифе, највећег међу Канарским острвима.

Победу је ипак однео Гринич јер је енглеска флота у то време била највећа на свету и карте енглеског адмиралитета, које су међу поморцима биле у широкој употреби, бројале су меридијане од Гринича.

HEY JUDE (ХЕЈ ЏУД)

Hey Jude don't make it bad
take a sad song and make
it better.
remember, to let her into
your heart,
than you can start to make
it better.

Hey Jude don't be afraid,
you were made to go out and
get her,
the minute you let her under
your skin,
then you begin to make it better.
And anytime you feel the pain,

Hey Jude refrain,
don't carry the world upon
your shoulders,
For well you know that
it's a fool,
by making his world a little
colder.

Hey Jude don't let me down,
you have found her now go and
get her,
remember (Hey Jude) to let her
into your heart,
then you can start to make
it better.

So let it out let it in
Hey Jude begin,
you're waiting for someone
to perform with.
And don't you know that
it's just you.

Hey Jude, you'll do,
the movement you need is on
your shoulder.

Hey Jude, don't make it bad,
take a sad song and make it better,
remember to let her under
your skin,
then you'll begin to make
it better.

Драги Забавниче! Већ го-
динама скупљам све тек-
стове БИТЛСА али никако
да нађем речи песме „Хеј
Џуд“ („Hey Jude“). Била би
неизмерно срећна ако бисте
штампали овај текст мојих
љубимаца.

ЉУБИЦА МАРИЋ,
ученица,
Нови Београд
Нека то буде ПЕСМА
НЕДЕЉЕ!

Писала сам вам до сада
неколико пута али, на жа-
лост, нисам добила никакав
одговор. Ипак, не љутим се
на вас, разумем да имате
много поште и да треба стрп-
љења да сви стигну на ред.
Овога пута имам мали про-
блем који ћете можда моћи
да решите. Наиме, моја оми-
љена група су БИТЛСИ. На-
правила сам цео један ал-
бум о њима, све од почетка
њихове каријере. Међутим,
недостају ми датуми њихо-
вих рођења. Да ли можете
да ми помогнете?

МИЛИЦА РУДИЋ,
Београд,

— Драга Милице, твој
проблем је решен! Ево по-
датака који су ти недостаја-
ли: **ДОН ЛЕНОН** је рођен 9.
октобра 1940. у Ливерпулу и
убијен 8. децембра 1980. у
Њујорку, **ПОЛ МАКАРТ-**
НИ је рођен 18. јуна 1942. у
Ливерпулу, **ЏОРџ ХАРИ-**
СОН је рођен 25. фебруара
1942. такође у Ливерпулу, а
РИНГО СТАР је рођен 7. ју-
ла 1940. опет у Ливерпулу.

NOVO!!!

ROCK POEZIJA

Novo prošireno izdanje knjige Rock poezija! Jedinstvena kolekcija najznačajnijih pesama u istoriji Rock muzike. Na našem jeziku tekstovi pesama koje su obeležile rock epohu.

BEATLES, WHO, CLASH, DAVID BOWIE, ANIMALS, BOB DYLAN, BYRDS, POLICE, ELVIS PRESLEY, BOB MARLEY, EDDY GRANT, LOU REED, DOORS, JIMI HENDRIX, ROLLING STONES, GRAM PARSONS, BRUCE SPRINGSTEEN, LOVIN' SPOONFULL, NEIL YOUNG, JEFFERSON AIRPLANE, IAN DURY, TALKING HEADS, MADNESS,...

Vašoj kolekciji rock ploča možete dodati i ovu zbirku poezije ukoliko se obratite na sledeću adresu:

„EX-PRESS“
Poštanski pregradak 2087
11030 Beograd 8

Poseban poklon: Uz svaku Rock poeziju dobijate i atraktivan rock preslikač za letnju majicu!!!

NARUDŽBENICA

Neopozivo naručujem knjigu „Rock poezija“ po ceni od 250,00 dinara a platiću je poštaru prilikom preuzimanja. Pošiljku uputite na adresu:

Ime i prezime naručioca

Adresa:
(poštanski broj, mesto, ulica i broj)

U slučaju spora nadležan je Okružni sud u Beogradu.

Mesto i datum

Potpis

БЕРЗА ПЛОЧА

Сви они који поседују касете група Deep Purple, Led Zeppelin, Doors и Whitesnake, нека ми, ради куповине, јаве на адресу:

Дејан Миловановић,
Лењина 52
34300 Аранђеловац

Продајем свих 14 оригиналних албума групе Биш-сон Еш (Wishbone Ash). Плоче су потпуно нове, цена једне 180,00 динара. У обзир долази и замена.

Мирослав Поповић,
Маршала Тита 34а
35210 Свилајнац

За једну касету рок или забавне музике дајем 100 значака. Касете послати на адресу:

Споменко Подунавца
Океаничар 93
41315 Новоселец

За плоче група AC/DC, Смак, Леб и сол, Girlschool и Ватрени пољубац дајем плоче или касете. Такође продајем и касете са рок песмама које сам сам сним-ио. Заинтересованима ша-

љем списак плоча и касе-та, али их молим да и то они учине.

Јован Стојанов
Маршала Тита 40
26344 Парта

Продајем добро очуване плоче: „Црно-бијели сви-јет“ Прљавог казалишта (80,00 дин.), „Сви марш на плес“ разних извођача (100,00 дин.), мини ЛП београдских Идола (50,00 дин), албум „Покушајена мајка и прљаве страсти“ Рибље чорбе (80,00 дин.), дупли албум Демиса Русоса (150,00 дин.), „Доживјети стоту“ Бијелог дугмета (50,00 дин.) као и плоче Здравка Чо-лића и групе Boney M. У обзир долази и мењање за албуме група Clash, Шар-ло акробата, Модели, Елек-трични оргазам и Пекин-шка патка.

Драган Роквић,
Јут Богданова 14
71000 Сарајево

Продајем енглеско издање албума „Powerage“ групе AC/DC које се разликује од оригиналног снимка.

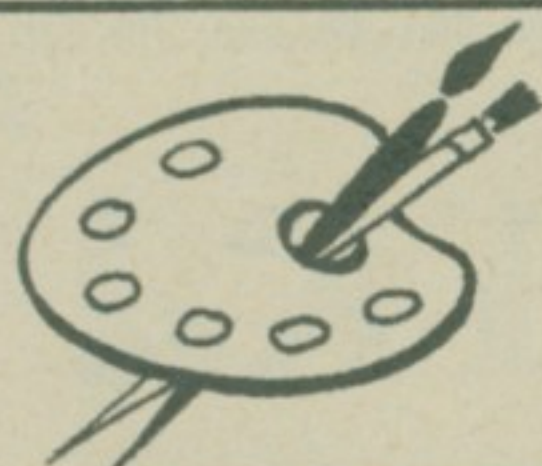
Богдан Илићин,
Толстојева 18
11000 Београд

Купујем касете са којима су снимљени албуми „Кон-церт код Хајдучке часме“ Бијелог дугмета, „То је оно право“ Ватреног по-љубца, „У Кулушићу: 3. април 1981“ Бијелог дугме-га, први ЛП Прљавог каза-лишта, као и албум „Ноћ-ни пролаз“ групе Тунел. Купујем све касете Мики-ја Јевремовића, Ђорџа Мар-јановића, Елвиса Пресли-ја, Шејкин Стивенса.

Срђан Етемовић,
Маршала Тита 4
35213 Деспотовац

Продајем велики број плоча рок музике, између осталог и комплет плоча Битлса.

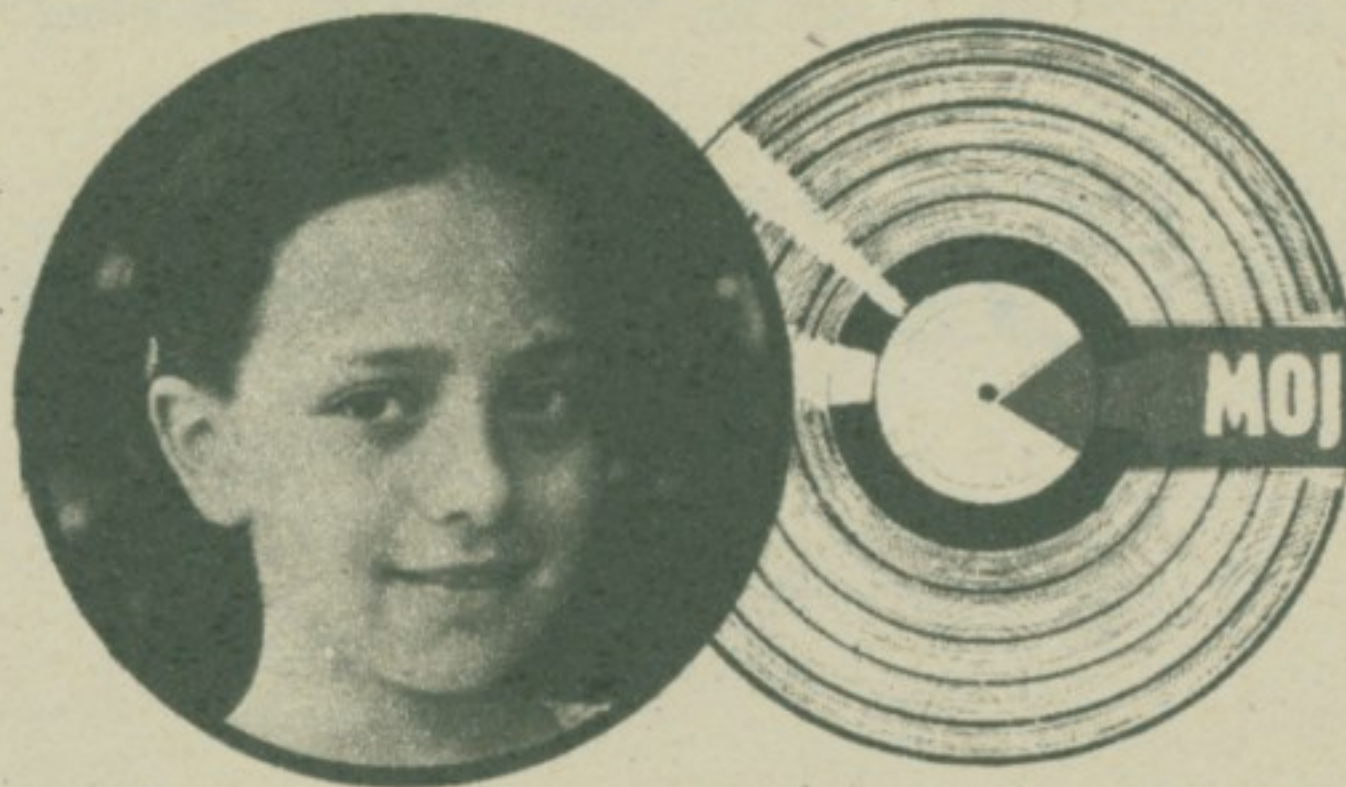
Срђан Марковић,
Бранка
Крстеновића 45/10
18000 Ниш

ХИТИ ГАЛЕРИЈА

Аутор: Константин Гросу,
23203 Бчка,
Ел. Униреа 52.

МОЈ ИЗБОР

Зовем се ЈЕЛЕНА ЈАШОВИЋ, ученица сам III/1 разреда ОШ „Браћа Рибар“ у Београду. Најчешће своје слободно време проводим уз музику слушајући плоче из своје дискотеке или код другарица, пратим музичка збивања у забавној музици на радију, ТВ и повремено идем на концерте. У Забавнику највише волим Хит страну.

ДОМАЋЕ:

1. НА ЗАПАДУ НИШТА НОВО — Рибља чорба
2. ДА ТЕ НЕ ВОЛИМ — Нови фосили
3. БОНИ МОРОНИ — Лабораторија
4. РОМЕО И ЈУЛИЈА — Сребрна крила
5. ОКТОБАР ЈЕ ПОЧИЊЕ СЕЗОНА НИША — Здравно Чолић

СТРАНЕ:

1. CAN'T BUY ME LOVE — Beatles
2. NOTHING EVER GOES AS PLANNED — Styx
3. GIMME, GIMME, GIMME — Abba
4. THE MODEL — The Man machine
5. ROCKER — AC/DC

ОТКРИВАМО ВАМ СВЕТ БОРИЛАЧКИХ ВЕШТИНА ДАЛЕКОГ ИСТОКА

„Борилачке вештине“ у две књиге дају могућност да савладате неку од вештина и без одласка у клуб, да сами научите JUDO, AIKIDO, KARATE, HAPKIDO, SUMO, KYUDO, KUNG FU...

„Bruce lee kung fu film“ књига, која вас упознаје са Брус Лијем, његовим филмовима, књига која у слици и речи открива вештине Kung — Fua...

Књига 70 КАРАТЕ—КАТА представља апсолутну новину на светском тржишту јер даје комплетну обраду седамдесет карате ката из свих светских доминантних стилова...

Издавачко-штампарска радна организација
„ПРИВРЕДНО ФИНАНСИЈСКИ ВОДИЧ“
Београд, Патријарха Димитрија 24
Тел.: 581-755, 583-452
Ж. рн. 60812-603-15484

ИЗДАВАЧКО-ШТАМПАРСКА
РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА

„ПРИВРЕДНО ФИНАНСИЈСКИ ВОДИЧ“

11090 БЕОГРАД—РАКОВИЦА
Патријарха Димитрија 24.
Тел.: 581-755, 583-452
Ж. Р. 60812-603-15484

Београд, 19.....
Име
Презиме
Пош. бр. Место
Адреса

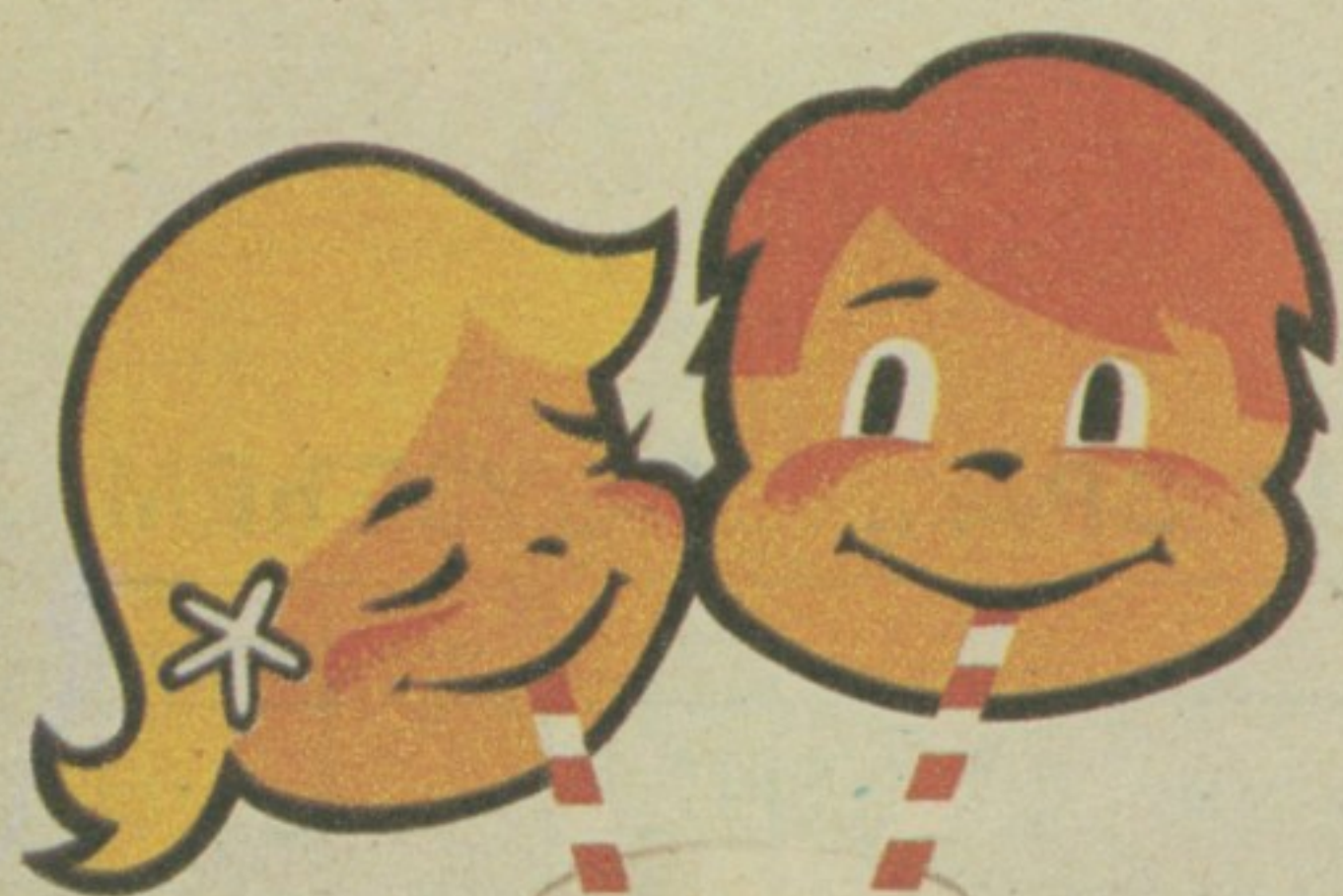
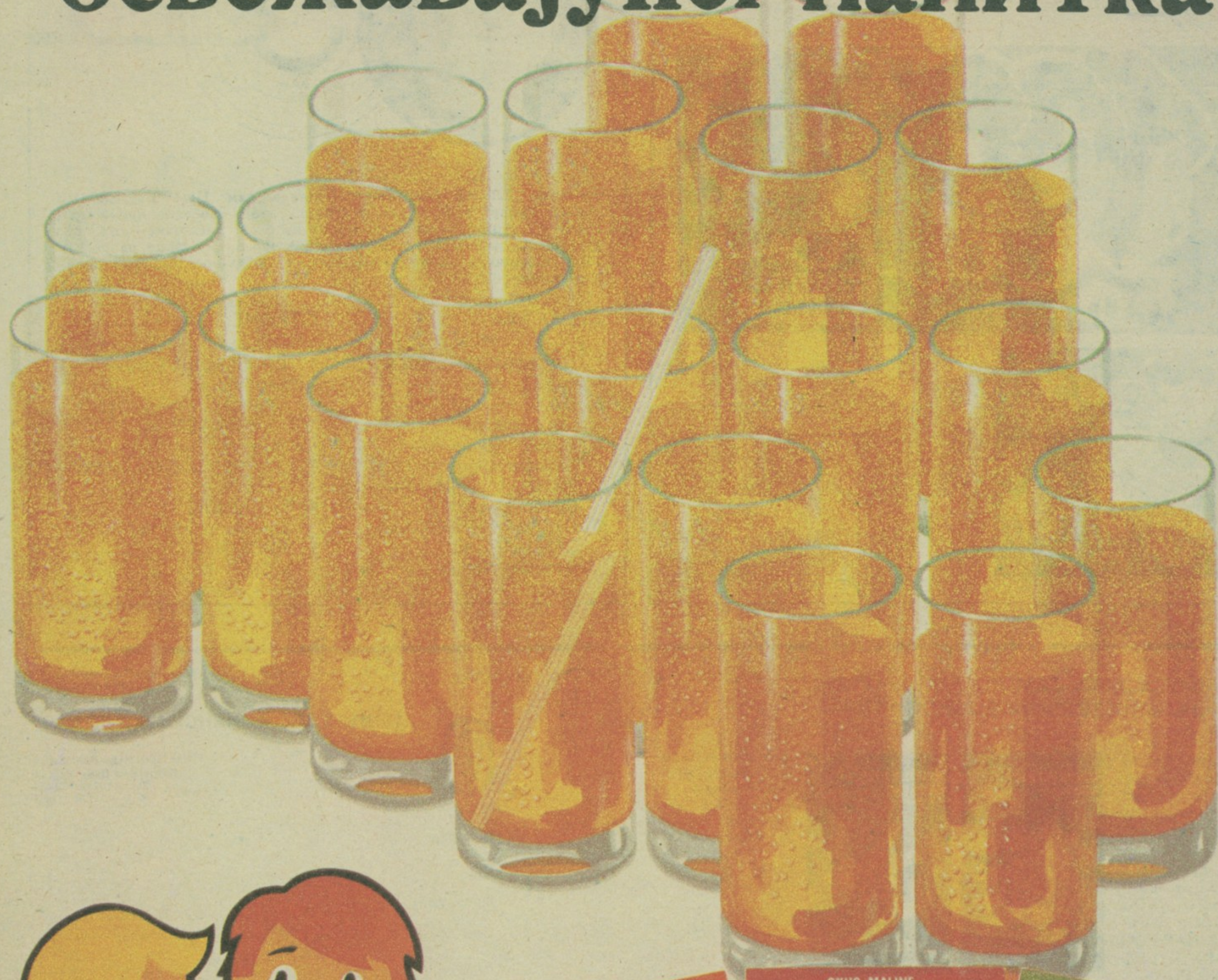
НАРУЧБЕНИЦА БР. ПОУЗЕЋЕМ

Д. Јањић — В. Гигов:	Ком.	Цена	Износ
1. BRUCE LEE, KUNG FU ФИЛМ Б-6		200.—	
2. БОРИЛАЧКЕ ВЕШТИНЕ ДАЛЕКОГ ИСТОКА БЕЗ УПОТРЕБЕ ОРУЖЈА, Књига I — Б/7		160.—	
3. БОРИЛАЧКЕ ВЕШТИНЕ ДАЛЕКОГ ИСТОКА СА УПОТРЕБОМ ОРУЖЈА, Књига II — Б/5		160.—	
4. 70 КАРАТЕ КАТА (С-3) 750.—		120.—	

Ова наручба је неопозива.
У случају спора признајем
надлежност суда у Београду.

Потпис:

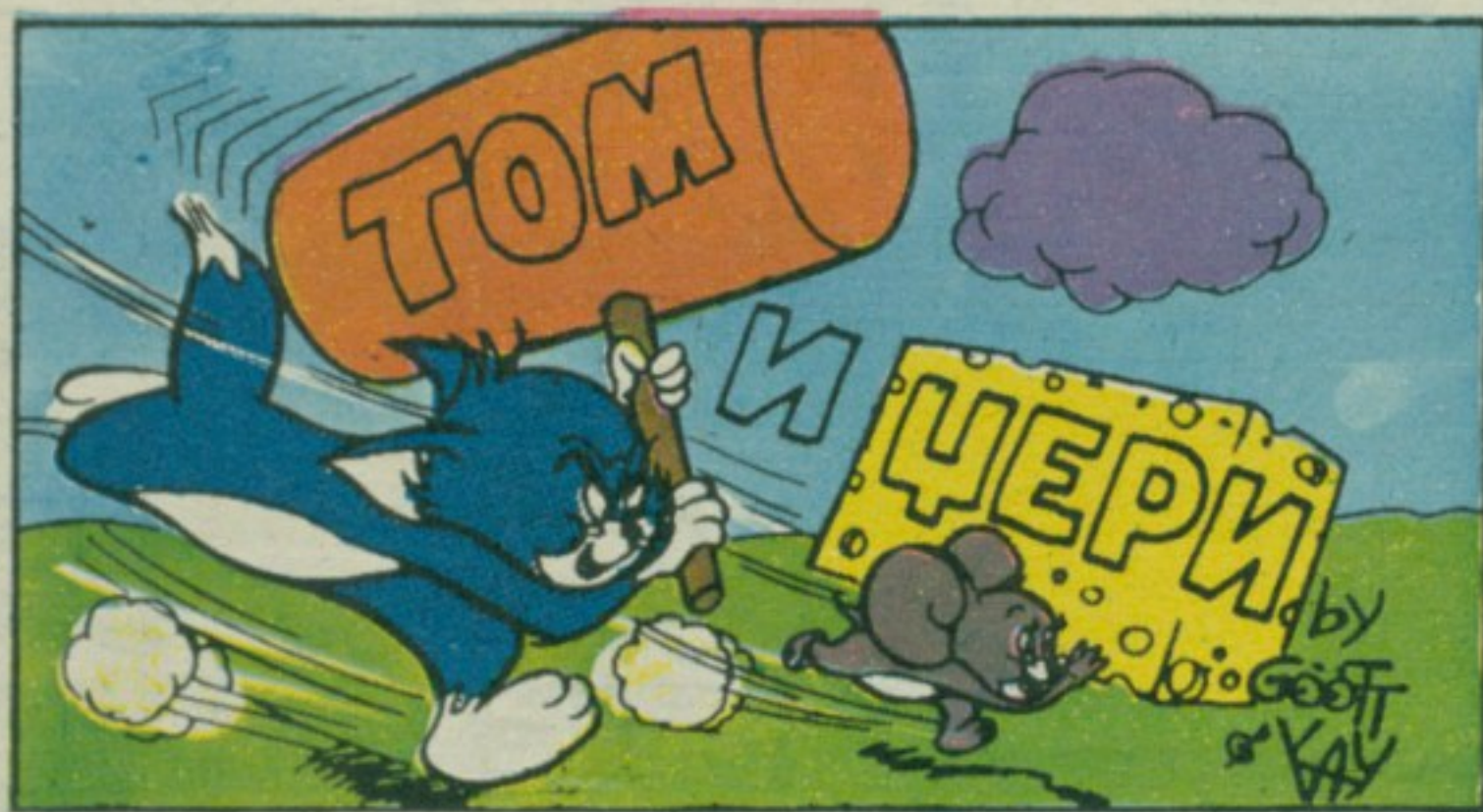
једна кесица за 20 чаша
освежавајућег напитака

Fla-Vor-Aid

Брога
ПРЕХРАНА ИНДУСТРИЈА

PEZ®

HP Kolinska
Kolinska

ДРАГИ PEZ ПРИЈАТЕЉУ
Нове фигурице — PEZ КАМИОНЕ, потражиће у вашој најближој про-
давници.
Играјте се PEZ КАМИОНИМА, сладиће се PEZ БОМБОНИМА!

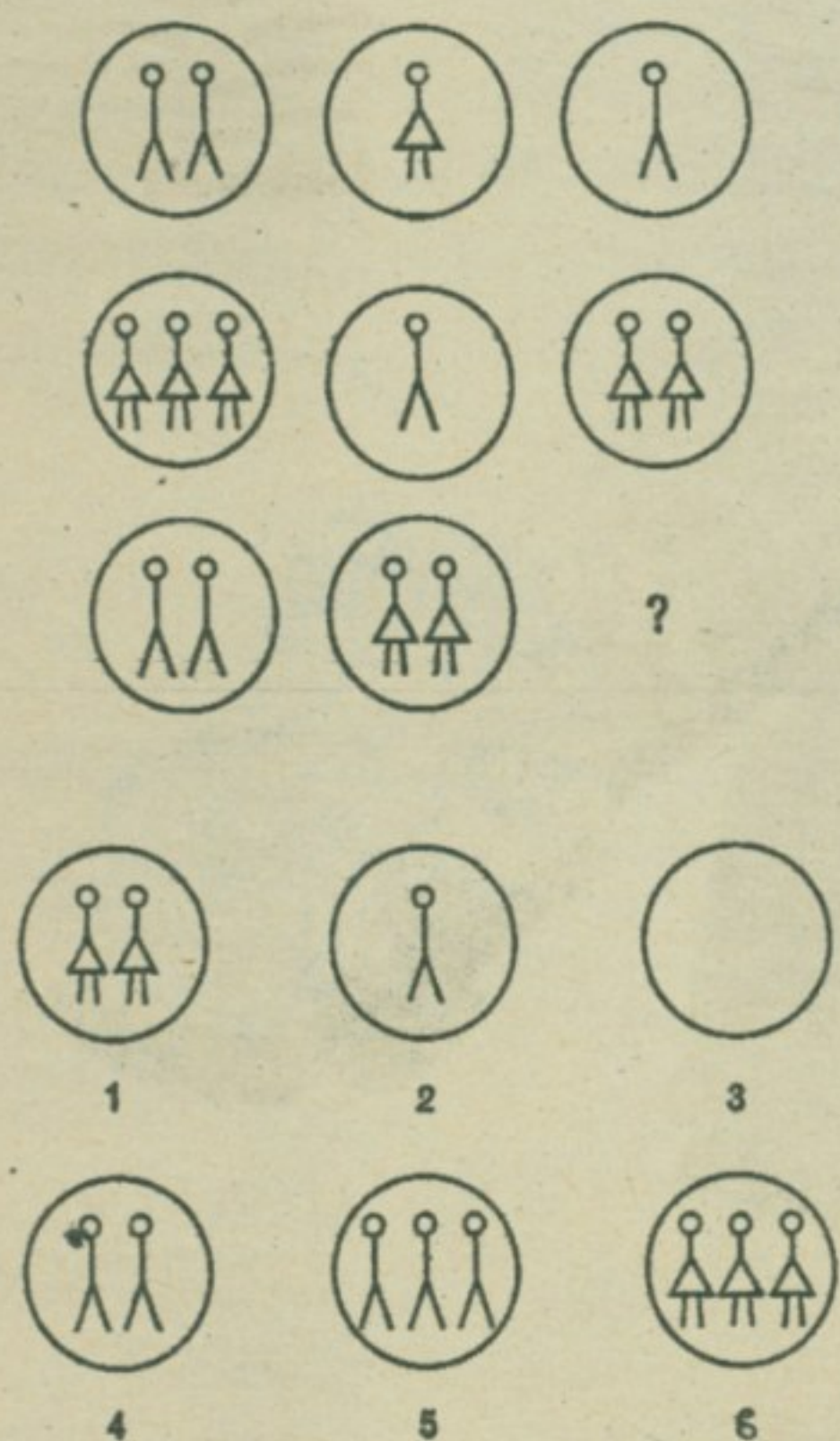
МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

— Најлепше бих те молио да сместа вратиш моју електричну четкицу!

ПРОВЕРИТЕ КОЛИКО СТЕ ИНТЕЛИГЕНТНИ

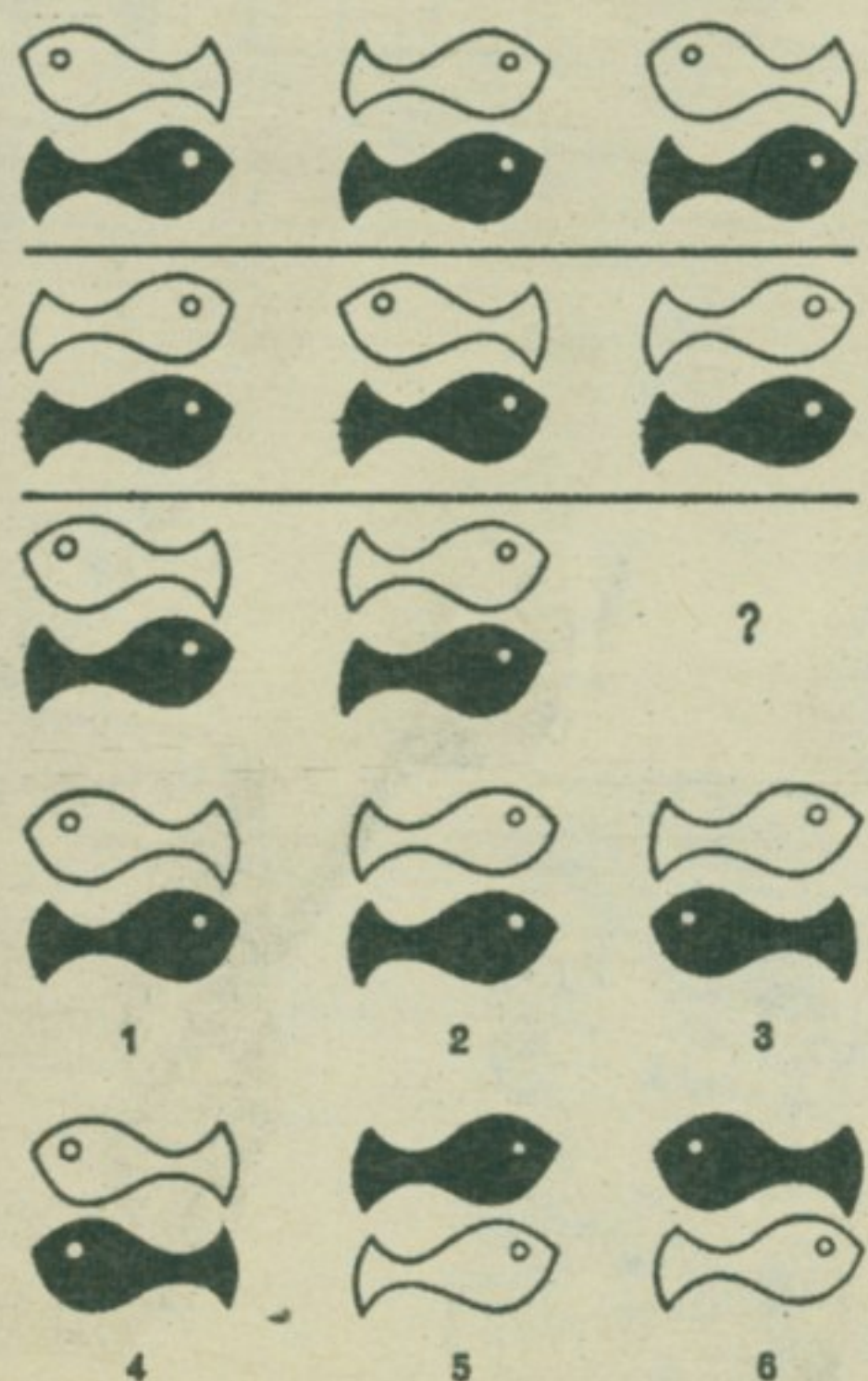
1. Која ће фигура, од нумерисаних шест, стајати наместо знака питања?

2. Погледајте овај низ:
2 8 5 6 8 ? 11

Погодите који број недостаје!

3. На трећем месту у трећем низу недостају ове две рибице, бела и црна. Реците које тачно!

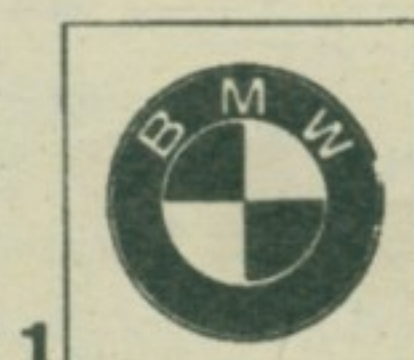
Решење:

1. Фигура под бројем 3; 2. Број 4; 3. Рибице под бројем 1.

МИНИ-КВИЗ

Зашто
Откуда

МЕРЦЕДЕС
АУДИ?

1

3

2

4

1. Заштитни знак на колима BMW приказује пропелер једног авионског мотора који се окреће на небу. Пропелер и небо представљени су у две боје које су, иначе, баварске службене боје. Ради се о:

- а) белој и сивој
- б) жутој и плавој
- в) белој и плавој

2. Настанак добро познатог знака за аутомобиле марке „Фолксваген“ везан је за 1937. годину. У развојном бироу оца ових кола професора Фердинанда Поршеа радио је и један конструктор који је стално нешто цртао по папиру. Једном је случајно у кругу, изнад W, ставио слово V. Поршеу се допало да овај знак буде заштитни знак фирме. Име конструктора било је:

- а) Ксавер Рајмшпис
- б) Ксавер Рајнпис
- в) Ксавер Мајншпис

3. Опелов знак представља:

- а) муњу провучену кроз O, почетно слово власника фирме
- б) муњу — симбол брзине возила и темпа модерног доба зауздану кругом
- в) муњу — симбол брзине возила и темпа модерног доба у кругу који описује савршенство

4. „Добра звезда на свим путевима“ симболизује троструку саобраћајну моторизацију на земљи, води и у ваздуху. Пре него што је звезда 1909. године пријављена као заштитни знак постојао је већ назив „Мерцедес“ по а) кћерки оснивача фирме Готлиба Дајмлера

Хумор

— Докторе, са мном нешто није у реду — ја волим да перем судове!

— Јеси ли ти свестан да ова храна има осам различитих витамина и да ти од ње крзно постаје блиставо и сјајно?

— Боље да гледамо и досадан телевизијски програм него да идемо на спавање!

б) кћерки Емила Јелинека, присног пословног пријатеља Готлиба Дајмлера

в) унуци Готлиба Дајмлера

Решење:

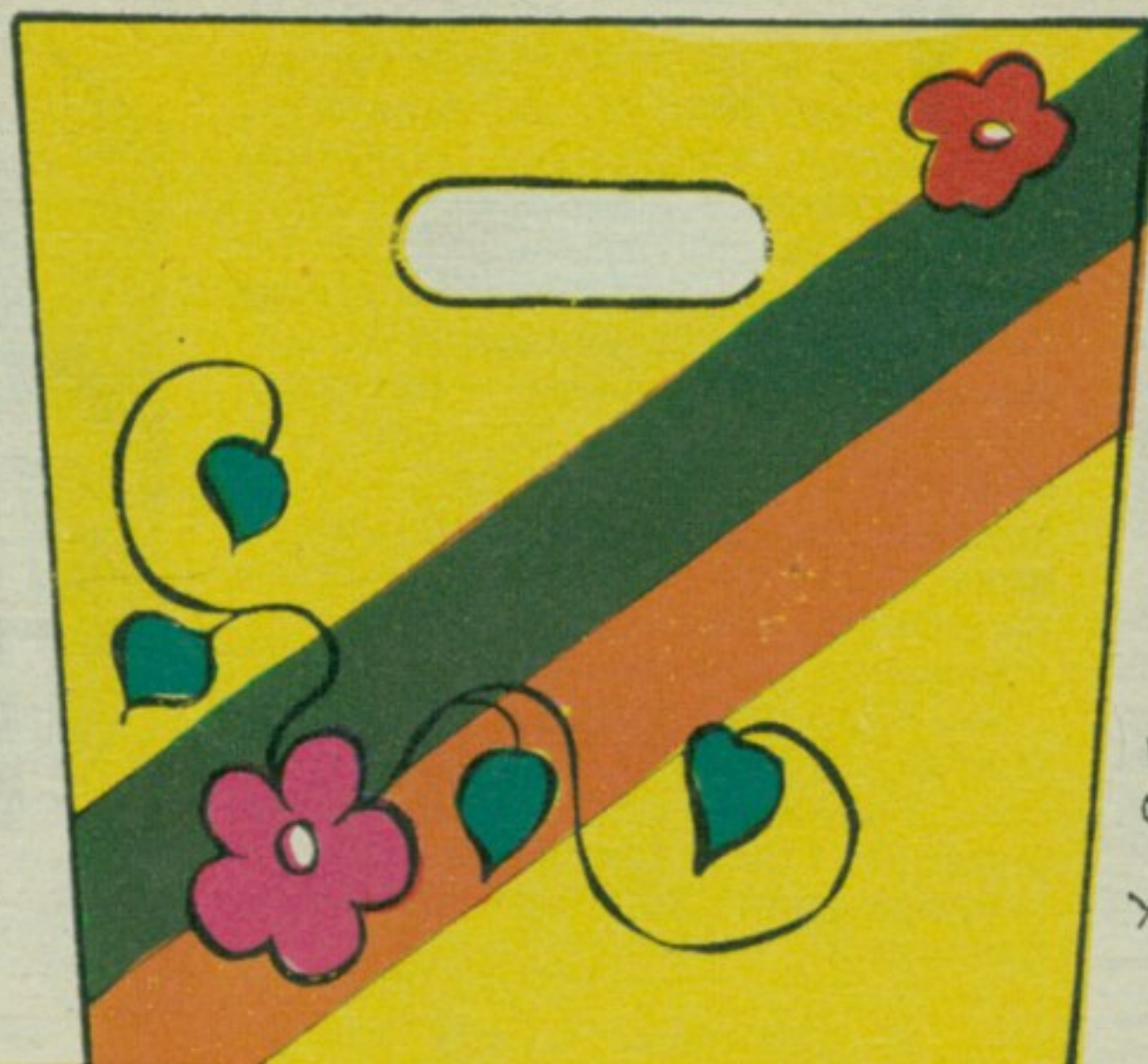
1. в; 2. а; 3. в; 4. б

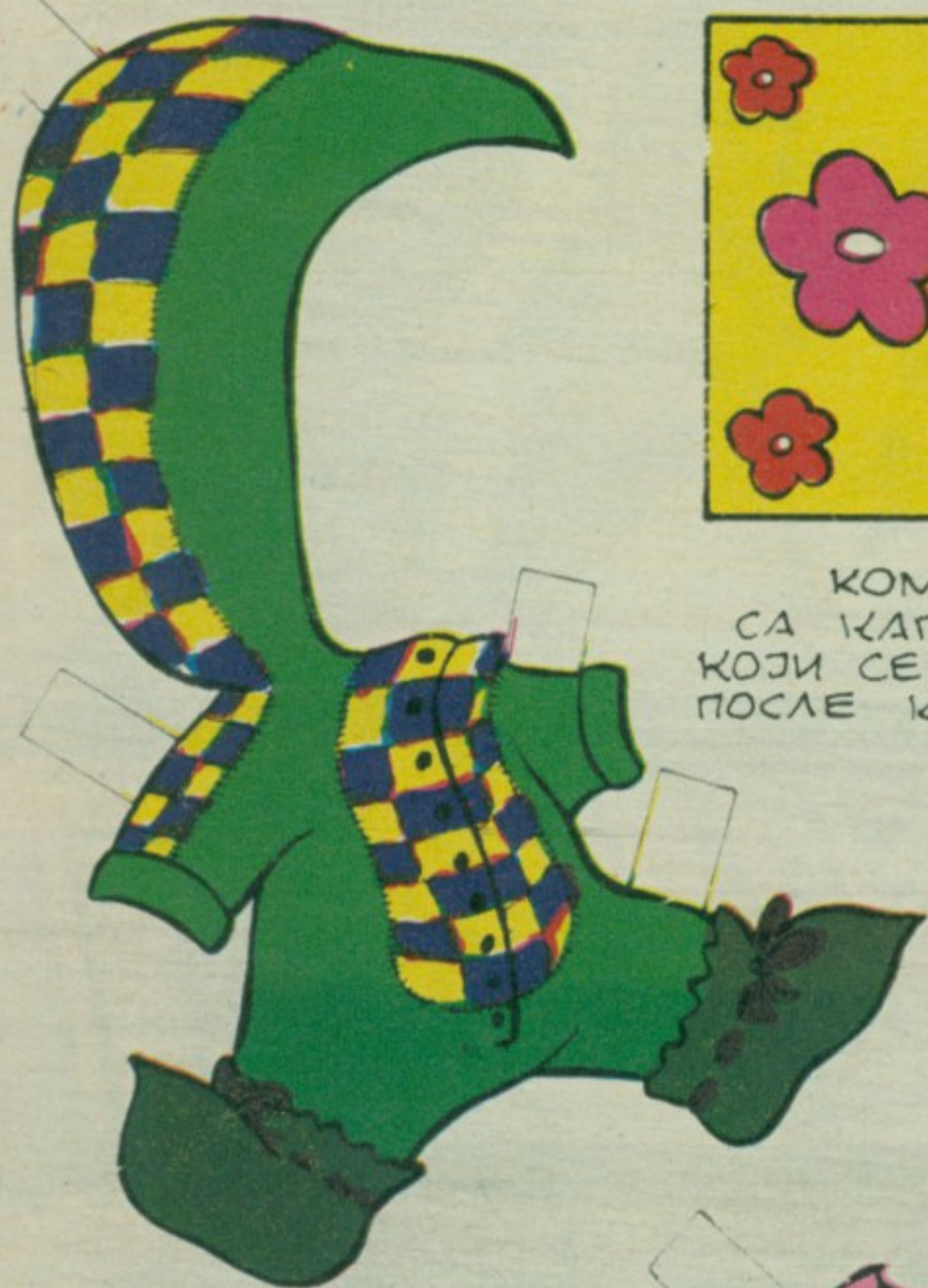
СТОЛИЦА ЗА БЕБУ

СЕДИШТЕ СТОЛИЧИЦЕ

НАСЛОМ СЕ
ПРЕСАВИЈЕ ПО
ИСПРЕКИДАНОЈ
ЛИНИЈИ И
ЗАЛЕПИ. БЕЛИ
ДОДАЦИ А
СЛУЖЕ ЗА
ЛЕПЉЕЊЕ НАСЛОНА.
ЛИНИЈА ОБЕЛЕЖЕНА
ТАЧКОМ И ЦРТИЦОМ
СЕ ПРОСЕЧЕ, КРОЗ ЊУ
ПРОВУЧЕ ДЕО НАСЛОНА
ОБЕЛЕЖЕН СЛОВОМ В,
И ЗАЛЕПИ СА
УНУТРАШЊЕ СТРАНЕ.

КОМПЛЕТ
СА КАПИЦОМ
КОЈИ СЕ ОБЛАЧИ
ПОСЛЕ КУПАЊА

СТОЛИЧИЦА
СЕ СКЛАПА
ОВАКО

ОДЕЊЕ
ЗА ВРУЖИЊУ

ПАНТАЛОНИЦЕ
ЗА ИГРУ

НАСЛОМ СТОЛИЦЕ

СТОНИК СЕ ПРЕСАВИЈА ПО
ЦРТИЦАМА И КАД СЕ БЕБА СТАВИ
У СТОЛИЦУ, ОН СЕ СПУШТА НА
НАСЛОМ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Озим, најспособнији и најинтелигентнији агент криминалистичке службе не само на Асперу него и широм 21. галаксије крио је године! Шта би звездани светови помислили кад би знали да му је свега 16 асперских година? И поред свих његових успеха и натпросечних способности не би га схватили озбиљно. Не би му помогла ни његова лепота. Свет се дивео његовој глаткој кожи, модрој као непрегледне маглине и леденијој од белих санти на половима удаљене Земље са које су потекли преци његовог оца. Очи су му имале израженију косину, знак изузетне интелигенције, од очију Великих Научника, а висином и виткошћу издвајао се од осталих.

Мајчина лоза потицала је са Изгубљене Комете, па је стога поседовао моћ невероватне трансформације која му је помагала у решавању многих случајева у разним световима настањеним живим бићима. Кад је радио на неком замршеном случају на Планети Љубичастог Робота, успео је тако верно да се преруши у хуманоида да га ниједан од опасних криминалаца хуманоидне групе у коју се убацио није препознао као људско биће.

Више од свега желео је да посети Земљу, ту најстарију, најуморнију планету Седме Галаксије о којој је чуо толико доброг и лошег.

Сада му се најзад указала прилика. Позив је стигао са Земље. Земљани су ретко тражили сарацну ван своје планете — сматрали су да имају довољно искуства и знања да своје проблеме решавају сами. Озим је био узбуђен. Током свог интерпланетарног школовања које се састојало у стварању готово истог амбијента сваке планете 21. галаксије, у коме је обитавао и учио појединости о хиљадама светова, живећи у условима сваке од тих средина, Земља му је оставила најснажнији утисак.

Земља са својом уметношћу, појмом који је најтеже схватао, својом бурном историјом и својом подељеношћу неким чудним линијама названом „границе“ међу различитим целинама, непостојећа, али снажна слежја сваке мајушне целине под именом „држава“. Бунила су га са једне стране велика достигнућа Земљана на пољу те уметности, њихова истраживања, знатижеља и упорност у научним открићима, где су, изгледала, увек проналазили најзаобилазнији пут за најједноставнија решења, њихово поимање доброг и зла, као и стотине различитих праваца у веровањима и политици. Све су то Земљани поседовали. Али, са друге стране, стравични су били подаци о убиствима, крађама и разним другим неделима.

Трећи Велики Научник објаснио је Озиму случај.

— Треба да одеш у државу Орегон, једну од земаља Америке, и радиш на случају контејнера који ишчежавају. Појавићеш се у облику локалног шерифа који ће нестати све док си ти тамо. Главна Земљина Криминалистичка управа упутила нам је позив јер се ради о нестанку виталних вредности за планету: омладине, уметничких дела и кисеоника. Почни да радиш у пределу Државног музеја. Контакт ће ти бити шеф Земљине Криминалистичке централе Управник С.

Управник С. био је човек жуте косе и нордијских црта лица. Скривао је немир јер му се присуство знаменитог свемирског детектива очигледно није допадало.

— Гласао сам против вашег доласка — одмах је обавестио Озима — али су ме моје уплашене колеге надгласале. Глупости! Нестанак неколицине младих, неколико знаменитих слика старих мајстора и тврдње да нам понестaje кисеоника... све су то повезали и одмах направили панику!

Озим га је мирно слушао.

— Како су нестале слике? — упитао је.

— Налазиле су се у контејнерима са одређеном влажношћу и температуром који су испарили. Ето како.

— Где?

— У Државном музеју где су стално гостујуће изложбе... знате, мајстори 20. века, Пикасо, Дали, па и старији.

— Знам. — Озим устаде и крену према вратима.

— Зар вам нису потребне додатне информације? — зачуди се Управник С.

— Не, хвала. Од вас сам сазнао колико сам могао. Остало је моја ствар.

Те ноћи отишао је до Музеја. Три метална контејнера стајала су на паркиралишту а чувар поред њих. Остао је у свом ауту, укључио се у стање одмора и наставио да посматра. Све је било мирно. У зору је чувара сменио други, који поче говорити у ручни телефон. После десетак минута контејнери несташе. Апарат за мерење кисеоника показивао је одлазак једног процента кисеоника.

Тог јутра у локалну полицијску станицу дотрчала је једна мајка и пријавила нестанак своје петнаестогодишње кћерке Саломе Лесли.

Озим је отишао у кућу Леслијевих, преседео још једну ноћ поред нових контејнера и обишао околину. Очарало га је зеленило прошарано наранџастим лишћем које се у таквој боји појављује само у доба названом јесен, мала језерца плаве воде и прозачно небо личили су дечијем сну. Сивило Аспера сада је изгледало још тмурније. Пожелео је, први пут током својих путовања, да се негде настани заувек.

Саломина мајка је плакала — још једна особина Земљана којима је проценат осећајности виши од свих познатих живих створова у галаксијама. Они са Аспера свакако нису могли да дију из очију те мале капи течности.

— Ништа не брините — Озимове мисли претварале су се у одговарајући, енглески језик преко тингва-апарата. — Ваша кћерка ће се брзо вратити. Мислим да знам о чему се ради. Треба ми још само један податак...

Управник С. није био у својој канцеларији кад га је Озим потражио. Одлучио је да га сачека. Шетао је канцеларијом и разгледао предмете. Извадио је неколико књига и истресао их листајући странице. Најзад је нашао што је претпостављао да би могло бити ту: детаљну карту 21. галаксије, озвучену, са свим потребним подацима на микрофилмовима. Ставио је у џеп.

— Шта тражите овде? — упита Управник С. улазећи у собу.

— Чекам вас — одврати Озим мирно.

АНА ГОРД

СУШТИНА ЛЕПОТ

ЗЕМЉА ЈЕ ТРАЖИЛА ПОМОЋ. НЕСТАЈАЛЕ СУ ОСНОВНЕ ВРЕДНОСТИ ОВЕ ПЛАНЕТЕ: ОМЛАДИНА, УМЕТНИЧКА ДЕЛА И КИСЕОНИК.

— Хвала, то би било све. До виђења.

Међутим, ко је и зашто то желео да спроведе у дело? Мртва Звезда није била настањена планета. Једино што је имала била је фантастична лепота њених предела. Нигде, на свим световима, боје тла и простора (јер тамо је и ваздух поседовао обојене честице) нису се тако савршено slagале и уклапале као на Мртвој Звезди. И поред тако савршено slagале и уклапале као на Мртвој Звезди. И поред

Озим седе у свој слико-носач, намести одређене координате и нађе се на Мртвој Звезди. Облетео ју је неколико пута и најзад помоћу васионског микроскопа спазео једну белу мрљу. То је! Јер, бело, као боја, није постојало на планети. Спустио се. Насеље Земљана — као што је и очекивао. Дивне грађевине од чије му је лепоте заста-

оснивачи уметности на Асперу.

К Н И
У Р Е Ч
Ш Т Р Е

ОСТРВА ЗАДАРСКОГ АРХИПЕЛАГА

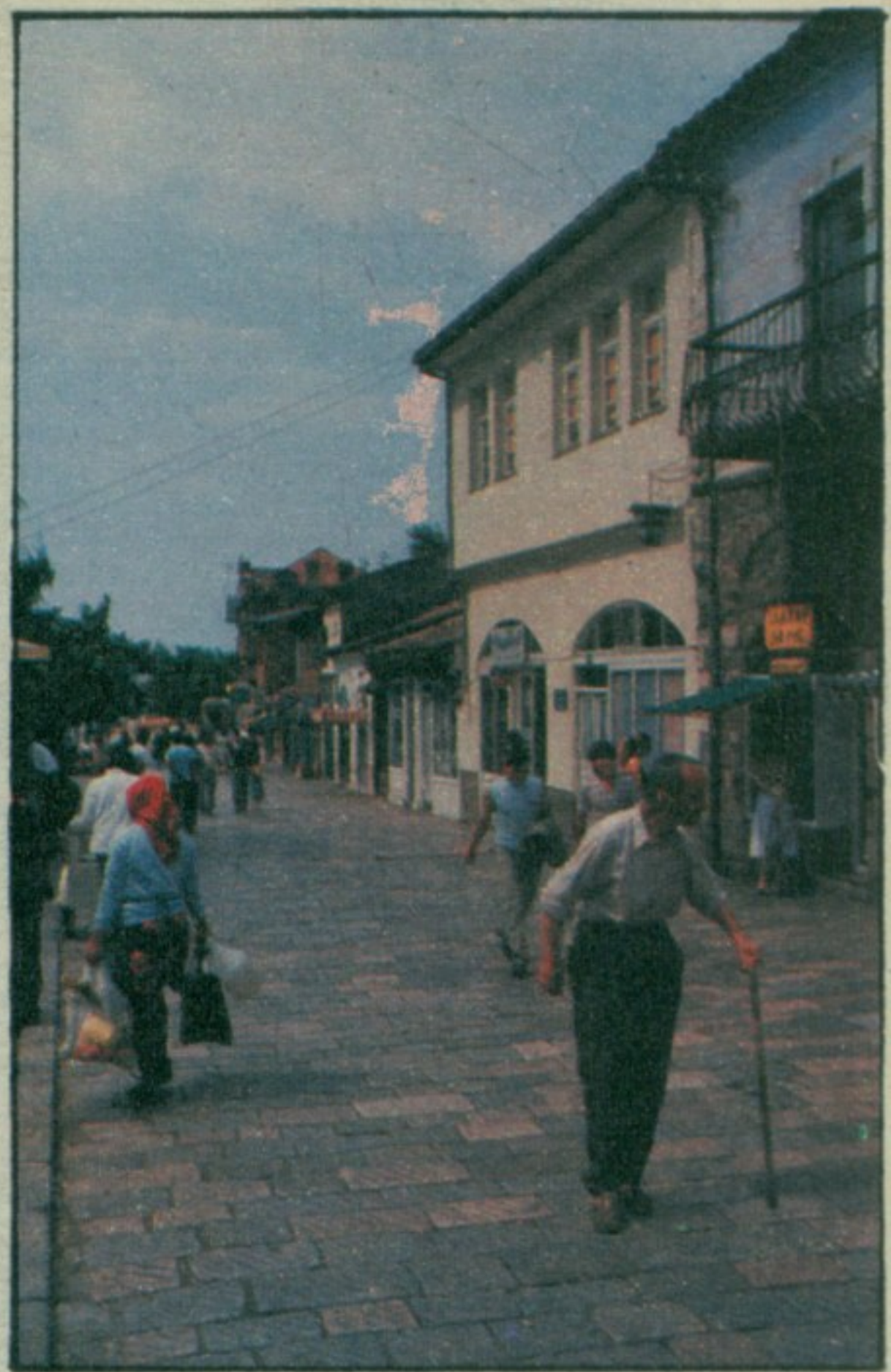
Поново смо на мору, поново на острвима. Овог пута, то се види и из наслова, у Задарском архипелагу који, кажу подаци, обухвата 17 већих острва, 117 острва и многобројне шкоље и гребене. Већина острва је насељена, али је густина насељености мала, тако да безмало ниједно насеље не броји више од хиљаду становника. Овог пута је наш састављач укрштеница заиста уложио велики труд и успео да у ову скандинавку убаци чак 11 острва. Нормално, као и досада, за њих су резервисани за то већ одређени квадратићи испод и посред бројева.

АУТОР ВЕ- МАК	1	ПОЧАС- ТИТИ ПОС- ТА	НЕУ- КУС- НОСТ	ПО- САО	ЛИЧНА ЗАПЕ- МИ- НА	"ВОЈТ"	ФОТО- ГРАФИ- САТИ	ИМЕ НОВЕ- ЛОВА АНДРИ- НА	ДОПЛА- ЗИТИ НАС- НО
ГРАД И ДАЛМА- НИЈИ									
2						КОЛТИ- БУДСКА ПЛУМИ- НА ГАР- ДНЕР			
ВРСТА СИРА, ПЛУДА						УМОКАЊ ПРВАК			
3				НАШ ШАКИСТ, БРА- СЛАВ	ПЛУМАЊ ПАРИНО ЖИТЕЉИ АТИКЕ			МАСИ- РА- ТИ	
РЕШИТИ СЕ КОГА									
ГРАДИЊ У БОКИ КОТОР- СКОЈ						ЛАКО ЛОПТЊИВ "ВОДО- НИК"			
НАШ ПИСАЦ ПЕ- РИК									
МЕСТО У ВОЈ- ВОДИ- НИ						ТАНТАЊ УВИМА- ТИ ЗА ЖЕНУ			ДРЖА- ВА У АЗИ- ЈИ
ПОЛИ- ТИКИН ЗАБАВ- НИК	ИВАНА БР- ТИК	ЗАХТЕ- ВАТИ 4							
5		6		НЕРАЦИ- ЈА 7		ПРИДИ- ЈУП УЗВИК ПРИ ДРЕ- СУРИ ПАСА			
ВЕЛИ- КА БУК- ВА								ПРВО СЛОВО АВБЕЧ- КЕ	
СВАКИ ПЕТАК ИЗУЗЕ- ТАК	ОБОР 8				ИН РАДТ. 803 (У ДЕ- ПОВИМА)			КЕТИВИН 9	
"ФОСФОР" КОРИСТ (ТУРЦ.)		РОБЕРТ ПРИП ВЕЗА, СПОЗ			УЗГОЈ СТОКЕ, ТОВЉЕ- ЊЕ				10
					УКРАСНА БИЉКА НА- ПЛАД				
ПЛАЧ, САБЉА (ИТАЛ.)						ЈЕДИНОУМ- РЕН БРОЈ ДРУГА			
НАМО- ТАВА- ТИ							"ТРЕ- МО- ТО"	ПИТАР ИВАН ДОНЧЕ- ВИК	
ФРАНЦ, ПЛУМИ- ЦА ЖИ- РАРДО				ГРАД У ФРАНЦУ- СКОЈ Ш					
ЗНАК ЗА НАТРИ- ЈУП			11						

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРРАВНО: Пиоменост, алтиметар, Горки, оса, Варта, Аг, минорка, е, окомитост, р, Ер, раж, наставити, аstat, Сењ, вратари, тла, рр, Ц, и, затворити, аге, сем, м, Карл, село, анион, лов, ч, караши, КРК, Јашин, јастреб, ња.

ПРИЧЕ
О НАШИМ
ГРАДОВИМА
ОХРИД

ОД СУЗА

Редак је град о ком живи толико легенди као о древном Охриду, живописном насељу на североисточној обали познатог језера.

У то плаво, бистро и опевано језеро залази попут рта кречњачка хрид на којој се још од антике уздиже Охрид. Та хрид је, највероватније, и даровала граду данашње име. Приповеда се да су словенска племена на свом походу ка југу угледала град „охрид“, по чему је, наводно, он и добио назив. Друга легенда казује да су Турци гонили једног хришћанина који је дуго одолевао потери, али је, напавши на непрелазну камениту стрмину, увидео да не може измаћи и клонуло узвик-

нуо „Ох, хрид!“. Тако ово по лепоти, клими и песми чувено место доби своје име.

Међутим, у 3. веку забележен је грчки назив Лихнидос, што значи „светлост“. Био је то, дакле, град светлости, што говори да су га још стари Грци волели и поштовали. Но, ако нема података о давнашњим називима насеља, археолошке ископине сведоче да се ту живело од паметивека: Илири, Грци, Римљани, Словени...

Али, нису надалеко познати само охридски културно-историјски споменици, рибари, бисери, певачи. Готово је немогуће говорити о Охриду а не споменути у песми овековечену Биљану, њено платно, и-

зворе. Наравно, још живи и легенда о њој.

Приповеда се да је некада у области од обала Вардара до планина Јабланице и Галичице живело племе Берзита. Поља су им била плодна, а пањаци сочни и зелени, што је често било узрок напада лакомих суседа. А како им Берзити нису били много мирољубивији, дође до великог боја. Берзитски жупан позве све мушкарце способне за војску да с њим крену на непријатеља. Под његову заставу ставе се и седморица браће који су са женама, остарелом мајком и сестром Биљаном живели у селу подно планине Петрине.

Окршај је био кратак, али беспштедан. Оба про-

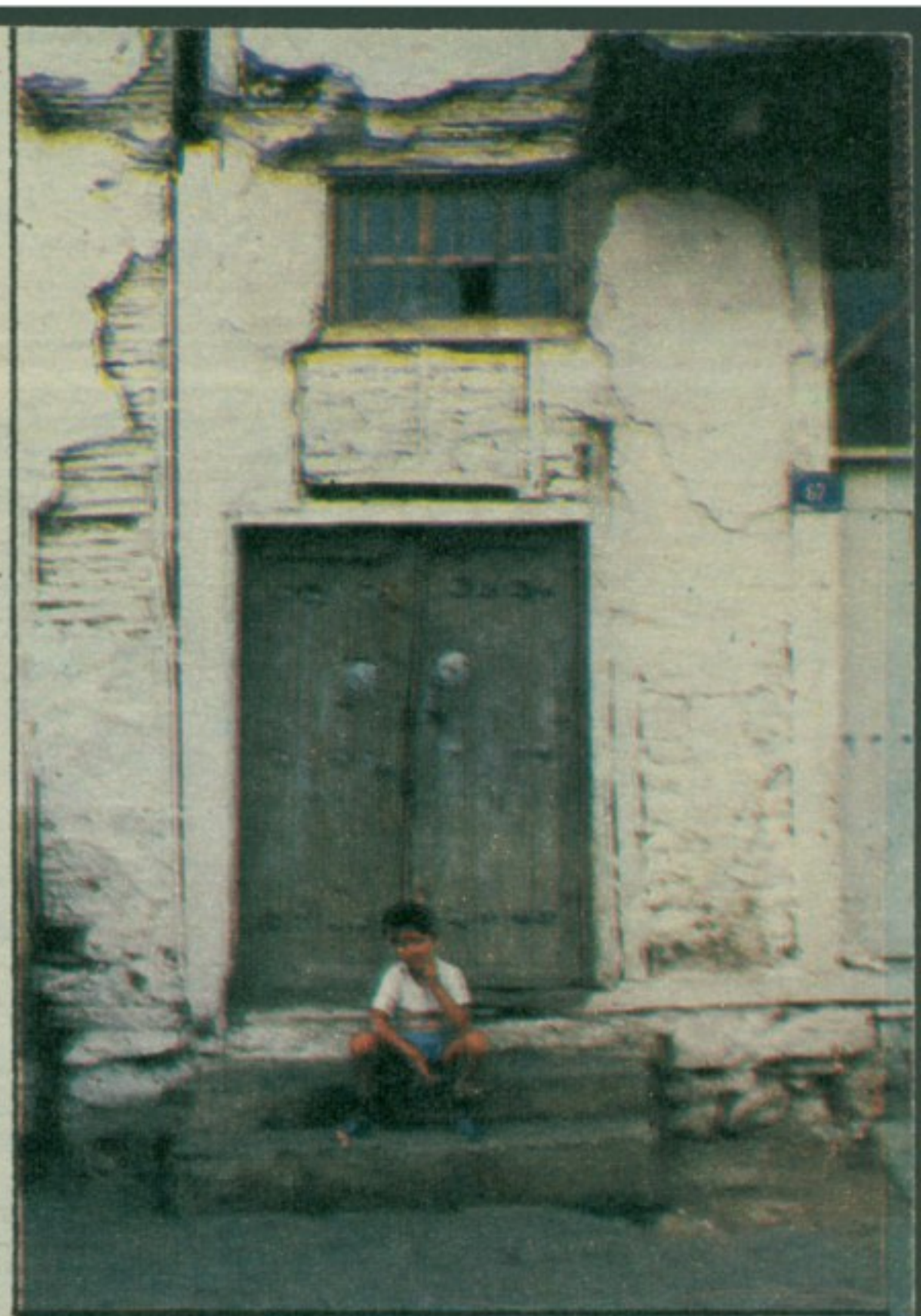
тивника била су врло храбра. На страни Берзита предњачили су седморица браће: њихови тешки мачеви посекали су највише непријатеља, али су и они сами пали у том боју. Нико није имао снаге да мајци, супругама и Биљани саопшти да се њихови најмилији неће више никада вратити кући. После дугог ишчекивања невесте крену по околним селима да се распитују за своје мужеве. Дознавши најзад да су погинули, запуте се кући чупајући косу и наричући. Њихову кукњаву још издалека чуле су мајка и Биљана. И ништа више није могло да их утеши: срца су им препукла од туге.

Предање даље казује да

је на месту где су плакале избило седам врела и из њих потекло седам потока. Расли су и бујали док нису потопили широко поље између Јабланице и Галичице и тако створили велико језеро. Народ га је назвао Охридско, а изворе који и данас избијају на месту где је, наводно, несрећна сестра оплакивала своју браћу, Биљанини извори.

Доцније је у народу никла она гласовита и данас тако жива песма „Биљана платно белеше...“

Захваљујући добром положају (још у римско доба Охрид је био важна станица на значајном путу Via Egnatia) овај град се развијао брже од многих других. Правог развитка нема без

ЈЕЗЕРО

културе и писмености, а Охрид је пре више од једног миленијума био центар врло развијене културне и духовне делатности, и то не само у том делу Балканског полуострва. Ту су Климент и Наум, ученици Ђирила и Методија, наставили ширење хришћанства и писменост међу словенским племенима. Као стениште и расадник византијске и словенске културе у раном средњем веку, Охрид је, по мишљењу неких историчара, био први универзитетски град у Европи. Као један од најјачих доказа за ову тврдњу је и податак да је Климент, дошавши у околину Охрида давне 886, дакле пре 1098 година, скупio чак 3500 ученика!

Овај просветитељ изузетног образовања сматра се и оснивачем једне од првих и најстаријих болница у Европи у којој је лечење било — бесплатно. Главни начини лечења били су сугестија и хипноза, али се нису занемаривали ни разни напизи, чајеви и мелеми. Нарочита брига водила се о храни: често је прописивана дијета за шта је највише препоручивана риба. Рубље и завоји у овој болници били су од чисте свиле!

Климентов брат Наум, и сам просветитељ од изузетне важности у нашој културној историји, такође је деловао у Охриду. Њему је посвећен и чувени манастир недалеко од Биљаничких извора који носи

његово име. Ту је око 900. године Наум подигао цркву и на њеном месту налази се овај манастир, саграђен, вероватно, у 16. веку. И око изградње првобитне богомоље народ је такође исплео предање: приповеда се да је пар галебова у љубавном заносу пао на уже што су га Климент и Наум разапели над језером и толико га затресли да је тиме прекинуто зидање тек започетог храма.

Али, Охрид је дуго био и значајан политички центар некада моћне македонске државе на челу са царем Самуилом. Штавише, Охрид 976, пре више од хиљаду година, постаје седиште словенске аутокефалне цркве, чиме је основана охридска архие-

пископија. Дакле, овај град је некада био и престоница. Постао је то на заиста необичан начин.

Споменуте године против византијске власти побуне се четири сина брсјачког кнеза Николе. Већ у првим борбама погину двојица — Давид и Мојсије. Међутим, ратна срећа се окреће у корист побуњене браће па трећи од њих, по имену Самуило, одлучи да убије нешто старијег Арона који је наследио оца. Кад је своју намеру спровео у дело, прогласио се за македонског цара са престолом у Охриду. У њему је имао и своју тврђаву чији се остаци уздижу и данас. Све до 1912. године врата на овом здању увече су се затварала, а ујутро отварала.

А кад данас путник дође у овај охридски бисер, након доба предања, бурне историје и времена кад се рађала наша писменост, дочекаће га „град светлости“ мелодичног језика, гостопримљивих људи, ретко заносне песме. За Охрид се прича да је свако вече у њему као дочек нове године, а сваки дан нов доживљај. И нико неће као онај легендарни бегунац болно узвикнути „Ох, хрид!“ Напротив: те две речи стопиће се у искрен уздах — Охрид.

Иван Лончар

СНИМИО:

Љубомир Патрногић

Шта се признаје?

Молио бих вас за одговор у вашој сталној рубрици: пре три месеца завршио сам у Билећи школу резервних официра а тренутно се налазим на стажирању у Куманову. У ШРОП-у сам чуо да се неколико, тачније девет предмета, признаје на Факултету народне одбране, па бих желео да утврдим да ли је то тачно? Интересује ме и да ли ће ми по завршетку овог факултета бити ограничена путовања у иностранство? Надам се да ћете ми одговорити на ова питања јер она интересује и неке моје другове који се такође налазе на стажирању.

Читалац из Куманова

Од прошле године сви они који су завршили Школу резервних официра изједначени су са осталим

кандидатима за упис на Факултет народне одбране, а то значи да им се не признаје ниједан испит. За дипломиране студенте овог факултета не постоје никаква ограничења кад су у питању путовања у иностранство.

Кћи Зевса и Леде

Молим те да ми објасниш порекло и значење имена Јелена. Такође те молим да ми наведеш неколико Јелена познатих у свету

Јелена Атанасијевић,
Земун

Јелена или Хелена првобитно је грчко име и претпоставља се да значи „сјајна, светла“. Према легенди, због лепе Јелене, кћери

Зевса и Леде, избио је тројански рат, описан у Хомеровој „Илијади“.

Изузмемо ли лепу Јелену која је грдно завадила Грке, ово име носила је слепа и глувонема америчка књижевница и предавач, Хелен Келер, затим у свету чувене Хелена Рубинштајн и Хелен Кертис (ове последње две задужиле су женски род својим козметичким препаратима) па енглеске певачице Хелен Хелен Реди и Хелен Шапиро...

И ја волим камионе

У једном од бројева у рубрици „Мала пошта“ објавили сте писмо Луке из Београда који се интересује да ли може да постане возач камиона иако носи наочаре. Пошто и ја имам исту жељу а такође носим наочаре молио бих га да ми се јави.

Мирослав Костадиновић,
ОВО „Светозар-Тоза Крстић“
16203 Вучје

Није болесни

Жалео бих да ми одговорите да ли је муцање болест и како може да се излечи?

Љубиша Т,
Д. Лесне

Муцање је поремећај ритма говора и не би се могло назвати болешћу. Говор је поремећен наизменичним грчењем мишића што доводи до заустављања или понављања гласова. Особе са овим поремећајем могу да рецитирају и певају без замуцкивања.

Муцање се обично јавља између друге и десете године и чешће је код дечака него код девојчица. Занимљиво је да од говорних поремећаја више пате особе које се претежно служе левом руком, па се сматра да их не треба силом терати да се служе десном, јер као последица настаје муцавост. Најчешћи узрок овог стања је емоционалне природе. Понекад не-реалне жеље родитеља да им деца буду савршена у сваком погледу води у муцање. Исто тако и неки стрес. Муцање може да се јави и код деце која имитирају друге, а родитељи им то изричито бране и тада може да потраје доста дуго.

Велики број људи са говорним манама се „излечи“ сам од себе односно престане да муца, али је најчешће потребна помоћ стручњака, пре свега неуропсихијатра и логопеда. Они то раде веома успешно, па се и ти обрати најближем дому здравља за детаљније информације.

Воли body и не смрди

Ускоро ћу добити морско прасе, па бих желела да знам да ли има непријатан мирис и да ли сме да се купа? Интересује ме и колико дуго живи?

Данијела Делић
Булевар АВНОЈ-а 84/32
Нови Београд

Као и све животиње и морско прасе има свој мирис, али он није изузетно јак па према томе ни непријатан. Што се тиче купања, твој будући љубимац ће уживати у купкању. Просечан век морског прасета је око пет година.

Забуси од материјала

Јављам ти се по други пут, опет с молбом да ми одговориш да ли се смеје опрати задржани шатор? Наиме, моји родитељи поседују велики шатор са двије спаваће собе који је стар четири године. Мислили смо да га оперемо али смо чули да то не би смјело јер би наводно последице тога прокишњавао. Пошто се ближи лето, молим вас да нам помогнете.

Нела Адловић,
Олово

Ниси написала од каквог је материјала шатор који имају твоји родитељи, па не можемо много да ти помогнемо. Уколико је у питању гумирано платно или синтетика, једноставно га оперите водом, благим детерџентом и меком четком. Ако је шатор од импрегнираног платна, прањем ће заиста изгубити импрегнацију. У том случају препоручујемо вам да га поново импрегнирате.

њу гумирано платно или синтетика, једноставно га оперите водом, благим детерџентом и меком четком. Ако је шатор од импрегнираног платна, прањем ће заиста изгубити импрегнацију. У том случају препоручујемо вам да га поново импрегнирате.

Где да кујим балзу?

Интересује ме који се све собни и вањски модели једрилица могу купити у Центру за ваздухопловно моделарство у Београду и по којој цијени? Још ме интересује да ли овај Центар продаје балзу, у којим паковањима и по којој цијени, као и где могу наредити дијелове за модел једрилице „птић“?

Бранко из Никшића

„Вилин коњић“ кошта 100,90 динара и тренутно је једини собни модел једрилице којим располаже Центар за ваздухопловно моделарство. Од такозваних слободно-летећих модела имају „лахор“ (214,20 дина) и „цирус“, комплет једрилице за класу А-1. Његова цена је 341,70 дина. Центар врло ретко продаје балзу: најлакше ћеш доћи до ње ако се учланиш у аеро-клуб. Ко прави моделе једрилице „птић“ нисмо успели да сазнамо, али се надамо да ће нам у томе помоћи неки верзиран читалац.

Фото-кино ревија

Ученици смо средње школе и већ дужи се бавимо фотографијом па бисмо желели учествовати на неким конкурсима за аматерску фотографију. Зато те молимо да објавиш адресу листа који се бави фотографијом као и неког клуба који се бави организацијом конкурса.

Владо и Мирослав,
Ш. Ц. Јабланица

У нашој земљи постоји око 400 фото-клубова организованих у осам републичких, односно покрајинских савеза. При деветом, југословенском, постоји часопис „Фото-кино ревија“ којем можете да се обратите за сва обавештења. Адреса часописа је Булевар револуције 44, Београд.

„СУПЕР СИСТЕМ РАЗВОЈА ТЕЛА“

„Супер систем развоја тела“ је брошура аутора Ненада Бркића (на слици) првака Југославије у BODY BUILDINGU, који вам препоручује: „Ако желите да развијете и обликујете тело, да

добијете атлетску фигуру, ова брошура ће вам помоћи у томе. Она садржи основне тајне тренинга и исхране шампиона, које гарантују успех у развоју тела.“ Цена брошуре је 10 динара. Наручите, плаћате поузећем, на адресу: „BODY BUILDING“ P. P. 118, 54000 ОСИЈЕК

Сакупљам значке и поседујем много дупликата те бих желео да се мењам са читаоцима Забавника, за сваку добијену шаљем свој дупликаат. **Славица Митић, 22330 Нова Пазова, Вашарска 36**

Много ме интересују Сребрна крила и желела бих да што више сазнам о њима те молим пријатеље из Југославије да ми у томе помогну шаљући ми исечке из новина, фотографије а ко може и неку њихову плочу. Такође много волим и Здравка Чолића. **НР Бугарска, 3630, с. Златија — 2, окр. Михски, Митозича Иванова**

Мијењам десет страних маркица за десет разгледница, а пет значки за тридесет разгледница. **Фуад Нумановић, 75310 Маоча 74**

Ко ми пошаље 3 салвете или 3 значке добиће од мене 2 стране или домаће или једну морску шкољку. **Колинда Николић, 19250 Мајданпек, Шашка 31**

За касету неке домаће или стране групе дајем 15 металних значака, 20 страних добро очуваних марака и двије хемијске оловке. **Сенад Поздер, 71000 Сарајево, Ивана Цанкара 120**

Желим да размењујем старе новчиће и марке. **Блазимир Радојевић, 18230 Сокобања, Вука Караџића 8/10**

Желео бих да са читаоцима Забавника размењујем цртане и писане романи. **Десимир Јадић, 11306 Гроцка, Луповљевски пут 3**

За 86 страних маркица дајем 430 салвета, по договору. За једну марку дајем пет салвета. **Мирјана Грујичић, 19000 Зајечар, Светозара Марковића 61**

У знаку Бика

Обраћам ти се јер сам у великој недоумици а ово с чему је реч: рођена сам 21. априла а то значи у знаку Бика. Али, по „Географском атласу“ који имах, а издао га је Завод за картографију „Геокарта“ 1973. године, рођена сам у знаку Ваге. Можеш ли ти да разрешиш ту збрку и кажеш ми у којем сам знаку заправо рођена?

Мирјана Ш, Скопље

Атлас који помислих нисмо никако успели да пронађемо, па тако ни да утврдимо да ли је у

питању нека грешка, али судећи по хороскопима који се сваке недеље објављују у многим листовима не треба да будеш у недоумици: особе рођене 21. априла рођене су у знаку Бика.

Од Бела до Ханинџа

Познато ми је да је телефон који је измислио Бел могао да се користи на малим растојањима. Чуо сам да је Белов проналазак неко усаветио али не знам ко је то био? Можеш ли да ми одговориш?

Камил Шакиров, Ул. I комуне I Титов Велес

Још од 17. века многи научници су покушавали да конструишу телефон, али је то пошло за реком тек Американцу Грахаму Белу. Свој проналазак, којим је био

могуће разговарати на удаљености од неколико километара, Бел је први пут јавно приказао на изложби у Филаделфији 1876. Годину дана касније, његовим телефоном могло је да се разговара на раздаљини до 20 километара. За даље усавршавање направе без које би данас било тешко замислити живот, заслужан је енглески инжењер и физичар Дејвид Едвард Хјуз. Он је 1878. године усаветио телефонски апарат проналаском микрофона. Међутим, преношење разговора на велике даљине било је омогућено тек пошто је Хантингиз пронашао микрофон с угљеном прашином.

Велика чистуница

Молим те да ми одговориш на неколико питања: због чега мува стално трља ножице и зашто више не објављујеш стрип „Семијева тајна дружина“?

Бојан Стојадиновић, 7. јула II Пожаревац

Трљањем ножица мува се чисти: значи, није у питању ништа друго до свакодневна тоалета. Зашто то чини стално, није тешко погодити. Наиме, познато је да се храни најзагађенијом храном а с обзиром да је, кад је „лична хигијена“ у питању, прилична чистуница, трљањем ножица покушава да се отресе остатака који су јој се задржали на ногама. Занимљиво је да су њене ноге, сваки пут кад то учини, стерилно чисте! Мува постаје опасна по околину тек кад се најде.

„Семијеву тајну дружину“ не

објављујемо више јер су исцрпне све епизоде, а њен аутор, изгледа, не намерава да прави нове.

Крајина без филаџелисџа

Хоби ми је скупљање марака, па те молим да ми кажеш да ли негде у Тимочној крајини постоји неки клуб филаџелисџа у који бих могао да се учланам? Где могу да набавим каталог за марке и колико кошта?

Олег Вуковић, Стевана Мокрањца 1/17 Доњи Милановац

Како смо сазнали у Савезу филаџелисџа Србије у тимочној региону тренутно не постоји ниједан клуб мада се чине покушаји да

се он формира у Зајечару или Књажевцу. Да ли ће и када ти покушавају уродити плодом, сазнаћеш ако се обратиш Савезу који се налази у Сремској 6 у Београду, телефон 011-638-751. Каталог марака, стаје 400 динара, можеш да наручиш поузећем од Филаџелисџа „Београд“, Таковска 7.

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
3. Мелодије 130 динара.

Плаћате поштару
Виши курс — 100 динара
Васиљевић Милун
пост рестор
11001 Београд

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љуби-сав Лилић, Каћа Милетић, Брани-слава Митровић, Мирјана Моравче-вић, Раденко Павловић, Ружица Пе-тровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ђеран, Све-тлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојковић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашо-вић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уред-ник стрипа), Петар Милатовић, Ве-сна Милић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Не-дељковић, Биљана Орловић, Љубо-мир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоро-вић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаме-нић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИ-ТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фото-графије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за кул-туру СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полуго-дишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полуго-дишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну на-знаку НО „Политика“ ООУР „Прода-ја“ — претплата на лист „ПОЛИТИ-КИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	\$ 65.—
СР НЕМАЧКА	DM 115.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr. 107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr. 267.—
ШВЕДСКА	Skr. 271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обаве-зну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

